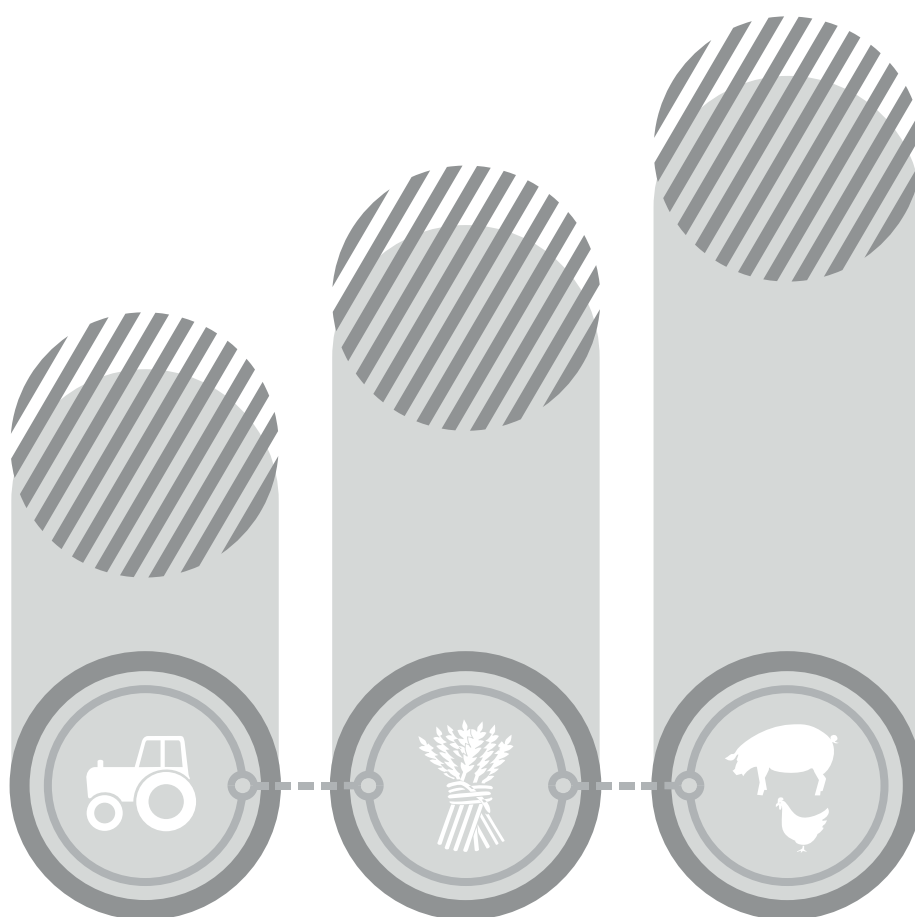

Rolnictwo

w województwie pomorskim w 2018 r.

Agriculture in Pomorskie Voivodship in 2018

Rolnictwo

w województwie pomorskim w 2018 r.

Agriculture in Pomorskie Voivodship in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Gdańsku, Wydział Badań Ankietowych

Statistical Office in Gdańsk, Enquiry Surveys Division

pod kierunkiem

supervised by

Jerzego Auksztola

Zespół autorski

Editorial team

Katarzyna Iljaszczuk-Więsek, Zofia Kopaczyńska, Elżbieta Metelska, Alicja Smoleń

Prace redakcyjne

Editorial work

Gabriela Adamska-Szreder, Elżbieta Metelska, Dorota Piotrowska, Magdalena Poleszuk

Tłumaczenie

Translation

Małgorzata Kruszewska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Ewa Bujarska

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://gdansk.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/rolnictwo>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu kolejne wydanie publikacji *Rolnictwo w województwie pomorskim*, a jednocześnie pierwsze ukazujące się w serii „Analizy statystyczne”.

Źródło danych do opracowania stanowiły zbiorcze wyniki ze sprawozdawczości i badań reprezentacyjnych, szacunki i oceny rzeczoznawców szczebla terenowego. Ponadto, w celu pełniejszego zobrazowania dynamiki zmian cen produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach, wykorzystano miesięczne notowania cen prowadzone przez stałych ankierów Urzędu Statystycznego. Dodatkowo opracowanie wzbogacono o dane z koniunktury gospodarczej w rolnictwie.

Dane w opracowaniu ujęto w siedmiu rozdziałach tematycznych, obejmujących produkcję roślinną i zwierzęcą, skup i ceny produktów rolnych, wyposażenie rolnictwa w niektóre środki produkcji, globalną, końcową i towarową produkcję rolniczą oraz koniunkturę w gospodarstwach rolnych. Przyjęta w opracowaniu terminologia, zastosowane klasyfikacje i grupowania danych umożliwiają ich wykorzystanie do porównań z danymi ogólnopolskimi i innymi województwami.

Oddając do rąk Państwa *Rolnictwo w województwie pomorskim w 2018 r.* wyrażam nadzieję, że publikacja stanowić będzie cenne źródło informacji oraz zaspokoi potrzeby informacyjne szerokiego grona czytelników.

Dyrektor Urzędu Statystycznego

w Gdańsku

Jerzy Auksztol

Gdańsk, lipiec 2019 r.

Preface

The Statistical Office in Gdańsk presents a successive edition of *Agriculture in Pomorskie Voivodship* which simultaneously comes out in the series titled "Statistical analyses".

The presented data were obtained on the basis of aggregated results from reports and sample surveys, local experts' estimates and evaluations. Moreover, in order to illustrate more fully the dynamics of changes in prices of agricultural products and livestock received by farmers at marketplaces, monthly price quotations provided by a network of the Statistical Office interviewers were used. Additionally elaboration enreached with data on economic tendency on the agricultural holding.

Data in publication are grouped in seven thematic chapters covering crop and animal output, procurement and prices of agricultural products and selected means of production used in agriculture, and gross, final and market agricultural production, as well as economic tendency on the agricultural holding. The applied terminology, classifications and data grouping allow for comparisons against the country and regional data.

Presenting *Agriculture in Pomorskie Voivodship in 2018*, I trust that it will be a valuable source of information and will satisfy the information needs of a wide range of readers, both in Poland and abroad.

Director of Statistical Office

in Gdańsk

Jerzy Auksztol

Gdańsk, July 2019

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa Preface	3
Objaśnienia znaków umownych Symbols	10
Skróty Abbreviations	10
Synteza Executive summary	11
Rozdział 1. Produkcja roślinna Chapter 1. Crop output	13
1.1. Warunki wegetacji i zbioru roślin 1.1. Conditions of vegetation and crop production	13
1.2. Zboża 1.2. Cereals	27
1.3. Strączkowe jadalne 1.3. Edible pulses	34
1.4. Ziemniaki 1.4. Potatoes	35
1.5. Rośliny oleiste 1.5. Oilseed plants	37
1.6. Uprawy pastewne 1.6. Feed crops	39
1.7. Uprawy ogrodnicze 1.7. Horticultural crops	43
Rozdział 2. Produkcja zwierzęca..... Chapter 2. Animal output	52
2.1. Bydło i owce 2.1. Cattle and sheep	52
2.2. Trzoda chlewna 2.2. Pigs	56
2.3. Drób 2.3. Poultry	59
2.4. Produkcja ważniejszych produktów zwierzęcych 2.4. Output of major animal product	60
Rozdział 3 Ciągniki i urządzenia do zabiegów ochrony roślin w gospodarstwach rolnych Chapter 3 Tractors and machines for plant protection treatment in agricultural holdings	64

Rozdział 4 Skup produktów rolnych	67
Chapter 4 Procurement of agricultural products	
Rozdział 5 Ceny w rolnictwie	71
Chapter 5 Prices in agriculture	
Rozdział 6 Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza	77
Chapter 6 Gross, final and market agricultural output	
Rozdział 7 Koniunktura w gospodarstwach rolnych w I i II półroczu 2018 r.	82
Chapter 7 Economic tendency on the agricultural holding in the first and second half of 2018	
7.1. Ocena sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych	82
7.1. Assessment of the overall situation of agricultural holdings	
7.2. Ocena opłacalności produkcji rolniczej gospodarstw rolnych	84
7.2. Assessment of agricultural production profitability of agricultural holdings	
Uwagi ogólne	87
General notes	
Aneks	89
Appendix	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2017/2018	15
Table 1. Consumption of mineral or chemical and lime fertilisers per pure ingredient in the 2017/18 farming year	
Tablica 2. Gospodarstwa rolne stosujące nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe według lat gospodarczych	16
Table 2. Agricultural holdings using mineral or chemical and lime fertilisers by farming years	
Tablica 3. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	20
Table 3. Agricultural land use in agricultural holdings	
Tablica 4. Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne i powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach	22
Table 4. Agricultural holdings having agricultural land and the area of agricultural land in holdings	
Tablica 5. Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r.	23
Table 5. Agricultural holdings having agricultural land by area groups of agricultural land in 2018	
Tablica 6. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r.	24
Table 6. Consumption of mineral or chemical and lime fertilisers per pure ingredient in the 2017/18 farming year	
Tablica 7. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów	26
Table 7. Sown area by crop groups	
Tablica 8. Powierzchnia uprawy zbóż	29
Table 8. Total area under cereals	
Tablica 9. Plony zbóż	30
Table 9. Cereal yields	

Tablica 10. Plony zbóż w województwie pomorskim na tle kraju	32
Table 10. Cereal yields in Pomorskie Voivodship against the background of the country	
Tablica 11. Zbiory zbóż	33
Table 11. Production of cereals	
Tablica 12. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych	35
Table 12. Crop area, yields and production of edible pulses	
Tablica 13. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków	36
Table 13. Area, yields and production of potatoes	
Tablica 14. Produkcja zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe	37
Table 14. Production of cereals and potatoes per units of cereal	
Tablica 15. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych	37
Table 15. Area, yields and production of oilseed plants	
Tablica 16. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku i rzepiku	38
Table 16. Crop area, yields and production of rape and turnip rape	
Tablica 17. Powierzchnia paszowa	39
Table 17. Feed crop area	
Tablica 18. Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym użytkowanych na pasze	40
Table 18. Area of feed crop planted on arable land as major crops used for fodder	
Tablica 19. Zbiory roślin pastewnych na paszę	41
Table 19. Production of feed crops for fodder	
Tablica 20. Produkcja z łąk trwałych	41
Table 20. Production from permanent meadows	
Tablica 21. Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2018 r.	42
Table 21. Structure of permanent meadow area and production in 2018	
Tablica 22. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych	45
Table 22. Crop area, yields and production of field vegetables	
Tablica 23. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych w sadach	48
Table 23. Crop area, yields and production of tree fruit in orchards	
Tablica 24. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	51
Table 24. Crop area, yields and production of fruit bushes and berry fruit	
Tablica 25. Pogłowie bydła	52
Table 25. Cattle stock	
Tablica 26. Pogłowie bydła i owiec według użytkowników gospodarstw rolnych w 2018 r.	54
Table 26. Cattle and sheep stock by holders of agricultural holdings in 2018	
Tablica 27. Pogłowie owiec	55
Table 27. Sheep stock	
Tablica 28. Pogłowie trzody chlewnej	56
Table 28. Pig stock	
Tablica 29. Pogłowie trzody chlewnej według użytkowników gospodarstw rolnych w 2018 r.	59
Table 29. Pig stock by holders of agricultural holdings in 2018	
Tablica 30. Pogłowie drobiu	60
Table 30. Poultry stock	
Tablica 31. Produkcja żywca rzeźnego	61
Table 31. Production of animals for slaughter	

Tablica 32. Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	62
Table 32. Production of meat, fats and pluck	
Tablica 33. Produkcja mleka krowiego, jaj kurzych, wełny owczej i miodu	63
Table 33. Production of cows' milk, hen eggs, sheep wool and honey	
Tablica 34. Ciągniki w gospodarstwach rolnych	65
Table 34. Tractors in agricultural holdings	
Tablica 35. Opryskiwacze i niestandardowe urządzenia do zabiegów ochrony roślin i gospodarstwa rolne je wykorzystujące w 2018 r.	66
Table 35. Sprayers and non-standard machines for plant protection treatment as well as agricultural holdings using them in 2018	
Tablica 36. Skup ważniejszych produktów rolnych	68
Table 36. Procurement of major agricultural products	
Tablica 37. Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	70
Table 37. Procurement value of agricultural products (current prices)	
Tablica 38. Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym	71
Table 38. Average prices of arable land and meadows in private turnover	
Tablica 39. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	73
Table 39. Average procurement prices of major agricultural products	
Tablica 40. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	74
Table 40. Average marketplace prices received by farmers	
Tablica 41. Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	78
Table 41. Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)	
Tablica 42. Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	79
Table 42. Structure of gross and market agricultural output (constant prices)	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych	16
Chart 1. Consumption of mineral or chemical and lime fertilisers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land	
Wykres 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r.	17
Chart 2. Agricultural land use in agricultural holdings in 2018	
Wykres 3. Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2018 r.	30
Chart 3. Structure of cereal sown area in 2018	
Wykres 4. Plony zbóż z 1 ha	31
Chart 4. Cereal yields per 1 ha	
Wykres 5. Zbiory zbóż	34
Chart 5. Production of cereals	
Wykres 6. Produkcja uprawy ziemniaków	36
Chart 6. Crop area of potatoes	
Wykres 7. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku	38
Chart 7. Crop area of rape and turnip rape	

Wykres 8. Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych w 2018 r.	44
Chart 8. Structure of crop area of field vegetables in 2018	
Wykres 9. Struktura zbiorów owoców z drzew w sadach w 2018 r.	47
Chart 9. Structure of tree fruit production in orchards in 2018	
Wykres 10. Struktura zbiorów owoców z krzewówowocowych i plantacji jagodowych w 2018 r.	50
Chart 10. Structure of fruit bushes and berry fruit production in 2018	
Wykres 11. Pogłowie bydła	54
Chart 11. Cattle stock	
Wykres 12. Pogłowie trzody chlewnej	58
Chart 12. Pig stock	
Wykres 13. Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnwego) i mleka krowiego	67
Chart 13. Indices of procurement of basic cereals (including cereal mixtures, excluding sowing seed) and cows' milk	
Wykres 14. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	75
Chart 14. Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley	
Wykres 15. Ocena bieżącej ogólnej sytuacji w badanych gospodarstwach rolnych	82
Chart 15. Assessment of overall situation of surveyed agricultural holdings	
Wykres 16. Salda odpowiedzi dotyczące bieżącej i prognozowanej sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych oraz jej zmian w ostatnim półroczu	84
Chart 16. Balances of responses on overall current and expected situation of agricultural holdings and its changes over past six months	
Wykres 17. Ocena bieżącej opłacalności produkcji rolniczej w badanych gospodarstwach rolnych	84
Chart 17. Assessment of agricultural production profitability of surveyed agricultural holdings	
Wykres 18. Salda odpowiedzi dotyczące bieżącej oceny opłacalności produkcji rolniczej oraz jej zmian w ostatnim i nadchodzącym półroczu	86
Chart 18. Balances of responses on current assessment of agricultural production profitability and its changes over past and next six months	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol	Opis
Symbol	Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (•)	zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak #	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics
„W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
“Of which”	indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Skróty

Abbreviations

Skrót	Znaczenie	Skrót	Znaczenie
Abbreviation	Meaning	Abbreviation	Meaning
zł	złoty	°C	stopień Celsjusza
PLN	złoty		centigrade
tys.	tysiąc	r.	rok
mln	milion	dok.	dokończenie
szt.	sztuka	cont.	continued
pcs	piece	p.proc.	punkt procentowy
kg	kilogram	tj.	to jest
	kilogram	i.e.	that is
dt	decytona	itp.	i tym podobne
	deciton	etc.	and the like
t	tona	np.	na przykład
	tonne	e.g.	for example
ha	hektar	m.in.	między innymi
	hectare	i.a	among others
l	litr	Dz. U.	Dziennik Ustaw
	litre	Nr	numer
mm	milimetr	No.	number
	millimetre	poz.	pozycja
		GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
		EUR	euro

Synteza

W 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano:

- zwiększenie powierzchni użytków rolnych o 2,5 tys. ha (o 0,3%), przy czym wzrosła powierzchnia pod zasiewami, gruntów ugorowanych i pastwisk trwałych, a zmniejszył się areal upraw trwałych, ogrodów przydomowych, łąk trwałych oraz użytków rolnych pozostałych,
- spadek liczby gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne (o 0,3 tys., tj. 0,8%),
- zwiększenie przeciętnej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie z 18,51 ha do 18,73 ha,
- wzrost powierzchni zasiewów zbóż o 21,1 tys. ha (o 5,3%), strączkowych łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno o 4,5 tys. ha (o 21,7%), ziemniaków o 3,7 tys. ha (o 20,2%) i roślin pozostałych o 5,6 tys. ha (o 44,4%), a spadek powierzchni uprawy roślin przemysłowych o 19,8 tys. ha (o 21,8%) i pastewnych o 1,4 tys. ha (o 3,1%),
- wzrost zbiorów ziemniaków o 34,0 tys. t (o 6,4%) przy większej powierzchni uprawy, ale mniejszym plonowaniu,
- niższe zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi o 231,3 tys. t (o 14,1%), pomimo większej powierzchni upraw, ale w wyniku spadku plonowania,
- spadek produkcji kukurydzy na ziarno o 1,0 tys. t (o 1,7%), gryki, prosa i innych zbożowych łącznie o 7,8 tys. t (o 42,1%),
- niższe zbiory rzepaku i rzepiku o 102,8 tys. t (o 39,6%), przy mniejszym areale uprawy i niższym plonowaniu,
- zmniejszenie produkcji siana łąkowego o 159,7 tys. t (o 33,0%),
- wzrost powierzchni uprawy warzyw gruntowych o 1,6%, ale obniżenie o 9,4 tys. t (o 7,2%) ich produkcji,
- znaczny wzrost (o 31,2%) produkcji owoców z drzew owocowych w sadach, mimo zmniejszenia (o 1,8%) powierzchni ich uprawy, ale przy istotnym wzroście plonowania wszystkich omawianych gatunków drzew owocowych,
- wzrost arealu uprawy (o 1,8%) i zbiorów owoców (o 15,8%) z krzewów owocowych i plantacji jagodowych,
- spadek pogłowia bydła o 1,0 tys. szt. (o 0,5%) i owiec o 0,7 tys. szt. (o 3,8%) oraz wzrost liczebności stada świń o 46,3 tys. szt. (o 6,4%) i drobiu o 211,4 tys. szt. (o 3,3%),
- spadek wielkości skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) o 1,2%, w tym żyta (o 22,5%), jęczmienia (o 39,1%) i pszenżyta (o 28,4%) oraz skupu żywca wołowego i wieprzowego (odpowiednio o 0,7% i o 0,4%), natomiast wzrost skupu ziemniaków (o 10,0%), mleka (o 0,7%) oraz żywca drobiowego (o 0,7%),
- wzrost cen gruntów rolnych w obrocie prywatnym (z wyjątkiem cen dzierżawy gruntów ornych i łąk),
- wzrost cen podstawowych produktów rolnych w skupie (z wyjątkiem cen ziemniaków, żywca wieprzowego oraz mleka), a także produktów roślinnych w obrocie wolnorynkowym,
- pogorszenie uwarunkowań chowu trzody chlewnej; zmniejszeniu uległa relacja ceny skupu żywca wieprzowego do ceny targowiskowej żyta, która ukształtowała się na poziomie 7,4 wobec 9,1 w 2017 r., jak i relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowej ceny jęczmienia, która wyniosła 6,8 wobec 6,7 rok wcześniej.

W 2017 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wartość globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) zwiększyła się o 8,6%, przy wzroście zarówno produkcji roślinnej jak i zwierzęcej, odpowiednio o 10,0% i 7,4%.

Executive summary

In 2018, the following facts were reported as compared to the previous year:

- a 2.5 thousand hectares (0.3%) increase in the area of agricultural land. The sown area, fallow land and permanent pastures increased in size, whereas the area of permanent crops, kitchen gardens, permanent meadows and other agricultural land decreased,
- a decline of 0.3 thousand (0.8%) holdings utilising agricultural land,
- an increase in the average area of agricultural land in a holding from 18.51 ha to 18.73 ha,
- an increase in the sown area of cereals (21.1 thousand hectares, i.e. 5.3%), pulses including mixtures of cereals and pulses for grain (4.5 thousand hectares, i.e. 21.7%), potatoes (3.7 thousand hectares, i.e. 20.2%) and other plants (5.6 thousand hectares, i.e. 44.4%); a decrease in the area of industrial crops (19.8 thousand hectares, i.e. 21.8%) and feed crops (1.4 thousand hectares, i.e. 3.1%),
- a 34.0 thousand tonnes (6.4%) increase in potato harvest, with a larger acreage but a lower yield,
- 231.3 thousand tonnes (14.1%) lower harvest of basic cereals including cereal mixtures due to a smaller yield, despite a larger acreage,
- a 1.0 thousand tonnes (1.7%) decrease in the production of maize for grain as well as the output of buckwheat, millet and other cereals by a total of 7.8 thousand tonnes (42.1%),
- 102.8 thousand tonnes (39.6%) lower harvests of rape and turnip rape, with a smaller acreage and lower yield,
- a decrease of 159.7 thousand tonnes (33.0%) in meadow hay production,
- a 1.6% increase in the acreage of field vegetables, but a decrease of 9.4 thousand tonnes (7.2%) in their harvest,
- a significant increase (31.2%) in the fruit tree output in orchards, despite a 1.8% decrease in the area of their cultivation, but with a substantial increase in the yield of all analysed species of fruit trees,
- an increase in the area of cultivation (1.8%) and fruit harvest (15.8%) from fruit bushes and berry plantations,
- a 0.5% decrease in cattle stock (1.0 thousand heads) and a 3.8% decline in sheep stock (0.7 thousand heads), a 6.4% increase in pig stock (46.3 thousand heads) and 3.3% increase in poultry stock (211.4 thousand heads),
- a 1.2% decrease in procurement of basic cereals and fodder cereals (including cereal mixes), including rye (22.5%), barley (39.1%) and triticale (28.4%) and procurement of beef cattle and pigs (a 0.7% and 0.4% decrease respectively); on the other hand, an increase in procurement of potatoes (10.0%), milk (0.7%) and poultry (0.7%),
- an increase in prices of agricultural land in private trading (except for lease prices of arable land and meadows),
- an increase in procurement prices of basic agricultural products (except for the prices of potatoes, pigs and milk), as well as crop products in free market turnover,
- deterioration of pig breeding conditions; the relation of procurement prices of pigs to rye market price decreased at 7.4 versus 9.1 in 2017, as well as the relation of procurement prices of pigs to barley market price at 6.8 compared to 6.7 a year before.

In 2017, gross agricultural output (in constant prices) increased by 8.6%, compared to the previous year, as well as both crop and animal production – by 10.0% and 7.4%, respectively.

Rozdział 1

Produkcja roślinna

1.1. Warunki wegetacji i zbioru roślin

1.1.1. Warunki agrometeorologiczne

Warunki agrometeorologiczne panujące w listopadzie i grudniu 2017 r. były niezbyt korzystne dla rolnictwa. W omawianym okresie odnotowano częste i długotrwałe opady deszczu oraz duże wahania temperatur. Przebieg pogody uniemożliwił prawidłowy wzrost roślin. Znaczne wahania temperatur zaburzyły proces ich prawidłowego hartowania, a obfite opady deszczu spowodowały powstawanie zastoisk wodnych oraz wypłukiwanie składników pokarmowych. Stan zaawansowania rozwoju ozimin, w zależności od terminu wysiewu roślin, był zróżnicowany. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych krzewiły się w listopadzie, jednak u znacznej części roślin, w związku z opóźnionym terminem siewu i niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, proces krzewienia przesunął się na wiosnę.

W styczniu 2018 r. odnotowano zróżnicowane warunki pogodowe. Początek miesiąca był ciepły, z temperaturą powietrza powyżej 0°C. W drugiej dekadzie stycznia nastąpił spadek temperatury do minus 10°C, co w połączeniu z silnym wiatrem, przy braku pokrywy śnieżnej, lokalnie powodowało wysmalanie odkrytych roślin. W drugiej połowie miesiąca wystąpiły opady śniegu, które utworzyły warstwę zabezpieczającą uprawy przed działaniem wiatru i niskich temperatur.

Przebieg pogody w lutym 2018 r. stwarzał trudne warunki dla zimujących roślin. W pierwszej dekadzie miesiąca nastąpiło ocieplenie, które spowodowało zanikanie pokrywy śnieżnej. W drugiej połowie miesiąca wystąpiło znaczne obniżenie temperatury początkowo do minus 10°C, a następnie do minus 20°C, co przy braku pokrywy śnieżnej narażało uprawy na wychłodzenie.

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu 2018 r. również nie sprzyjały prawidłowemu rozwojowi roślin. Długotrwałe ujemne temperatury zarówno w dzień (około minus 7°C), jak i w nocy (lokalnie do minus 15°C), przy jednoczesnym braku pokrywy śnieżnej, miały wpływ na zmniejszenie obsady ozimin. Trudne warunki pogodowe wpłynęły również na opóźnienie prac polowych.

Chapter 1

Crop output

1.1. Conditions of vegetation and crop production

1.1.1. Agro-meteorological conditions

The agro-meteorological conditions in November and December 2017 were not very favourable for agriculture. Long-lasting and frequent rainfalls were reported in that period, as well as large temperature fluctuations. The weather hampered the proper growth of plants. Significant temperature fluctuations disturbed the process of their proper hardening, and abundant rainfalls caused the formation of water stagnation and leaching of nutrients. Winter crops developed unevenly, depending on the sowing date. Those sown at the optimal time were tillering in November. However, in some plants, due to the delayed sowing time and unfavorable weather conditions, the tillering process was delayed until spring.

The weather was diverse in January 2018. The beginning of the month was warm with the temperature above 0°C. The temperature dropped to minus 10°C during the middle ten days of January, which together with strong wind, in the absence of snow cover, locally made cold wind burn the uncovered plants. The second half of the month saw snowfalls which formed a cover protecting the crops against wind and low temperatures.

The weather in February 2018 created difficult conditions for wintering plants. A warming melted the snow cover during the first ten days of the month. In the second half of the month, the temperature fell significantly, first to minus 10°C, and then to minus 20°C, which in the absence of snow cover exposed the crops to overcooling.

Agro-meteorological conditions prevailing in March 2018 were also not conducive to proper development of plants. Long-lasting negative temperatures both during the day (about minus 7°C) and at night (locally to minus 15°C), in the absence of snow cover, reduced the winter crop. Adverse weather conditions also delayed the field works.

Kwiecień 2018 r. przyniósł znaczną poprawę warunków atmosferycznych. Ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała obsychaniu pól, pozwoliła na szybkie nadrobienie zaległości we wzroście i rozwoju roślin oraz umożliwiła zasilenie ozimin pierwszą dawką azotu. W kwietniu kontynuowano rozpoczęty w końcu marca siew zbóż jarych i warzyw gruntowych. Brak wiosennych przymrozków sprzyjał obfitemu kwitnieniu drzew i krzewów owocowych. Rośliny zawiązały dużo owoców.

W maju 2018 r. odnotowano bardzo niskie sumy opadów atmosferycznych oraz wysokie temperatury powietrza, co wpłynęło na znaczne zmniejszenie zapasów wody w glebie. Niedobory wody odczuły szczególnie zboża jare zlokalizowane na glebach lekkich oraz warzywa i truskawki umiejscowione na plantacjach pozbawionych nawadniania. Opady deszczu, które wystąpiły pod koniec drugiej dekady maja poprawiły tylko lokalnie warunki wilgotnościowe gleby.

W czerwcu 2018 r. w dalszym ciągu utrzymywała się sucha i bezdeszczowa pogoda. Stan wielu upraw, zwłaszcza na glebach słabszych, uległ pogorszeniu. Szczególnie mocno ucierpiały zboża jare, głównie jęczmień i owies. Susza spowodowała, że lokalnie zboża zostały wypalone. Opady deszczu, które wystąpiły w końcu czerwca poprawiły nieco sytuację wilgotnościową gleb.

Pogoda odnotowana w lipcu 2018 r. sprzyjała przeprowadzeniu prac żniwnych. Żniwa w 2018 r. w odniesieniu do roku poprzedniego, rozpoczęły się o około miesiąc wcześniej. W zależności od położenia plantacji i sumy opadów występujących w danym regionie zaobserwowano duże zróżnicowanie w wysokości plonów zbóż i rzepaku. Rolnicy gospodarujący na glebach zasobnych, o dobrej retencji otrzymywali plony na wysokim poziomie, z kolei na glebach lekkich, mniej zasobnych odnotowano drastyczny spadek plonowania.

Ciepła i słoneczna pogoda panująca w sierpniu 2018 r. pozwoliła na zakończenie żniw większości gatunków zbóż i rzepaku. W tym okresie kontynuowano prace związane z zabiegami późniwymi i wywozem na pole nawozów organicznych.

Wrzesień 2018 r. był ciepły, ale charakteryzował się dużymi niedoborami wodnymi spowodowanymi brakiem lub niedostateczną ilością opadów. Przesuszenie gleby utrudniało wykonywanie prac polowych, głównie orkę przedsięwziętych i siewów ozimin. Zaawansowanie siewów ozimin w tym okresie było dużo mniejsze niż rok wcześniej. Niedobór wilgoci w glebie stwarzał lokalnie również niekorzystne warunki dla kiełkowania i wschodów posianych już roślin ozimych.

Październik 2018 r. był kolejnym miesiącem, w którym odnotowano brak opadów, co utrudniało rolnikom prawidłowe przygotowanie gleby pod siew zbóż ozimych. Do końca października w przeważającej części województwa zakończono siew zbóż ozimych.

April 2018 brought a significant improvement in weather conditions. Warm and sunny weather favoured the drying up of fields, allowed to make up for the delay in growth and development of plants, and enabled the supply of winter crops with the first dose of nitrogen. Sowing of spring cereals and field vegetables, which started at the end of March, was continued in April. The lack of spring frosts favoured abundant blooming of fruit trees and shrubs. Plants formed a lot of fruit.

Very low precipitation amounts and high air temperatures were recorded in May 2018, which contributed to a significant reduction in water reserves in the soil. Water shortages were particularly felt by spring crops on light soils and vegetables and strawberries located on non-irrigated plantations. Rainfall that occurred at the end of the second ten-day period of May improved the soil moisture conditions only locally.

In June 2018, dry and rainless weather continued. The condition of many crops, especially on poorer soils, deteriorated. Spring cereals, mainly barley and oats, were particularly affected. Drought burned local grain. Rainfall that occurred at the end of June slightly moistened the soil.

The weather recorded in July 2018 was conducive to harvesting work. The 2018 harvest started about a month earlier than in the previous year. The yield of cereals and rape varied largely, depending on the location of the plantation and the precipitation in the region. Farmers managing rich soils with good retention received high yields, while on light, poorer soils, a dramatic fall in yield was recorded.

The warm and sunny weather prevailing in August 2018 enhanced the harvest of most cereal and rape crops. The work related to post-harvest cultivation and the field fertilisation with organic fertilisers was continued in this period.

September 2018 was warm, but characterized by large water shortages due to lack of or insufficient precipitation. Soil drainage hindered the field works, mainly pre-sowing plowing and winter sowing. The winter crop sowing was much less advanced than a year earlier. Insufficient moisture of the soil also created locally unfavorable conditions for germination and growth of already planted winter crops.

October 2018 was yet another rainless month, which made it difficult for farmers to properly prepare the soil for sowing winter cereals. The winter crop sowing had been completed in most voivodships by the end of October.

1.1.2. Poziom nawożenia

W roku gospodarczym 2017/18 w województwie pomorskim zużyto 114,6 tys. t nawozów mineralnych lub chemicznych w przeliczeniu na czysty składnik, czyli o 12,6 tys. t (o 12,4%) więcej niż w poprzednim roku. Wzrost zużycia dotyczył wszystkich grup nawozów: azotowych – o 7,4 tys. t (o 12,2%), fosforowych – o 2,4 tys. t (o 16,3%) i potasowych – o 2,8 tys. t (o 10,5%).

1.1.2. Level of fertilisation

In Pomorskie Voivodship, 114.6 thousand tonnes of mineral or chemical fertilisers per pure ingredient were used during the 2017/18 farming year, i.e. by 12.6 thousand tonnes (12.4%) more than in the previous year. The consumption of all groups of fertilisers increased: nitrogenous – by 7.4 thousand tonnes (12.2%), phosphatic – by 2.4 thousand tonnes (16.3%) and potassic – by 2.8 thousand tonnes (10.5%).

Tablica 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2017/18

Table 1. Consumption of mineral or chemical and lime fertilisers per pure ingredient in the 2017/18 farming year

Wyszczególnienie Specification	Nawozy mineralne lub chemiczne ¹ Mineral or chemical fertilisers ¹				Nawozy wapniowe ² Lime fertilisers ²	
	ogółem total	azotowe nitrogenous	fosforowe phosphatic	potasowe potassic		
a – w liczbach bezwzględnych a – in absolute numbers b – 2016/17=100						
W tonach In tonnes						
Ogółem	a	114552	68362	17246	28944	55898
Total	b	112,4	112,2	116,3	110,5	161,1
W tym gospodarstwa indywidualne	a	93687	57129	12917	23640	38660
Of which private farms	b	112,7	115,4	106,5	110,1	154,7
Na 1 ha użytków rolnych w kg Per 1 ha of agricultural land in kg						
Ogółem	a	152,6	91,1	23,0	38,6	74,5
Total	b	112,0	111,9	116,2	110,3	160,6
W tym gospodarstwa indywidualne	a	144,6	88,2	19,9	36,5	59,7
Of which private farms	b	111,1	113,8	104,7	108,6	152,7

1 Łącznie z wieloskładnikowymi. 2 Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
1 Including compound fertilisers. 2 Usually in the form of quicklime; including defecation lime.

Lata gospodarcze dotyczą okresu od 1 lipca do 30 czerwca, np. rok gospodarczy 2017/18 dotyczy okresu od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.

Farming years cover the period from 1st July to 30 June (e.g. the farming year 2017/18 covers the period from 1st July 2017 to 30th June 2018).

W omawianym okresie w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto 152,6 kg nawozów mineralnych lub chemicznych, czyli o 16,4 kg (o 12,0%) więcej niż rok wcześniej, natomiast w skali kraju zużyto ich 141,6 kg (o 1,0% więcej niż przed rokiem). Przeciętnie w województwie pomorskim na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużycie nawozów kształtowało się na poziomie 153,6 kg wobec 138,5 kg w roku gospodarczym 2016/17.

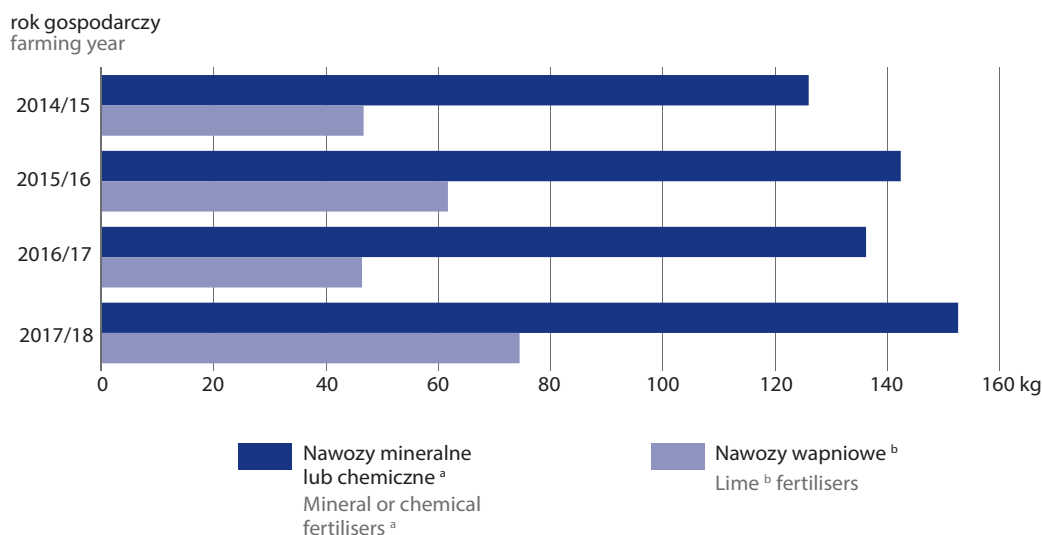
In the analysed period, 152.6 kg of mineral or chemical fertilisers were used per 1 ha of agricultural land, i.e. 16.4 kg (12.0%) more than a year earlier, while 141.6 kg (1.0% more than in the previous year) were used countrywide. In Pomorskie Voivodship, the average use of fertilisers per 1 ha of agricultural land maintained in good agricultural condition stood at 153.6 kg versus 138.5 kg in the 2016/17 farming year.

Żużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2017/18 wyniosło 55,9 tys. t i było o 21,2 tys. t (o 61,1%) wyższej niż przed rokiem. Przeciętnie na 1 ha użytków rolnych przypadało 74,5 kg tych nawozów, co oznacza wzrost o 28,1 kg w relacji do poprzedniego roku. Natomiast na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużyto średnio 74,9 kg – o 27,7 kg więcej niż w roku poprzednim. W kraju zużycie nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych było o 19,4 kg mniejsze niż w województwie pomorskim.

The consumption of lime fertilisers per pure ingredient reached 55.9 thousand tonnes in the 2017/18 farming year. It was 21.2 thousand tonnes (61.1%) higher than a year earlier. There was an average of 74.5 kg of these fertilisers per 1 ha of agricultural land, which means an increase of 28.1 kg in relation to the previous year. On the other hand, an average of 74.9 kg was used per 1 ha of agricultural land maintained in good agricultural condition – 27.7 kg more than in the previous year. Countrywide, the use of lime fertilisers per 1 ha of agricultural land was 19.4 kg lower than in Pomorskie Voivodship.

Wykres 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych

Chart 1. Consumption of mineral or chemical and lime fertilisers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land

a łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
a Including compound fertilisers. b Usually in the form of quicklime; including defecation lime.

Tablica 2. Gospodarstwa rolne stosujące nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe według lat gospodarczych

Table 2. Agricultural holdings using mineral or chemical and lime fertilisers by farming years

Wyszczególnienie Specification		Nawozy mineralne lub chemiczne ^a Mineral or chemical fertilisers ^a					Nawozy wapniowe ^b Lime fertilisers ^b
		ogółem total	azotowe nitrogenous	fosforowe phosphatic	potasowe potassic	wieloskładnikowe compound	
		Ogółem Total	2016/17	30681	25477	1623	
	2017/18	30445	25821	1471	2509	18534	3313
	2016/17=100	99,2	101,4	90,6	111,8	94,9	85,4
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	2016/17	30486	25300	1610	2166	19384	3818
	2017/18	30262	25651	1456	2436	18394	3231
	2016/17=100	99,3	101,4	90,4	112,5	94,9	84,6

a łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
a Including compound fertilisers. b Usually in the form of quicklime; including defecation lime.

W roku gospodarczym 2017/18 nawożenie mineralne stosowało 30,4 tys. gospodarstw (o 0,8% mniej niż rok wcześniej) i stanowiły one 75,9% gospodarstw posiadających użytki rolne. Wśród gospodarstw stosujących nawożenie mineralne lub chemiczne na użytkach rolnych nawozów azotowych używało 25,8 tys. gospodarstw, czyli 84,8% ich ogólnej liczby, nawozów fosforowych – 1,5 tys. (odpowiednio 4,8%), potasowych – 2,5 tys. (8,2%), zaś wieloskładnikowych – 18,5 tys. (60,9%).

W omawianym okresie nawozy wapniowe stosowało 3,3 tys. gospodarstw (o 14,6% mniej niż w poprzednim roku) i stanowiły one tylko 8,1% gospodarstw z użytkami rolnymi.

1.1.3. Użytkowanie gruntów

W czerwcu 2018 r. ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie pomorskim wyniosła 833,8 tys. ha i była o 9,4 tys. ha (o 1,1%) mniejsza od zanotowanej rok wcześniej. Użytki rolne zajmowały 750,8 tys. ha, lasy i grunty leśne – 48,3 tys. ha, zaś pozostałe grunty – 34,7 tys. ha.

In the 2017/18 farming year, mineral fertilisation was used by 30.4 thousand agricultural holdings (0.8% fewer than a year earlier), i.e. 75.9% of holdings utilising agricultural land. Among the holdings applying mineral or chemical fertilisation on agricultural land, nitrogenous fertilisers were used by 84.8%, namely 25.8 thousand holdings, phosphatic fertilisers – by 1.5 thousand (respectively 4.8%), potassic – 2.5 thousand (8.2%), and compound – 18.5 thousand (60.9%).

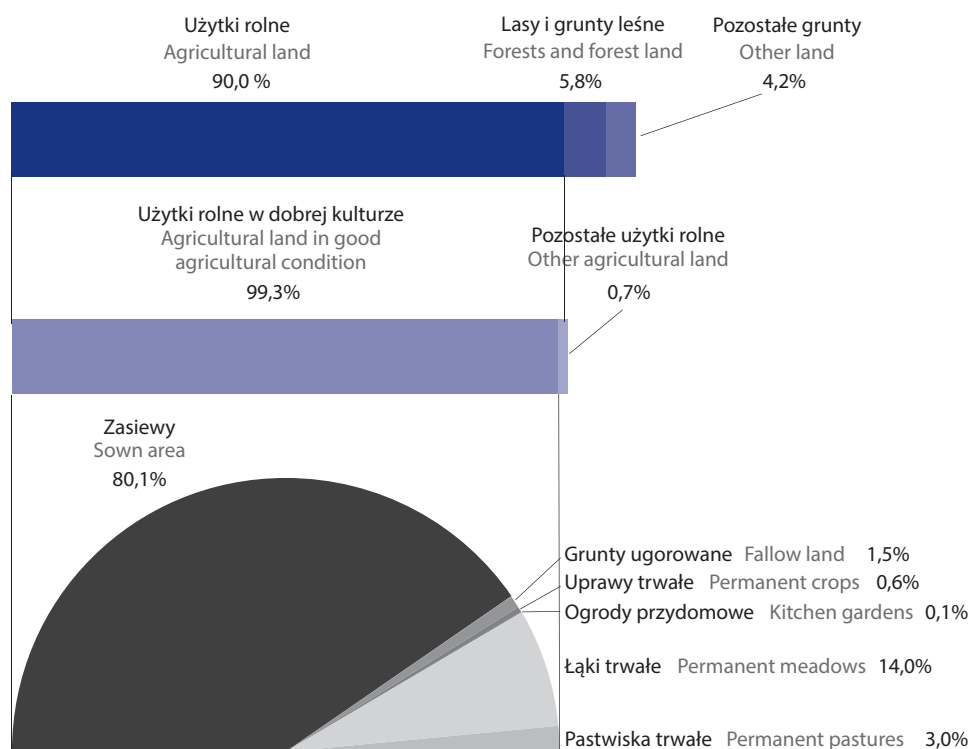
Lime fertilisers were used by 3.3 thousand holdings (14.6% fewer than in the previous year) which constituted only 8.1% of the holdings utilising agricultural land.

1.1.3. Land use

In June 2018, the land area of agricultural holdings in Pomorskie Voivodship totalled 833.8 thousand hectares and was 9.4 thousand hectares (1.1%) lower than the previous year's figure. Agricultural land occupied 750.8 thousand hectares, forests and forest land – 48.3 thousand hectares, while other land – 34.7 thousand hectares.

Wykres 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r. Stan w czerwcu

Chart 2. Agricultural land use in agricultural holdings in 2018
As of June

Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1312, z późniejszymi zmianami) – prezentuje się w podziale na:

- zasiewy,
- grunty ugorowane,
- uprawy trwałe (w tym sady),
- ogrody przydomowe,
- łąki trwałe,
- pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe – użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca danego roku.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Zaliczamy tu grunty zarówno uprawnione, jak i nieuprawnione (np. gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha) do płatności obszarowych. Do gruntów ugorowanych zaliczono także grunty przygotowane pod zasiewy (np. warzyw), ale do 1 czerwca danego roku nieobsiane lub nieobsadzone, a także powierzchnię upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Powierzchnia upraw trwałych to łączna powierzchnia plantacji drzew owocowych rosnących w zwartym nasadzeniu, krzewów owocowych rosnących w zwartym nasadzeniu, szkółek drzew i krzewów owocowych, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych gruntowych upraw trwałych, w tym wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, choinek bożonarodzeniowych, a także upraw trwałych pod osłonami.

Total land area stands for the total area of agricultural land, forests and forest land, and other land, regardless of whether it is owned, leased (contractual or non-contractual), held by virtue of the occupancy of a particular post (forester, priest, teacher, etc.), common in the part shared by the holder, or land belonging to a deserted household cultivated by another household.

The agricultural land covers the area of agricultural land in good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in good agricultural condition – maintained in accordance with standards laid down in the Act of 5th February 2015 (uniform text Journal of Laws 2018, item 1312, with later amendments) – is presented on the basis of a breakdown into:

- sown area,
- fallow land,
- permanent crops (including orchards),
- kitchen gardens,
- permanent meadows,
- permanent pastures.

Other agricultural land – agricultural land which is not used or maintained in good condition as of 1st June of a given year.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements. It includes the land both entitled and not entitled to area payments (e.g. holdings with the area of agricultural land of less than 1 ha), as well as the crop area prepared for sowing (e.g. of vegetables) which was not sown or planted until 1st June of a given year, as well as the area of crops intended for ploughing, cultivated as major crops (green fertilisers).

Permanent crops is the total plantation area of densely growing fruit trees and bushes and their nurseries, nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, including wicker, fruit trees and bushes grown outside plantations, Christmas trees, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Powierzchnia ogrodów przydomowych to powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Powierzchnia łąk trwałych to powierzchnia gruntów pokrytych trwale trawami (5 lat lub więcej), z zasady koszonych, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hal i połonin. Łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Powierzchnia pastwisk trwałych to powierzchnia gruntów pokrytych trwale trawami (5 lat lub więcej), które z zasady nie są koszone lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha, pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (niezalesiona) oraz gruntów związanych z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkółek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię drzew i krzewów szybko rosnących prowadzonych na użytkach rolnych.

Powierzchnia pozostałych gruntów to powierzchnia gruntów będących pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierżawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona dla rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pola golfowe itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Kitchen gardens stand for the land usually located around the farm residence, often separated from the rest of the holding. It covers the area of crops which mainly serve as self-supplies for the household of the farm holder. Only occasional surplus products may be sold. A kitchen garden may cover both agricultural and garden crops, perennial and non-perennial. Lawns, pleasure gardens or parks are not included in the kitchen gardens.

Permanent meadows stand for the land permanently planted with grass (5 years or longer), which in principle is mown. In mountainous regions it also includes the area of mown mountain pastures. Meadows should be maintained in good agricultural condition and mown at least once a year, but the crops do not have to be used for production purposes.

Permanent pastures is the land permanently planted with grass (5 years or longer), which in principle is not mown but intended as grazing land. In mountainous regions, it also includes the area of grazing land maintained in good agricultural condition (including permanent pastures not used for production purposes and pastures for extensive grazing, located on mountainous land or at high altitudes, on low-class soil, where no fertilisation, sub-sowing, irrigation or drainage, etc. is made).

Forests and forest land is the area of at least 0.10 ha, covered with forest vegetation (wooded) or temporarily devoid of it (non-wooded), as well as land connected with silviculture. This category includes the area of forest nurseries grown on forest land and used for an agricultural holding's own (non-commercial) needs, as well as the area of fast-growing trees and shrubs cultivated on agricultural land.

Other land is the land under buildings, courtyards, ornamental squares and gardens, parks, inland water areas (owned and leased), drainage/irrigation ditches, areas naturally covered with wicker, marshland, other land (peatbogs and gravel pits), set-aside land (including forested and bushed land), as well as recreation areas (e.g. located around the house, golf courses, etc). Other land also includes the area of agricultural land not used for agricultural purposes and permanently excluded from such use, e.g. agricultural land intended for road or supermarket construction.

Tablica 3. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych
Stan w czerwcu

Table 3. Agricultural land use in agricultural holdings
 As of June

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
	ogółem total		w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
W hektarach In hectares			
Powierzchnia ogólna Total area	843223	833793	726111
Użytki rolne Agricultural land	748236	750770	648092
w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition	735909	745857	645609
pod zasiewami sown area	589364	602870	512870
grunty ugorowane fallow land	10608	10869	8738
uprawy trwałe permanent crops	5374	4557	3172
ogrody przydomowe kitchen gardens	602	431	430
łąki trwałe permanent meadows	109840	104487	99808
pastwiska trwałe permanent pastures	20121	22643	20591
pozostałe other	12327	4913	2483
Lasy i grunty leśne Forests and forest land area	55778	48331	47038
Pozostałe grunty Other land	39209	34691	30981
W % powierzchni ogólnej In % of total area			
Powierzchnia ogólna Total area	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne Agricultural land	88,7	90,0	89,3
w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition	87,3	89,5	88,9
pod zasiewami sown area	69,9	72,3	70,6
grunty ugorowane fallow land	1,3	1,3	1,2
uprawy trwałe permanent crops	0,6	0,5	0,4
ogrody przydomowe kitchen gardens	0,1	0,1	0,1

**Tablica 3. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych (dok.)
Stan w czerwcu**

Table 3. Agricultural land use in agricultural holdings (cont.)
As of June

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
		ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
W % powierzchni ogólnej In % of total area			
Użytki rolne (dok.) Agricultural land (cont.)			
łąki trwałe permanent meadows	13,0	12,5	13,7
pastwiska trwałe permanent pastures	2,4	2,7	2,8
pozostałe other	1,5	0,6	0,3
Lasy i grunty leśne Forests and forest land area	6,6	5,8	6,5
Pozostałe grunty Other land	4,7	4,2	4,3
Rok poprzedni=100 Previous year=100			
Powierzchnia ogólna Total area	102,3	98,9	100,2
Użytki rolne Agricultural land	103,6	100,3	101,5
w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition	104,3	101,4	101,5
pod zasiewami sown area	105,3	102,3	102,7
grunty ugorowane fallow land	150,7	102,5	91,9
uprawy trwałe permanent crops	86,5	84,8	80,0
ogrody przydomowe kitchen gardens	73,3	71,6	71,5
łąki trwałe permanent meadows	99,8	95,1	96,3
pastwiska trwałe permanent pastures	90,6	112,5	109,3
pozostałe other	51,9	39,9	90,4
Lasy i grunty leśne Forests and forest land area	89,6	86,6	89,1
Pozostałe grunty Other land	96,0	88,5	93,9

W czerwcu 2018 r. udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie pomorskim wyniósł 90,0% i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 1,3 p.proc. Lasy i grunty leśne stanowiły 5,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, a ich udział w strukturze użytkowania gruntów był o 0,8 p.proc. niższy niż rok wcześniej. Pozostałe grunty zajmowały 4,2% ogólnej powierzchni, czyli o 0,5 p.proc. mniej niż przed rokiem.

Dominujące w województwie pomorskim gospodarstwa indywidualne w czerwcu 2018 r. posiadały w użytkowaniu 726,1 tys. ha, tj. 87,1% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych, w tym 648,1 tys. ha użytków rolnych, co stanowiło 86,3% użytków rolnych znajdujących się w zasobach gospodarstw rolnych w województwie.

Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w czerwcu 2018 r. wyniosła 40,1 tys., z czego 39,8 tys. (99,3%) były to dominujące w województwie gospodarstwa indywidualne. W porównaniu ze stanem w czerwcu 2017 r. liczba gospodarstw zmniejszyła się o 0,8%, ale powierzchnia użytków rolnych w tych gospodarstwach zwiększyła się o 0,3%. Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie wyniosła 18,73 ha, przy czym w gospodarstwie o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha – 19,00 ha.

In June 2018, the share of agricultural land in the total area of agricultural holdings in Pomorskie Voivodship reached 90.0%, 1.3 percentage points above the previous year's figure. Forests and forest land accounted for 5.8% of the total area of agricultural holdings, and their share in the land use structure was by 0.8 percentage points lower than a year earlier. Other land took up 4.2% of the total area, i.e. 0.5 percentage points less than in the previous year.

Private farms, prevailing in Pomorskie Voivodship in June 2018, utilised 726.1 thousand hectares, i.e. 87.1% of the total land in agricultural holdings, including 648.1 thousand hectares of agricultural land, which accounted for 86.3% of agricultural land held by agricultural holdings in the Voivodship.

40.1 thousand agricultural holdings held agricultural land in June 2018, including 39.8 thousand (99.3%) private farms which prevailed in the Voivodship. There were 0.8% fewer farms than in June 2017, but the area of agricultural land in these farms increased by 0.3%. The area of agricultural land in a farm averaged 18.73 ha, while in a farm with over 1 ha of agricultural land – 19.00 ha.

Tablica 4. Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne i powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach Stan w czerwcu

Table 4. Agricultural holdings having agricultural land and the area of agricultural land in holdings As of June

Grupy obszarowe użytków rolnych ^a Area groups of agricultural land ^a	Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne Holdings having agricultural land		Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w ha Area of agricultural land in holdings in ha	
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms		
Ogółem Total	2017	40431	40146	748236
	2018	40090	39817	750770
Do 1 ha Up to		501	500	439
Powyżej 1 ha Over		39590	39318	750331
1-2 ha		5923	5921	8692
2-3		3715	3712	8979
3-5		3904	3897	15022
5-10		8969	8949	64482
10-15		5829	5820	71598
15-20		3456	3451	58674
20-30		3178	3169	77774
30-50		2194	2174	83319
50 ha i więcej and more		2424	2227	361790

a Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie domknięte i prawostronnie otwarte, z wyjątkiem grup: do 1 ha, gdzie przedział jest obustronnie domknięty oraz 1–2 ha, gdzie przedział jest obustronnie otwarty.

a Intervals of area groups of agricultural land are left closed and right open, excluding groups: up to 1 ha, where the interval is closed as well as 1–2 ha, where the interval is open.

W czerwcu 2018 r. wśród gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne 34,8 tys. (86,7% ich ogólnej liczby) posiadało zasiewy. Udział gospodarstw z powierzchnią łąk i pastwisk trwałych kształtował się odpowiednio na poziomie: 55,0% i 14,2%. Uprawy trwałe zanotowano jedynie w 3,5% gospodarstw rolnych.

In June 2018, 34.8 thousand agricultural holdings having agricultural land (86.7% of their total number) were growing crops. The share of holdings utilising meadows and permanent pastures stood at 55.0% and 14.2% respectively. Permanent crops were recorded only in 3.5% of farms.

Tablica 5. Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r. Stan w czerwcu

Table 5. Agricultural holdings having agricultural land by area groups of agricultural land in 2018
As of June

Grupy obszarowe użytków rolnych ^a Area groups of agricultural land ^a	Ogółem Grand total	Z ogółem – gospodarstwa posiadające użytki rolne Of grand total – holdings having agricultural land						
		w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition						pozostałe other
		razem total	pod zasiewami sown area	grunty ugorowane fallow land	uprawy trwałe permanent crops	łąki trwałe permanent meadows	pastwiska trwałe permanent pastures	
Ogółem Total								
Ogółem Grand total	40090	40085	34770	2562	1411	22054	5695	1101
Do 1 ha Up to	501	499	228	#	#	270	-	#
1–2	5923	5921	4313	214	#	1814	88	#
2–3	3715	3714	2841	#	270	1724	454	156
3–5	3904	3904	3184	258	152	1585	676	234
5–7	4043	4043	3677	368	84	2270	420	149
7–10	4926	4926	4268	519	310	3190	747	132
10–15	5829	5829	5347	371	263	4184	1036	104
15–20	3456	3456	3408	143	10	2224	629	78
20–30	3178	3178	3107	165	83	2014	795	65
30–50	2194	2194	2118	106	20	1432	429	32
50 ha i więcej and more	2424	2424	2280	220	40	1347	424	111
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms								
Razem Total	39817	39814	34549	2495	1389	21938	5636	1058
Do 1 ha Up to	500	498	228	-	#	270	-	#
1–2	5921	5920	4313	214	#	1813	88	#
2–3	3712	3712	2840	196	270	1724	454	155
3–5	3897	3897	3181	256	150	1583	675	234
5–7	4038	4038	3673	367	83	2268	419	148
7–10	4911	4911	4258	519	308	3184	746	131
10–15	5820	5820	5341	369	263	4181	1036	104
15–20	3451	3451	3404	141	10	2222	628	78
20–30	3169	3169	3102	164	82	2009	794	65
30–50	2174	2174	2108	102	15	1423	426	30
50 ha i więcej and more	2227	2227	2102	167	29	1261	373	74

a Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie domknięte i prawostronnie otwarte, z wyjątkiem grup: do 1 ha, gdzie przedział jest obustronnie domknięty oraz 1–2 ha, gdzie przedział jest obustronnie otwarty.

a Intervals of area groups of agricultural land are left closed and right open, excluding groups: up to 1 ha, where the interval is closed as well as 1–2 ha, where the interval is open.

Najwięcej gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne znajdowało się w grupie obszarowej 3-15 ha użytków rolnych – 18,7 tys. gospodarstw (46,6%). Zajmowały one 20,1% powierzchni ogólnej użytków rolnych. Gospodarstw rolnych posiadających powyżej 15 ha użytków rolnych było 11,3 tys. (28,1% omawianych gospodarstw). Użytkowały one 77,5% powierzchni ogólnej użytków rolnych. Gospodarstw pozostałych o powierzchni użytków rolnych 0-3 ha zanotowano 10,1 tys. (25,3%) i zajmowały one 2,4% powierzchni użytków rolnych w województwie.

The largest number of agricultural holdings utilising agricultural land was in the area group of 3-15 ha of agricultural land – 18.7 thousand (46.6%). They covered 20.1% of the total area of agricultural land. 11.3 thousand agricultural holdings had more than 15 ha of agricultural land (28.1% of the holdings). They utilised 77.5% of the total area of agricultural land. The remaining 10.1 thousand holdings (25.3%) were in the 0-3 ha bracket, making up 2.4% of the agricultural land area in the Voivodship.

**Tablica 6. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r.
Stan w czerwcu**

Table 6. Area of agricultural land in agricultural holdings by area groups of agriculture land in 2018
As of June

Grupy obszarowe użytków rolnych ^a Area groups of agricultural land ^a	Ogółem Grand total	Z ogółem – gospodarstwa posiadające użytki rolne Of grand total – holdings with agricultural land						pozostałe other
		w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition						
		razem total	pod zasiewami sown area	grunty ugoro- wane fallow land	uprawy trwałe permanent crops	łąki trwałe permanent meadows	pastwiska trwałe permanent pastures	
Ogółem Grand total	750770	745857	602870	10869	4557	104487	22643	4913
Do 1 ha Up to	439	439	189	#	#	248	-	#
1–2	8692	8670	6027	248	#	2074	173	#
2–3	8979	8920	5409	#	325	2582	232	59
3–5	15022	14860	10167	548	100	2819	1194	161
5–7	23654	23502	16958	654	160	4828	870	152
7–10	40828	40306	28697	1859	346	7763	1548	522
10–15	71598	71292	53059	1639	678	13893	1964	306
15–20	58674	58406	47115	486	40	7760	2957	268
20–30	77774	77548	58589	748	909	13579	3683	227
30–50	83319	83168	67090	344	179	12885	2635	151
50 ha i więcej and more	361790	358746	309571	4007	1704	36056	7387	3044

a Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie domknięte i prawostronnie otwarte, z wyjątkiem grup: do 1 ha, gdzie przedział jest obustronnie domknięty oraz 1–2 ha, gdzie przedział jest obustronnie otwarty.
a Intervals of area groups of agricultural land are left closed and right open, excluding groups: up to 1 ha, where the interval is closed as well as 1–2 ha, where the interval is open.

**Tablica 6. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r. (dok.)
Stan w czerwcu**

Table 6. Area of agricultural land in agricultural holdings by area groups of agriculture land in 2018 (cont.)
As of June

Grupy obszarowe użytków rolnych ^a Area groups of agricultural land ^a	Ogółem Grand total	Z ogółem – gospodarstwa posiadające użytki rolne Of grand total – holdings with agricultural land						
		w dobrej kulturze rolnej in good agricultural condition						pozostałe other
		razem total	pod zasiewami sown area	grunty ugorowane fallow land	uprawy trwałe permanent crops	łąki trwałe permanent meadows	pastwiska trwałe permanent pastures	
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms								
Razem Total	648092	645609	512870	8738	3172	99808	20591	2483
Do 1 ha Up to	439	438	189	-	#	248	-	#
1–2	8689	8668	6027	248	#	2073	173	#
2–3	8971	8915	5406	331	325	2582	232	56
3–5	14992	14831	10159	543	90	2815	1193	161
5–7	23622	23471	16939	648	157	4825	870	150
7–10	40702	40181	28625	1859	340	7720	1544	520
10–15	71490	71184	52997	1625	678	13862	1964	306
15–20	58588	58320	47059	472	40	7746	2955	268
20–30	77557	77330	58480	748	886	13505	3671	227
30–50	82522	82421	66735	302	87	12645	2617	101
50 ha i więcej and more	260520	259849	220255	1961	453	31787	5372	672

a Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie domknięte i prawostronnie otwarte, z wyjątkiem grup: do 1 ha, gdzie przedział jest obustronnie domknięty oraz 1–2 ha, gdzie przedział jest obustronnie otwarty.

a Intervals of area groups of agricultural land are left closed and right open, excluding groups: up to 1 ha, where the interval is closed as well as 1–2 ha, where the interval is open.

1.1.4. Powierzchnia zasiewów

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym. Do powierzchni pod zasiewami nie zaliczamy powierzchni sadów, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, upraw wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także innych upraw trwałych (w tym choinek bożonarodzeniowych) oraz powierzchni upraw trwałych pod osłonami. Nie zalicza się tu również powierzchni plantacji drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych, które kwalifikowane są do lasów, upraw w ogrodach przydomowych a także powierzchni upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny, zakwalifikowanych do gruntów ugorowanych.

Dane o powierzchni zasiewów dotyczą poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

1.1.4. Sown area

Sown area is the area of all crops sown and planted in an agricultural holding. Sown area does not include the area of orchards, nurseries of ornamental trees and shrubs, nurseries of forest trees for commercial purposes, wicker crops, fruit trees and bushes outside plantations, as well as any other permanent crops (including Christmas trees) and the area of permanent crops cultivated under cover. This category does not include the area of fast-growing trees and shrubs cultivated on agricultural land classified as forests, or crop area intended for ploughing, cultivated as major crops, classified as fallow land.

Data concerning sown area refer to particular crop production grown as main crop.

ROZDZIAŁ 1

W 2018 r. w województwie pomorskim pod zasiewy przeznaczono 602,3 tys. ha, tj. 80,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia zasiewów uległa zwiększeniu o 13,5 tys. ha (o 2,3%).

W omawianym roku zboża uprawiano na powierzchni 422,9 tys. ha, czyli o 21,1 tys. ha (o 5,3%) większej niż rok wcześniej. Zajmowały one 70,1% ogólnej powierzchni zasiewów, a ich udział był o 1,9 p.proc. większy w stosunku do zanotowanego przed rokiem.

Powierzchnia strączkowych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi) uprawianych na ziarno w 2018 r. ukształtowała się na poziomie 25,0 tys. ha i była większa niż w poprzednim roku o 4,5 tys. ha (o 21,7%). Ich udział w strukturze zasiewów wyniósł 4,2% wobec 3,5% rok wcześniej.

Areał uprawy ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) w omawianym roku wyniósł 21,8 tys. ha i zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,7 tys. ha (o 20,2%), a ich udział w strukturze zasiewów wzrósł o 0,5 p.proc. i ukształtował się na poziomie 3,6%.

W 2018 r. rośliny przemysłowe uprawiano na 71,4 tys. ha, czyli na powierzchni o 19,8 tys. ha (o 21,8%) mniejszej niż rok wcześniej, a ich udział w strukturze powierzchni zasiewów zmniejszył się o 3,6 p.proc. w porównaniu z zanotowanym w 2017 r. i wyniósł 11,9%.

In 2018, 602.3 thousand hectares were intended for sowing in Pomorskie Voivodship, i.e. 80.3% of the total area of agricultural land. The sown area increased by 13.5 thousand hectares (2.3%) in comparison with the previous year.

Cereals were grown on the area of 422.9 thousand hectares that year, by 21.1 thousand hectares (5.3%) larger than a year earlier. They covered 70.1% of the total sown area, and their share was 1.9 percentage point higher than the previous year's figure.

The area of pulses (including mixtures of cereals and pulses) grown for grain in 2018 amounted to 25.0 thousand hectares and was by 4.5 thousand hectares (21.7%) bigger than in the previous year. Their area represented 4.2% of the total sown area compared to 3.5% a year earlier.

Potato acreage (excluding kitchen gardens) totalled 21.8 thousand hectares in 2018 and increased by 3.7 thousand hectares (20.2%) compared to the previous year. Potato share in the crop structure rose by 0.5 percentage points to reach 3.6%.

In 2018, industrial plants were grown on 71.4 thousand hectares, i.e. on the area 19.8 thousand hectares (21.8%) smaller than a year earlier. Their share in the structure of sown area decreased by 3.6 percentage points in relation to 2017 and accounted for 11.9%.

Tablica 7. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów
Stan w czerwcu

Table 7. Sown area by crop groups
As of June

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Zboża ^a Cereals ^a	Strączkowe ^b Pulses ^b	Ziemniaki ^c Potatoes ^c	Przemysłowe ^d Industrial ^d	Pastewne Feed	Pozostałe ^e Other ^e	
W hektarach In hectares								
Ogółem Total	2017 2018	589364 602870	401753 422859	20551 25003	18163 21824	91232 71388	44872 43472	12691 18324
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms		512870	367691	22070	17526	54518	33866	17199
W odsetkach In percent								
Ogółem Total	2017 2018	100,0 100,0	68,2 70,1	3,5 4,2	3,1 3,6	15,5 11,9	7,6 7,2	2,1 3,0
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms		100,0	71,7	4,3	3,4	10,6	6,6	3,4

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Strączkowe jadalne i strączkowe pastewne na ziarno oraz mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno. c Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. d Buraki cukrowe, rzepak i rzepak, len (łącznie z lnem oleistym), konopie i tytoń. e Warzywa, truskawki, łubin gorzki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.
a Basic cereals, oats with barley and other cereal mixtures, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. b Edible pulses and feed pulses for grain as well as mixtures of cereals and pulses for grain. c Excluding kitchen gardens area. d Sugar beets, rape, turnip rape, flax (including oil flax), hemp and tobacco. e Vegetables, strawberries, bitter lupine, root plant planting and others, e.g. herbs.

Tablica 7. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów (dok.)
Stan w czerwcu

Table 7. Sown area by crop groups (cont.)
 As of June

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Zboża ^a Cereals ^a	Strączkowe ^b Pulses ^b	Ziemniaki ^c Potatoes ^c	Przemysłowe ^d Industrial ^d	Pastewne Feed	Pozostałe ^e Other ^e
2017=100							
Ogółem Total	102,3	105,3	121,7	120,2	78,2	96,9	144,4
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	102,7	105,4	121,4	122,7	80,1	88,4	148,7

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Strączkowe jadalne i strączkowe pastewne na ziarno oraz mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno. c Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. d Buraki cukrowe, rzepak i rzepak, len (łącznie z lmem oleistym), konopie i tytoń. e Warzywa, truskawki, łubin gorzki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.
 a Basic cereals, oats with barley and other cereal mixtures, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. b Edible pulses and feed pulses for grain as well as mixtures of cereals and pulses for grain. c Excluding kitchen gardens area. d Sugar beets, rape, turnip rape, flax (including oil flax), hemp and tobacco. e Vegetables, strawberries, bitter lupine, root plant planting and others, e.g. herbs.

Pod uprawę roślin pastewnych w analizowanym roku przeznaczono 43,5 tys. ha, czyli o 1,4 tys. ha (o 3,1%) mniej niż przed rokiem. Zajmowały one 7,2% ogólnej powierzchni zasianej, co oznacza spadek o 0,4 p.proc. w stosunku do 2017 r.

W omawianym roku areal uprawy roślin pozostałych wyniósł 18,3 tys. ha i był o 5,6 tys. ha (o 44,4%) większy od zanotowanego w 2017 r. Ich udział w powierzchni zasiewów osiągnął poziom 3,0% i wzrósł o 0,9 p.proc. w odniesieniu do poprzedniego roku.

1.2. Zboża

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto,
- mieszanki zbożowe na ziarno,
- gryka, proso, kukurydza na ziarno i pozostałe zbożowe, np. sorgo.

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem pod zbiory w 2018 r. wyniosła 422,9 tys. ha i w porównaniu z zanotowaną w 2017 r. zwiększyła się o 21,1 tys. ha (o 5,3%). W strukturze zasiewów zboża zajmowały 70,1% wobec 68,2% rok wcześniej. Areal zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi osiągnął poziom 404,2 tys. ha i był o 24,1 tys. ha, tj. o 6,3% większy niż przed rokiem.

Feed plant acreage reached 43.5 thousand hectares in the analysed period and was by 1.4 thousand hectares (3,1%) smaller than a year earlier. Feed plants took up 7.2% of the total sown area, which means a 0.4 percentage point decline in relation to 2017.

The area of other crops amounted to 18.3 thousand hectares in that year and was 5.6 thousand hectares (44.4%) bigger than in 2017. Their share in the sown area reached 3.0%, which was 0.9 percentage points more than in the previous year.

1.2. Cereals

Cereals, unless otherwise stated, are:

- basic cereals: wheat, rye, barley, oats and triticale,
- cereal mixtures for grain,
- buckwheat, millet, maize for grain and other cereals, e.g. sorghum.

The sown area of cereals for crops totalled 422.9 thousand hectares in 2018, by 21.1 thousand hectares (5.3%) more than in 2017. Cereals took up 70.1% of the total sown area compared to 68.2% a year earlier. The area of basic cereals including cereal mixtures reached 404.2 thousand hectares and was by 24.1 thousand hectares, i.e. 6.3% bigger than in the previous year.

W 2018 r., w stosunku do poprzedniego roku, zwiększył się areał zasiewów:

- pszenicy jarej – o 21,7 tys. ha (o 75,3%),
- pszenżyta ozimego – o 0,2 tys. ha (o 0,4%),
- mieszanek zbożowych ozimych – o 0,8 tys. ha (o 18,0%),
- jęczmienia ozimego – o 1,6 tys. ha (o 21,9%),
- jęczmienia jarego – o 12,9 tys. ha (o 43,4%),
- mieszanek zbożowych jarych – o 5,8 tys. ha (o 19,3%),
- owsa – o 2,0 tys. ha (o 7,5%),
- kukurydzy na ziarno - o 0,9 tys. ha (o 10,6%).

Zmniejszyła się powierzchnia uprawy:

- pszenicy ozimej – o 7,2 tys. ha (o 5,5%),
- żyta – o 10,1 tys. ha (o 17,0%),
- pszenżyta jarego – o 3,7 tys. ha (o 22,0%),
- gryki, prosa i innych zbożowych – o 3,8 tys. ha (o 29,2%).

W 2018 r. formy ozime zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zajmowały powierzchnię 232,9 tys. ha, czyli o 14,7 tys. ha (o 5,9%) mniejszą od zanotowanej rok wcześniej. Areał uprawy zbóż jarych obejmował 171,3 tys. ha i w odniesieniu do 2017 r. zwiększył się o 38,7 tys. ha (o 29,2%).

W omawianym roku pod uprawę zbóż intensywanych (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) przeznaczono 284,4 tys. ha, czyli o 25,5 tys. ha (o 9,8%) więcej niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) ukształtowała się na poziomie 119,9 tys. ha i była o 1,4 tys. ha (o 1,2%) mniejsza niż w 2017 r.

In 2018, as compared with the previous year, the sown area increased as follows:

- spring wheat – by 21.7 thousand hectares (75.3%),
- winter triticale – by 0.2 thousand hectares (0.4%),
- winter cereal mixtures – by 0.8 thousand hectares (18.0%),
- winter barley – by 1.6 thousand hectares (21.9%),
- spring barley – by 12.9 thousand hectares (43.4%),
- spring cereal mixtures – by 5.8 thousand hectares (19.3%),
- oats – by 2.0 thousand hectares (7.5%),
- maize for grain – by 0.9 thousand hectares (10.6%).

The following sown areas decreased:

- winter wheat – by 7.2 thousand hectares (5.5%),
- rye – by 10.1 thousand hectares (17.0%),
- spring triticale – by 3.7 thousand hectares (22.0%),
- buckwheat, millet and other cereals – by 3.8 thousand hectares (29.2%).

In 2018, the winter varieties of basic cereals including cereal mixtures took up an area of 232.9 thousand hectares, i.e. by 14.7 thousand hectares (5.9%) smaller than a year earlier. The area of spring cereal crops amounted to 171.3 thousand hectares and increased by 38.7 thousand hectares (29.2%) in relation to 2017.

In the analysed year, 284.4 thousand hectares were allocated for intensive cereal crops (wheat, barley and triticale), by 25.5 thousand hectares (9.8%) more than in the previous year. The area of extensive cereals (rye, oats and cereal mixtures) made up 119.9 thousand hectares, by 1.4 thousand hectares (1.2%) less than in 2017.

Tablica 8. Powierzchnia uprawy zbóż
Stan w czerwcu

Table 8. Total area under cereals
As of June

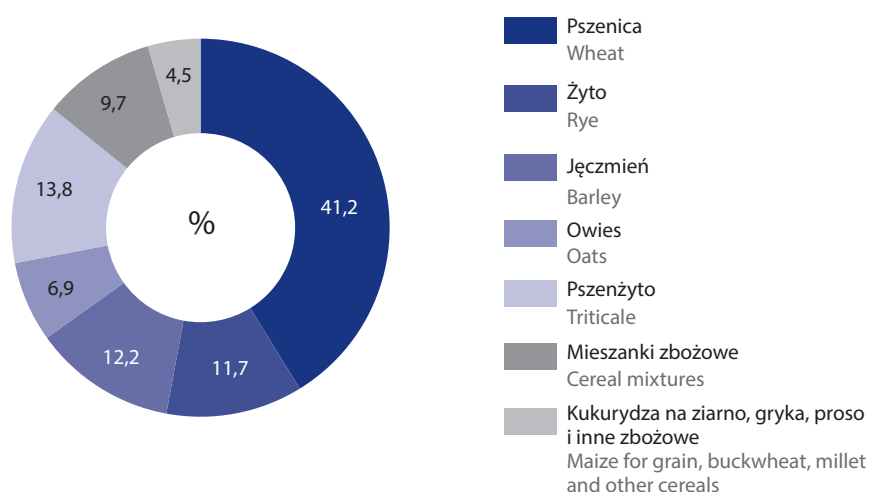
Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w ha in ha				2017=100	
Ogółem Total	401753	348978	422859	367691	105,3	105,4
Zboża podstawowe z mieszankami Basic cereals with cereal mixtures	380179	333510	404240	353720	106,3	106,1
pszenica wheat	159952	128410	174418	141752	109,0	110,4
ozima winter	131122	102457	123888	97974	94,5	95,6
jara spring	28830	25953	50530	43778	175,3	168,7
żyto rye	59426	55845	49340	46312	83,0	82,9
jęczmień barley	37173	32503	51706	43229	139,1	133,0
ozimy winter	7499	6425	9140	7524	121,9	117,1
jary spring	29674	26078	42566	35705	143,4	136,9
owies oats	27282	25949	29315	28166	107,5	108,5
pszenżyto triticale	61768	56716	58257	53300	94,3	94,0
ozime winter	44953	40071	45142	40450	100,4	100,9
jare spring	16815	16645	13115	12850	78,0	77,2
mieszanki zbożowe cereal mixtures	34578	34087	41204	40961	119,2	120,2
ozime winter	4586	4566	5412	5340	118,0	117,0
jare spring	29992	29521	35792	35621	119,3	120,7
Gryka, proso i inne zbożowe Buckwheat, millet and other cereals	13172	12716	9328	8924	70,8	70,2
Kukurydza na ziarno Maize for grain	8402	2752	9291	5047	110,6	183,4

W 2018 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze zasiewów zbóż odnotowano wzrost udziału: pszenicy (o 1,4 p.proc.), jęczmienia (o 2,9 p.proc.), owsa (o 0,1 p.proc.) i mieszanek zbożowych (o 1,1 p.proc.), natomiast spadek udziału pszenżyta (o 1,6 p.proc.), żyta (o 3,1 p.proc.) oraz kukurydzy na ziarno, gryki, proso i innych zbożowych (o 0,8 p.proc.).

In 2018, as compared to the previous year, the structure of sown cereals saw an increase in the share of: wheat (by 1.4 percentage points), barley (2.9 percentage points), oat (0.1 percentage point) and cereal mixtures (1.1 percentage points). On the other hand, a decrease was recorded in the share of triticale (by 1.6 percentage points), rye (3.1 percentage points) and maize for grain, buckwheat, millet and other cereals (0.8 percentage points).

Wykres 3. Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2018 r. Stan w czerwcu

Chart 3. Structure of cereal sown area in 2018
As of June

Tablica 9. Plony zbóż

Table 9. Cereal yields

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				2017=100	
Ogółem Total	42,8	39,5	34,9	32,6	81,5	82,5
Zboża podstawowe z mieszankami Basic cereals with cereal mixtures	43,2	40,3	34,9	32,9	80,8	81,6
pszenica wheat	54,4	50,5	45,6	43,2	83,8	85,5
ozima winter	57,2	53,0	49,7	47,8	86,9	90,2
jara spring	41,7	40,6	35,7	32,8	85,6	80,8

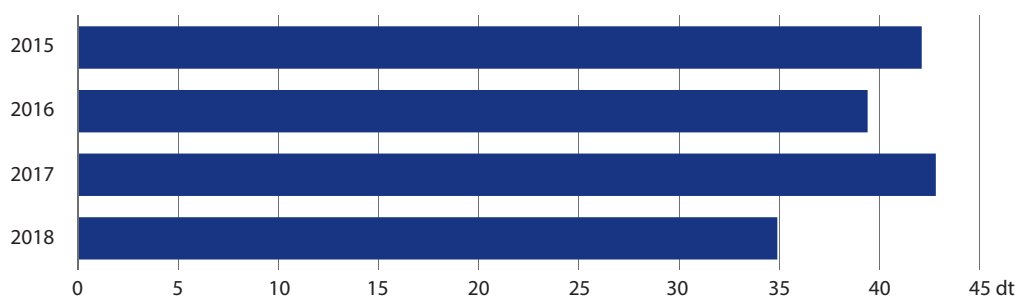
Tablica 9. Plony zbóż (dok.)

Table 9. Cereal yields (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				2017=100	
Zboża podstawowe z mieszankami (dok.) Basic cereals with cereal mixtures (cont.)						
żyto rye	32,4	31,5	25,3	24,8	78,1	78,7
jęczmień barley	38,6	36,6	28,7	27,3	74,4	74,6
ozimy winter	43,3	40,5	36,1	34,2	83,4	84,4
jary spring	37,4	35,7	27,1	25,8	72,5	72,3
owies oats	33,1	32,8	21,4	21,4	64,7	65,2
pszenżyto triticale	37,6	36,7	30,8	30,1	81,9	82,0
ozime winter	40,1	39,2	33,6	33,0	83,8	84,2
jare spring	30,8	30,7	21,2	21,0	68,8	68,4
mieszanki zbożowe cereal mixtures	32,1	32,0	23,7	23,7	73,8	74,1
ozime winter	34,4	34,4	28,6	28,6	83,1	83,1
jare spring	31,7	31,6	23,0	23,0	72,6	72,8
Gryka, proso i inne zbożowe Buckwheat, millet and other cereals	14,1	14,1	11,5	11,8	81,6	83,7
Kukurydza na ziarno Maize for grain	69,7	56,0	62,0	48,0	89,0	85,7

Wykres 4. Plony zbóż z 1 ha

Chart 4. Cereal yields per 1 ha

ROZDZIAŁ 1

Plony zbóż ogółem w 2018 r. osiągnęły poziom 34,9 dt z 1 ha i zmniejszyły się o 18,5% w porównaniu z uzyskanymi rok wcześniej, a w odniesieniu do średnich w kraju były o 1,7% wyższe. W województwie pomorskim z 1 ha uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 34,9 dt ziarna, tj. o 19,2% mniej niż w roku poprzednim.

W 2018 r. zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, zarówno ozime jak i jare, plonowały niżej niż rok wcześniej.

Total cereal yields in 2018 reached 34.9 dt from 1 ha and decreased by 18.5% as compared to those obtained a year earlier. They were by 1.7% higher than countrywide. In Pomorskie Voivodship, 34.9 dt of grain was collected from 1 ha of basic cereal crops including cereal mixtures, i.e. by 19.2% less than in the previous year.

In 2018, basic cereals including cereal mixtures, both winter and spring varieties, yielded lower than a year earlier.

Tablica 10. Plony zbóż w województwie pomorskim na tle kraju

Table 10. Cereal yields in Pomorskie Voivodship against the background of the country

Wyszczególnienie Specification	2017	2018		2017	2018	
	Województwo Voivodship			Polska Poland		
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt		2017=100	z 1 ha w dt per 1 ha in dt		2017=100
Ogółem Total	42,8	34,9	81,5	42,0	34,3	81,7
Pszenica: Wheat:						
ozima winter	57,2	49,7	86,9	51,1	43,0	84,1
jara spring	41,7	35,7	85,6	38,5	31,5	81,8
Żyto Rye	32,4	25,3	78,1	30,6	24,2	79,1
Jęczmień: Barley:						
ozimy winter	43,3	36,1	83,4	47,1	37,8	80,3
jary spring	37,4	27,1	72,5	38,0	29,5	77,6
Owies Oats	33,1	21,4	64,7	29,8	23,5	78,9
Pszenżyto: Triticale:						
ozime winter	40,1	33,6	83,8	40,4	32,8	81,2
jare spring	30,8	21,2	68,8	32,9	25,1	76,3
Mieszanki zbożowe: Cereal mixtures:						
ozime winter	34,4	28,6	83,1	34,4	28,2	82,0
jare spring	31,7	23,0	72,6	32,2	25,0	77,6
Gryka, proso i inne zbożowe Buckwheat, millet and other cereals	14,1	11,5	81,6	15,1	12,8	84,8
Kukurydza na ziarno Maize for grain	69,7	62,0	89,0	71,5	59,9	83,8

Tablica 11. Zbiory zbóż

Table 11. Production of cereals

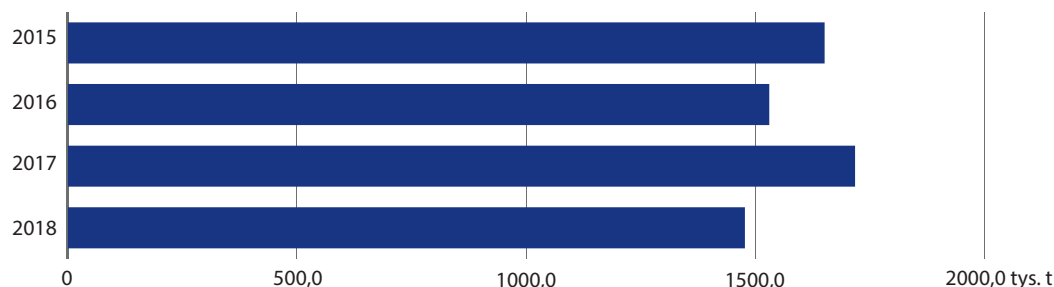
Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w dt in dt				2017=100	
Ogółem Total	17177188	13791047	14776261	11973039	86,0	86,8
Zboża podstawowe z mieszankami Basic cereals with cereal mixtures	16405885	13457075	14092961	11625582	85,9	86,4
pszenica wheat	8708421	6483913	7959084	6119075	91,4	94,4
ozima winter	7505036	5430221	6155790	4683157	82,0	86,2
jara spring	1203385	1053692	1803294	1435918	149,9	136,3
żyto rye	1927253	1759118	1249998	1148538	64,9	65,3
jęczmień barley	1434901	1191198	1483605	1178510	103,4	98,9
ozimy winter	325006	260213	329728	257321	101,5	98,9
jary spring	1109895	930985	1153877	921189	104,0	98,9
owies oats	902952	851127	627668	602752	69,5	70,8
pszenżyto triticale	2323147	2081785	1795219	1604700	77,3	77,1
ozime winter	1804726	1570783	1517772	1334850	84,1	85,0
jare spring	518421	511002	277447	269850	53,5	52,8
mieszanki zbożowe cereal mixtures	1109211	1089934	977387	972007	88,1	89,2
ozime winter	157940	157070	154963	152724	98,1	97,2
jare spring	951271	932864	822424	819283	86,5	87,8
Gryka, proso i inne zbożowe Buckwheat, millet and other cereals	185442	179860	107384	105201	57,9	58,5
Kukurydza na ziarno Maize for grain	585861	154112	575916	242256	98,3	157,2

Produkcja ziarna zbóż w 2018 r. wyniosła 1477,6 tys. t i zmniejszyła się o 240,1 tys. t (o 14,0%) w odniesieniu do zanotowanej w 2017 r.

The production of cereal grains in 2018 amounted to 1,477.6 thousand tonnes and decreased by 240.1 thousand tonnes (14.0%) in relation to that recorded in 2017.

Wykres 5. Zbiory zbóż

Chart 5. Production of cereals

W analizowanym roku produkcja ziarna zbóż ozimych (łącznie z mieszankami zbożowymi) osiągnęła 940,8 tys. t i była o 231,2 tys. t (o 19,7%) niższa od uzyskanej w poprzednim roku. Zbiory pszenicy ozimej zmniejszyły się o 134,9 tys. t (o 18,0%), żyta – o 67,7 tys. t (35,1%), mieszanek zbożowych ozimych – o 0,3 tys. t (o 1,9%), pszenżyta ozimego o 28,7 tys. t (15,9%), natomiast wzrosły zbiory jęczmienia ozimego o 0,5 tys. t (o 1,5%).

Zbiory zbóż podstawowych jarych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w 2018 r. wyniosły 468,5 tys. t i zwiększyły się o 46,6 tys. t (o 11,0%) w stosunku do uzyskanych rok wcześniej. Zanotowano wzrost produkcji zanotowano pszenicy jarej o 60,0 tys. t (o 49,9%), jęczmienia jarego o 4,4 tys. t (o 4,0%), natomiast spadek odnotowano w przypadku owsa o 27,5 tys. t (o 30,5%), pszenżyta jarego o 24,1 tys. t (o 46,5%) oraz mieszanek zbożowych jarych o 12,9 tys. t (o 13,5%).

W 2018 r. zbiory gryki, prosa i innych zbożowych osiągnęły poziom 10,7 tys. t i zmniejszyły się o 7,8 tys. t (o 42,1%) w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku. Produkcja kukurydzy na ziarno również była niższa niż rok wcześniej – zebrano jej 57,6 tys. t, czyli o 1,0 tys. t (o 1,7%) mniej. Spadek produkcji gryki, prosa i innych zbożowych był wynikiem zarówno ograniczenia powierzchni ich uprawy, jak i gorszego plonowania natomiast w przypadku kukurydzy tylko gorszego plonowania.

1.3. Strączkowe jadalne

Strączkowe jadalne (konsumpcyjne) to: groch, fasola, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycy). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do powierzchni warzyw gruntowych.

The production of winter cereal grains (including cereal mixtures) reached 940.8 thousand tonnes in 2018 and was by 231.2 thousand tonnes (19.7%) lower than in the previous year. The harvest of winter wheat decreased by 134.9 thousand tonnes (18.0%), rye – 67.7 thousand tonnes (35.1%), winter cereal mixtures – 0.3 thousand tonnes (1.9%), winter triticale by 28.7 thousand tonnes (15.9%), while the winter barley harvest increased by 0.5 thousand tonnes (1.5%).

The harvest of basic spring cereals (including cereal mixtures) in 2018 amounted to 468.5 thousand tonnes, which was 46.6 thousand tonnes (11.0%) over the previous year's figure. An increase of 60.0 thousand tonnes (49.9%) was recorded in the production of spring wheat, a rise of 4.4 thousand tonnes (4.0%) in spring barley production, while the production of oats fell by 27.5 thousand tonnes (30.5%), spring triticale by 24.1 thousand tonnes (46.5%) and spring cereal mixtures by 12.9 thousand tonnes (13.5%).

In 2018, the harvest of buckwheat, millet and other cereal crops reached 10.7 thousand tonnes, which was 7.8 thousand tonnes (42.1%) less than in the previous year. The production of maize for grain was also lower than a year earlier – 57.6 thousand tonnes was harvested, i.e. 1.0 thousand tonnes (1.7%) less. The decrease in the production of buckwheat, millet and other cereals was due to both the reduction in the crop area and poorer crops, while in the case of maize – only due to worse yield.

1.3. Edible pulses

Edible pulses include peas, beans, broad beans and other edible pulses cultivated for grain (such as chickpeas). The area sown with peas, beans, broad beans, etc. harvested unripe has been included in field vegetables.

W 2018 r. rośliny strączkowe jadalne zbierane na suche ziarno uprawiano na 4,6 tys. ha, czyli na powierzchni o 1,2 tys. ha (o 35,3%) większej niż w roku poprzednim. W strukturze zasiewów strączkowych jadalnych 85,7% stanowił groch, 12,6% inne strączkowe jadalne (cieciorka, soczewica, soja), 1,3% bób, a 0,4% stanowiła fasola.

Produkcja strączkowych jadalnych w omawianym roku wyniosła 10,3 tys. t, czyli zwiększyła się o 24,5% w stosunku do zanotowanej w 2017 r. O wyższych zbiorach zdecydował wzrost powierzchni ich uprawy, natomiast plony z 1 ha ukształtowały się na poziomie o 7,8% niższym niż rok wcześniej.

In 2018, edible pulses harvested for dry grain were grown on 4.6 thousand hectares, the area by 1.2 thousand hectares (35.3%) bigger than in the previous year. In the structure of edible pulse crops, 85.7% were peas, 12.6% other edible pulses (chickpeas, lentils, soybeans), and 1.3% were broad beans and 0.4% were beans.

The production of edible pulses came to 10.3 thousand tonnes in 2018, which meant a 24.5% increase in relation to 2017. Higher harvest was due to a bigger crop area, but the yield from 1 ha was 7.8% lower than a year earlier.

Tablica 12. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych

Table 12. Crop area, yields and production of edible pulses

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2017=100	
	Ogółem Total			
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	3412	4616	135,3	
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	24,3	22,4	92,2	
Zbiory w dt Production in dt	83054	103397	124,5	
	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	3251	4215	129,7	
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	24,1	21,9	90,9	
Zbiory w dt Production in dt	78425	92263	117,6	

a Stan w czerwcu.
a As of June.

1.4. Ziemiaki

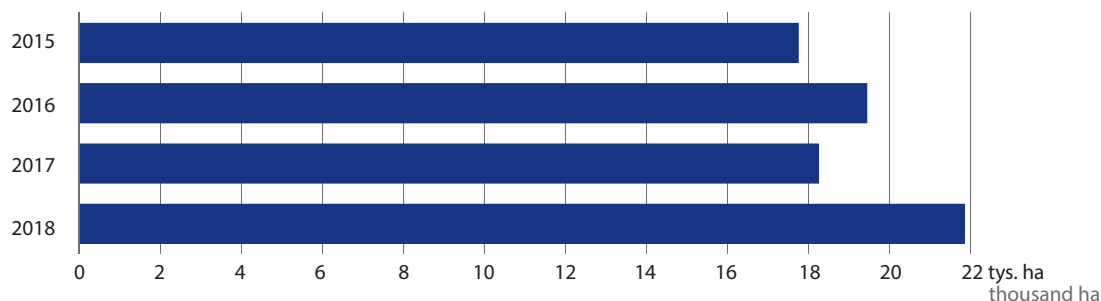
W 2018 r. ziemniaki zasadzono na powierzchni 21,9 tys. ha (łącznie z powierzchnią uprawy w ogrodach przydomowych), czyli o 19,7% więcej niż przed rokiem. W strukturze zasiewów udział ziemniaków wniósł 3,6% wobec 3,1% w 2017 r.

1.4. Potatoes

In 2018, potatoes were planted on an area of 21.9 thousand hectares (including kitchen gardens), 19.7% more than in the previous year. Potatoes had a 3.6% share in the total crop area compared to 3.1% in 2017.

Wykres 6. Powierzchnia uprawy ziemniaków ^a Stan w czerwcu

Chart 6. Crop area of potatoes ^a
As of June

^a Łącznie z powierzchnią w ogrodach przydomowych.
^a Including the area in kitchen gardens.

W omawianym roku zbiory ziemniaków wyniosły 564,9 tys. t i zwiększyły się o 34,0 tys. t (o 6,4%) w stosunku do uzyskanych rok wcześniej. Wzrost produkcji był efektem zwiększenia areálu ich uprawy (o 0,4 tys. ha). Z 1 ha powierzchni uprawy ziemniaków zebrano średnio 258 dt bulw, co oznacza spadek plonu o 11,3% w stosunku do wyszacowanego w 2017 r.

The potato harvest reached 564.9 thousand tonnes in the analysed year. It increased by 34.0 thousand tonnes (6.4%) in relation to the 2017 harvest. Higher production was due to by 0.4 thousand hectares bigger crop acreage. An average of 258 dt of tubers were collected from 1 ha of potato acreage, which means an 11.3% decrease in yield compared to the figure estimated for 2017.

Tablica 13. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków

Table 13. Area, yields and production of potatoes

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2017=100
Ogółem Total			
Powierzchnia ^{ab} w ha Area ^{ab} in ha	18265	21867	119,7
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	291	258	88,7
Zbiory ^a w dt Production in dt	5308958	5648626	106,4
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
Powierzchnia ^{ab} w ha Area ^{ab} in ha	14283	17569	123,0
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	260	235	90,4
Zbiory ^a w dt Production in dt	3713580	4128715	111,2

^a Łącznie z powierzchnią i produkcją w ogrodach przydomowych. ^b Stan w czerwcu.
^a Including the area and production in kitchen gardens. ^b As of June.

W 2018 r. produkcję zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe wyszacowano na 1618,8 tys. t, czyli o 231,6 tys. t (o 12,5%) niżej niż w roku poprzednim. Wpływ na to miały niższe o 14,0% niż przed rokiem zbiory zbóż.

In 2018, the production of cereals and potatoes per units of cereal was estimated at 1,618.8 thousand tonnes, i.e. 231.6 thousand tonnes (12.5%) less than in the previous year. This was influenced by crop yields lower by 14.0% than the year before.

Tablica 14. Produkcja zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe ^aTable 14. Production of cereals and potatoes per units of cereal ^a

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
		w t in t	2017=100
Ogółem Total	1850443	1618842	87,5
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	1471945	1300522	88,4
Zboża Cereals	1717719	1477626	86,0
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	1379105	1197304	86,8
Ziemniaki Potatoes	132724	141216	106,4
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	92840	103218	111,2

a W przeliczeniu: 1 dt zbóż = 4 dt ziemniaków.
a Per 1 dt of cereals = 4 dt of potatoes.

1.5. Rośliny oleiste

W 2018 r. rośliny oleiste uprawiano na powierzchni 62,1 tys. ha. Areał ich uprawy zmniejszył się o 19,0 tys. ha (o 23,5%) w odniesieniu do zanotowanego w 2017 r. W ogólnej strukturze zasiewów rośliny oleiste stanowiły 10,3%.

1.5. Oilseed plants

In 2018, oilseed plants were grown on an area of 62.1 thousand hectares. Their crop area decreased by 19.0 thousand hectares (23.5%) in relation to 2017. Oilseeds accounted for 10.3% of the total sown area.

Tablica 15. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych

Table 15. Crop area, yields and production of oilseed plants

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2017=100
Ogółem Total			
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	81105	62085	76,5
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	32,1	25,3	78,8
Zbiory w dt Production in dt	2606759	1573163	60,3
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	60246	47368	78,6
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	31,5	25,4	80,6
Zbiory w dt Production in dt	1899641	1203283	63,3

a Stan w czerwcu.
a As of June.

W omawianym roku 99,0% areálu uprawy roślin oleistych zajmowały rzepak i rzepik, które uprawiano na 61,5 tys. ha, czyli na powierzchni o 18,7 tys. ha (o 23,3%) mniejszej niż w roku poprzednim.

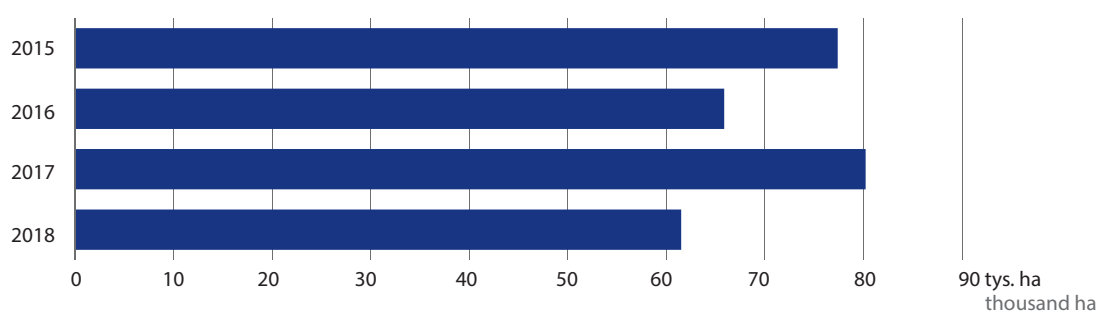
Plony rzepaku i rzepiku z 1 ha wyszacowano na 25,5 dt, czyli o 21,3% niżej niż przed rokiem. Ich zbiory wyniosły 156,7 tys. t i były o 102,8 tys. t (o 39,6%) mniejsze od produkcji uzyskanej w 2017 r.

99.0% of the oilseed crop area was covered by rape and turnip rape grown on 61.5 thousand hectares, 18.7 thousand hectares (23.3%) smaller than in the previous year.

The yields of rape and turnip rape from 1 ha were estimated at 25.5 dt, 21.3% less than a year earlier. Their harvest amounted to 156.7 thousand tonnes and was by 102.8 thousand tonnes (39.6%) smaller than in 2017.

Wykres 7. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku Stan w czerwcu

Chart 7. Crop area of rape and turnip rape
As of June

Tablica 16. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Table 16. Crop area, yields and production of rape and turnip rape

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2017=100
	Ogółem Total		
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	80202	61494	76,7
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	32,4	25,5	78,7
Zbiory w dt Production in dt	2595195	1566776	60,4
	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms		
Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	59399	46787	78,8
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	31,8	25,6	80,5
Zbiory w dt Production in dt	1888323	1196999	63,4

a Stan w czerwcu.
a As of June.

1.6. Uprawy pastewne

Uprawy pastewne obejmują:

- okopowe (buraki, marchew i kapusta pastewna oraz brukiew, rzepa i inne),
- motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, np. koniczyna, lucerna i esparceta) oraz inne pastewne i trawy na zielonkę,
- kukurydzę na zielonkę,
- strączkowe pastewne na zielonkę.

W 2018 r. ogólna powierzchnia paszowa roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym, łącznie z arealem trwałych użytków zielonych, wyniosła 170,6 tys. ha i była mniejsza o 4,2 tys. ha (o 12,4%) od notowanej w roku poprzednim.

Powierzchnia trwałych użytków zielonych zmniejszyła się o 2,2% w stosunku do roku poprzedniego i w 2018 r. wyniosła 127,1 tys. ha. W odniesieniu do 2017 r. zmniejszyła się również powierzchnia polowych upraw pastewnych (o 3,1%), która wyniosła 43,5 tys. ha.

Tablica 17. Powierzchnia paszowa

Table 17. Feed crop area

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	w tys. ha in thousand ha		2017=100	
Ogółem Total	174,8	170,6	87,6	
Trwałe użytki zielone Permanent grassland	130,0	127,1	97,8	
Polowe uprawy pastewne Field feed crops	44,9	43,5	96,9	

W porównaniu z 2017 r. w grupie polowych upraw pastewnych odnotowano spadek powierzchni okopowych pastewnych (o 32,6%), strączkowych pastewnych (o 25,7%), motylkowych drobnonasiennych łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami polowymi (o 5,5%), wzrosła jedynie powierzchnia kukurydzy na zielonkę (o 3,6%).

1.6. Feed crops

Feed crops include:

- root plants (beet, carrot, fodder cabbage, rutabaga, turnip and others),
- small-seed legumes (including perennial, e.g. clover, lucerne, sanfoil) and other fodder and grass for green fodder,
- maize for green fodder,
- feed pulses for green fodder.

In 2018, the total area of feed crops grown in the main yield, including permanent grassland area, reached 170.6 thousand hectares, which was 4.2 thousand hectares (12.4%) below the previous year's volume.

The area of permanent grassland decreased by 2.2% compared to the previous year and in 2018 stood at 127.1 thousand hectares. In relation to 2017, the area of field feed crops decreased (by 3.1%) and amounted to 43.5 thousand hectares.

Compared with 2017, the share of feed root crop area decreased in the field feed crop acreage (by 32.6%), as well as feed pulses (by 25.7%), small-seed legumes together with other feed grass and grazing acreage (by 5.5%). Only the area of maize for green fodder increased (by 3.6%).

**Tablica 18. Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym użytkowanych na pasze
Stan w czerwcu**

Table 18. Area of feed crop planted on arable land as major crops used for fodder
As of June

Wyszczególnienie Specification		Ogółem	Strączkowe pastewne	Koniczyna	Lucerna i esparceta	Seradela	Inne pastewne i trawy	Kukurydza	Okopowe pastewne
		Total	Feed pulses	Clover	Lucerne and sain-foin	Serra-della	Other fodder and fodder grass	Maize	Feed root plants
		w ha in ha							
Ogółem	2017	44872	2660	3316	1882	3067	15328	18337	282
Total	2018	43472	1977	1163	1660	1510	17972	19000	190
W tym gospodarstwa indywidualne	2017	38303	2512	3181	594	2945	13898	14898	275
Of which private farms	2018	33866	1732	1131	748	1410	15574	13080	190

W 2018 r. zbiory upraw pastewnych wyniosły:

- okopowych pastewnych – 5,8 tys. t, co oznacza spadek o 3,7 tys. t (o 38,9%) w stosunku do roku poprzedniego,
- strączkowych pastewnych – 29,0 tys. t, spadek o 22,4 tys. t (o 43,6%),
- kukurydzy na zielonkę – 710,0 tys. t, spadek o 144,2 tys. t (o 16,9%),
- trwałych użytków zielonych (w przeliczeniu na siano) – 379,4 tys. t, spadek o 177,1 tys. t (o 31,8%).

Zbiory roślin motylkowych drobnonasiennych (łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami polowymi) zmniejszyły się o 174,3 tys. t (o 30,2%) i wyniosły 403,7 tys. t.

In 2018, feed crop harvest was as follows:

- feed root plants – 5.8 thousand tonnes, by 3.7 thousand tonnes (38.9%) down on the previous year,
- feed pulses – 29.0 thousand tonnes, a fall of 22.4 thousand tonnes (43.6%),
- maize for green fodder – 710.0 thousand tonnes, a fall of 144.2 thousand tonnes (16.9%),
- permanent grassland (hay equivalent) – 379.4 thousand tonnes, a fall of 177.1 thousand tonnes (31.8%).

The output of small-seed legumes (together with other feed grass and grazings) declined by 174.3 thousand tonnes (30.2%) to 403.7 thousand tonnes.

Tablica 19. Zbiory roślin pastewnych na paszę

Table 19. Production of feed crops for fodder

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	w dt in dt		2017=100	
Okopowe pastewne Feed root plants	95069	57760	60,8	
Strączkowe pastewne Feed pulses	513974	290373	56,5	
Motylkowe drobnonasienne ^a Small-seed legumes ^a	5780272	4037287	69,8	
Kukurydza na zielonkę Maize for green fodder	8542682	7100606	83,1	
Trwałe użytki zielone ^b Permanent grassland ^b	5565600	3794316	68,2	
łąki trwałe permanent meadows	4832463	3235442	66,9	
pastwiska trwałe permanent pastures	733137	558874	76,2	

a Łącznie z innymi pastewnymi trawami i pastwiskami połowymi. b W przeliczeniu na siano.
a Including other feed grass and pasture fields. b In hay equivalent.

Tablica 20. Produkcja siana z łąk trwałych

Table 20. Production of hay from permanent meadows

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			I pokos First swath		II pokos Second swath		III pokos Third swath		
	powierzchnia ^a w ha area ^a in ha	plony z 1 ha w dt yields per 1 ha in dt	zbiory w t produc- tion in t	plony z 1 ha w dt yields per 1 ha in dt	zbiory w t produc- tion in t	plony z 1 ha w dt yields per 1 ha in dt	zbiory w t produc- tion in t	plony z 1 ha w dt yields per 1 ha in dt	zbiory w t produc- tion in t	
										2017
Ogółem Total	2017	109839	44,0	483246	19,9	218291	16,3	179063	7,8	85892
	2018	104487	31,0	323544	16,5	172015	7,5	78205	7,0	73324
	2017=100	95,1	70,5	67,0	82,9	78,8	46,0	43,7	89,7	85,4
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms		99808	31,4	313250	16,8	167481	7,5	74769	7,1	71000

a Stan w czerwcu.
a As of June.

Do przeliczenia zielonek na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

The equivalent 5 dt of green fodder = 1 dt of hay was assumed for the conversion of green fodder into hay.

W omawianym roku zbiory siana z łąk trwałych wyniosły 323,5 tys. t i zmniejszyły się w stosunku do uzyskanych przed rokiem o 159,7 tys. t (o 33,0%). Niekorzystne w 2018 r. warunki wilgotnościowe przyczyniły się do spadku plonów (o 29,5%). Z 1 ha zebrano łącznie z trzech pokosów 31,0 dt siana wobec 44,0 dt rok wcześniej.

Hay harvest from permanent meadows totalled 323.5 thousand tonnes in 2018. It decreased by 159.7 thousand tonnes (33.0%) in relation to the previous year. Adverse moisture conditions in 2017 contributed to a 29.5% decline in yields. Three swaths of 31.0 dt of hay were collected from 1 ha, as compared to 44.0 dt a year earlier.

Trawę z łąk trwałych w 2018 r. (łącznie z trzech pokosów) zebrano przede wszystkim w postaci siana (61,7%) oraz na kiszenie i bieżące skarmianie (24,3%). Pozostałą część traw z łąk trwałych (14,0%) wykorzystano do wypasu zwierząt.

W 2018 r. z 1 ha pastwisk trwałych zebrano 123 dt zielonki, czyli o 59 dt (o 12,5%) mniej niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na siano wydajność wyniosła 24,6 dt z 1 ha i stanowiła 79,4% plonu wyszacowanego dla łąk trwałych. W omawianym roku z pastwisk trwałych uzyskano 279,4 tys. t zielonki, a jej produkcja w odniesieniu do 2017 r. zmniejszyła się o 87,1 tys. t (o 23,8%).

Grass from permanent meadows in 2018 (three swaths) was mainly harvested as hay (61.7%) and for silage and current feeding (24.3%). The remaining part of grass from permanent meadows (14.0%) was used for grazing.

In 2018, 123 dt of green fodder were harvested from 1 ha of permanent pastures, i.e. 59 dt (12.5%) less than in the previous year. The yield per hay equivalent amounted to 24.6 dt from 1 ha and constituted 79.4% of the yield estimated for permanent meadows. 279.4 thousand tonnes of green fodder was obtained from permanent pastures, 87.1 thousand tonnes (23.8%) less than in 2017.

Tablica 21. Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2018 r.

Table 21. Structure of permanent meadow area and production in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	I pokos First swath	II pokos Second swath	III pokos Third swath
	w % in %			
Powierzchnia ^a Area ^a				
Łąki Meadows	100,0	100,0	100,0	100,0
Z których zebrano trawę: Of which grass harvested:				
w postaci siana as hay	x	50,2	32,8	25,8
jako zielonkę na: as green fodder for:				
kiszenie silage	x	18,9	16,2	16,7
bieżące skarmianie current feeding	x	9,8	12,0	15,2
Użytkowane jako pastwiska Used as pastures	x	13,0	18,6	22,1
Skoszone lecz niezbrane i nieeksploatowane Cut but not collected or utilised	x	3,4	3,9	4,5

a Stan w czerwcu.
a As of June

Tablica 21. Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2018 r. (dok.)

Table 21. Structure of permanent meadow area and production in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem	I pokos	II pokos	III pokos
	Total	First swath	Second swath	Third swath
	w % in %			
Zbiory Production				
Łąki Meadows	100,0	100,0	100,0	100,0
Z których zebrano trawę: Of which grass harvested:				
w postaci siana as hay	61,7	66,8	55,6	56,3
jako zielonkę na: as green fodder for:				
kiszzenie silage	15,2	15,0	16,0	14,5
bieżące skarmianie current feeding	9,1	7,6	10,8	10,9
Użytkowane jako pastwiska Used as pastures	14,0	10,6	17,6	18,2

1.7. Uprawy ogrodnicze

1.7. Horticultural crops

1.7.1. Warzywa gruntowe

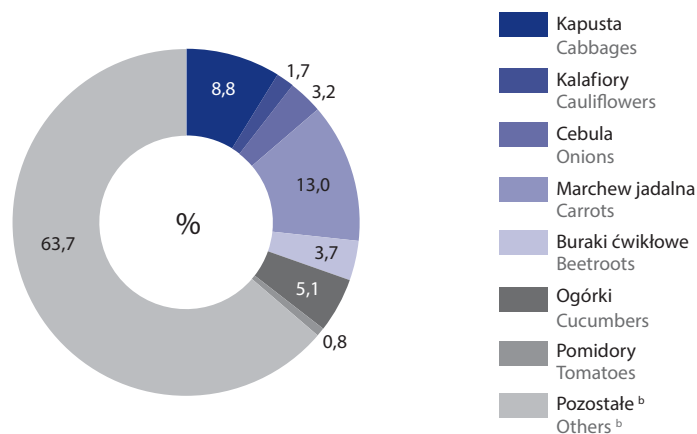
1.7.1. Field vegetables

W 2018 r. pod uprawę warzyw gruntowych (łącznie z ogrodami przydomowymi) przeznaczono 7,6 tys. ha, czyli powierzchnię o 1,6% większą niż przed rokiem. W porównaniu z 2017 r. wzrósł areał wszystkich omawianych gatunków warzyw gruntowych, przy czym skala wzrostu była najniższa w przypadku pozostałych warzyw.

W 2018, the land under field vegetables, including kitchen gardens, totalled 7.6 thousand hectares, by 1.6% more than a year earlier. The area of all analysed kinds of field vegetables increased in relation to 2017. However, the growth rate was the smallest for other vegetables.

Wykres 8. Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych ^a w 2018 r. Stan w czerwcu

Chart 8. Structure of crop area of field vegetables ^a in 2018
As of June

^a Łącznie z powierzchnią w ogrodach przydomowych. ^b Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar, groch zielony, fasola szparagowa, kukurydza cukrowa, koper i inne.

^a Including area in kitchen gardens. ^b Parsley, celeries, leeks, lettuce, rhubarb, green peas, green beans, sweetcorn, dill and others.

Zbiory warzyw gruntowych ogółem ukształtowały się na poziomie 121,5 tys. t, tj. o 9,4 tys. t (o 7,2%) niższym niż rok wcześniej.

Zbiory kapusty w omawianym roku wyniosły 24,5 tys. t i były o 0,9 tys. t (o 3,7%) niższe od zanotowanych rok wcześniej. O spadku produkcji zdecydowało obniżenie (o 9,1%) plonowania, podczas gdy powierzchnia uprawy zwiększyła się o 5,9%.

Produkcja kalafiorów w 2018 r. osiągnęła poziom 2,3 tys. t i obniżyła się o 0,1 tys. t (o 3,5%) w stosunku do uzyskanej przed rokiem. Spadek zbiorów wynikał z mniejszego (o 11,2%) plonowania, gdyż areał uprawy zwiększył się o 8,7%.

W analizowanym roku zbiory cebuli oszacowano na 4,4 tys. t, co oznacza spadek o 0,3 tys. t (o 6,0%) w stosunku do roku poprzedniego. Na zaistniałą sytuację miał wpływ spadek (o 11,4%) plonowania, przy większej niż rok wcześniej (o 6,5%) powierzchni uprawy.

The total field vegetable harvest amounted to 121.5 thousand tonnes, i.e. 9.4 thousand tonnes (7.2%) less than the year before.

Cabbage output reached 24.5 thousand tonnes, 0.9 thousand tonnes (3.7%) less than a year earlier. The decline in the harvest (9.1%) was due to a smaller yield, while the crop area increased by 5.9%.

The production of cauliflowers in 2018 stood at 2.3 thousand tonnes and decreased by 0.1 thousand tonnes (3.5%) in relation to the previous year. The decrease in yields resulted from by 11.2% smaller yield, as the area under cultivation increased by 8.7%.

The harvest of onions was estimated at 4.4 thousand tonnes in 2018, which means a decrease of 0.3 thousand tonnes (6.0%) in relation to the previous year. This was influenced by an 11.4% decrease in yield, as the crop area was larger than a year earlier (by 6.5%).

Tablica 22. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych ^aTable 22. Crop area, yields and production of field vegetables ^a

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2017=100	
Powierzchnia uprawy ^b w ha Crop area ^b in ha						
Ogółem Total	7471	6588	7592	6864	101,6	104,2
Kapusta Cabbages	628	610	665	650	105,9	106,6
Kalafiory Cauliflowers	115	115	125	125	108,7	108,7
Cebula Onions	233	230	248	245	106,5	106,5
Marchew jadalna Carrots	948	850	990	875	104,5	102,9
Buraki ćwikłowe Beetroots	278	270	282	280	101,6	103,7
Ogórki Cucumbers	380	380	385	385	101,3	101,3
Pomidory Tomatoes	60	60	62	62	103,3	103,3
Pozostałe ^c Others ^c	4829	4073	4835	4242	100,1	104,1
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt						
Kapusta Cabbages	405	402	368	365	90,9	90,8
Kalafiory Cauliflowers	205	205	182	182	88,8	88,8
Cebula Onions	202	203	179	180	88,6	88,7
Marchew jadalna Carrots	366	318	302	310	82,5	97,5
Buraki ćwikłowe Beetroots	241	242	229	230	95,0	95,0
Ogórki Cucumbers	138	138	140	140	101,4	101,4
Pomidory Tomatoes	142	142	147	147	103,5	103,5
Pozostałe ^c Others ^c	105	107	99	101	94,3	94,4

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Stan w czerwcu. ^c Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar, groch zielony, fasola szparagowa, kukurydza cukrowa, koper i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b As of June. ^c Parsley, celeries, leeks, lettuce, rhubarb, green beans, green beans, sweetcorn, dill and others.

Tablica 22. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych ^a (dok.)Table 22. Crop area, yields and production of field vegetables ^a (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2017=100	
Zbiory w dt Production in dt						
Ogółem Total	1309091	1148668	1214957	1129663	92,8	98,3
Kapusta Cabbages	254006	245220	244597	237250	96,3	96,7
Kalafiory Cauliflowers	23575	23575	22750	22750	96,5	96,5
Cebula Onions	47130	46690	44305	44100	94,0	94,5
Marchew jadalna Carrots	347251	270300	299318	271250	86,2	100,4
Buraki ćwikłowe Beetroots	66804	65340	64477	64400	96,5	98,6
Ogórki Cucumbers	52440	52440	53900	53900	102,8	102,8
Pomidory Tomatoes	8520	8520	9114	9114	107,0	107,0
Pozostałe ^b Others ^b	509365	436583	476496	426899	93,5	97,8

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar, groch zielony, fasola szparagowa, kukurydza cukrowa, koper i inne.
a Including kitchen gardens. b Parsley, celeries, leeks, lettuce, rhubarb, green beans, green peas, sweetcorn, dill and others.

Produkcja marchwi jadalnej w 2018 r. wyniosła 29,9 tys. t, i obniżyła się o 4,8 tys. t (o 13,8%) w odniesieniu do uzyskanej przed rokiem. Niższe zbiory były wynikiem gorszej (o 17,5%) wydajności z 1 ha, gdyż powierzchnia zwiększyła się o 4,5%.

Produkcję buraków ćwikłowych oszacowano na 6,4 tys. t., tj. o 0,2 tys. t (o 3,5%) niżej niż w roku poprzednim. Mniejsza produkcja była spowodowana spadkiem (o 5,0%) plonowania, podczas gdy powierzchnia uprawy zwiększyła się o 1,6%.

W omawianym roku zbiory ogórków wyniosły 5,4 tys. t i zwiększyły się o 0,1 tys. t (o 2,8%) w stosunku do zanotowanych rok wcześniej. Na wzrost produkcji miało wpływ zwiększenie zarówno powierzchni uprawy (o 1,3%), jak i wysokości plonów (o 1,4%).

W 2018 r. zebrano 0,9 tys. t pomidorów, czyli o 0,1 tys. t (o 7,0%) więcej niż w roku poprzednim. O wyższej produkcji zadecydowało zwiększenie powierzchni uprawy (o 3,3%) i lepsze plonowanie (o 3,5%).

The production of edible carrots in 2018 amounted to 29.9 thousand tonnes and decreased by 4.8 thousand tonnes (13.8%) on the previous year. The lower harvest was due to 17.5% poorer yield from 1 ha, as the area increased by 4.5%.

The production of beetroots was estimated at 6.4 thousand tonnes in 2018, i.e. 0.2 thousand tonnes (3.5%) less than in the previous year. Lower production was caused by a decrease (5.0%) in yield, while the crop area increased by 1.6%.

The harvest of cucumbers in that period amounted to 5.4 thousand tonnes and increased by 0.1 thousand tonnes (2.8%) in relation to 2017. The growth in production was affected by the increase in both the crop area (1.3%) and the yield (1.4%).

In 2018, 0.9 thousand tonnes of tomatoes were gathered, 0.1 thousand tonnes (7.0%) more than in the previous year. Higher production was determined by the increase in the crop acreage (3.3%) and a 3.5% better yield.

Produkcja pozostałych warzyw (pietruszki, selerów, porów, sałaty, rabarbaru, grochu zielonego, fasoli szparagowej, kukurydzy cukrowej, kopru i innych) ukształtowała się w analizowanym roku na poziomie 47,6 tys. t i zmniejszyła się o 3,3 tys. t (o 6,5%) w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej. Wpłynął na to spadek plonowania (o 5,7%) przy zwiększonym zaledwie o 0,1% areale uprawy. W województwie pomorskim, z uwagi na bliskość zakładów przetwórczych, na znacznym areale uprawiane są groch zielony i fasolka szparagowa. W 2018 r. stanowiły one 60,0% powierzchni uprawy warzyw pozostałych.

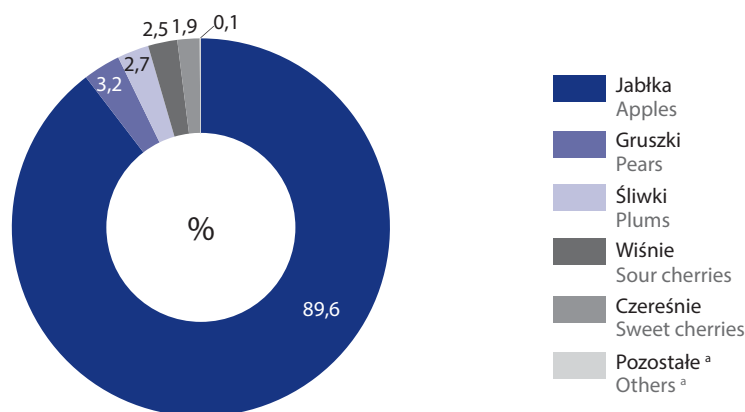
1.7.2. Owoce

Do powierzchni **sadów** zalicza się plantacje drzew, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych, jeżeli ich łączna powierzchnia nie jest mniejsza niż 0,10 ha. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

W 2018 r. w województwie pomorskim zebrano 32,2 tys. t owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych, co oznacza wzrost produkcji o 5,8 tys. t (o 22,0%) w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej.

Wykres 9. Struktura zbiorów owoców z drzew w sadach w 2018 r.

Chart 9. Structure of tree fruit production in orchards in 2018

a Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.
a Apricots, peaches, walnuts.

Z drzew zebrano łącznie 22,0 tys. t owoców, czyli o 5,2 tys. t (o 31,2%) więcej niż w 2017 r. O wzroście produkcji owoców z drzew zdecydowały wyższe zbiory wszystkich ich gatunków.

The production of other vegetables (parsley, celery, leeks, lettuce, rhubarb, green peas, green beans, sweetcorn, dill and others) stood at 47.6 thousand tonnes in the analysed year and was 3.3 thousand tonnes (6.5%) smaller than in 2017. This was influenced by a 5.7% decrease in yield, while the acreage increased only by 0.1%. Due to the proximity of processing plants in Pomorskie Voivodship, green peas and green beans are grown on a large area. In 2018, they constituted 60.0% of other vegetables crop area.

1.7.2. Fruit

Orchards include land planted with fruit trees and bushes, as well as berry plantations, maintained in good agricultural condition (including hazel, raspberry and grapevine plantations) and densely planted, as well as nurseries of fruit trees and bushes of a minimum 0.10 ha acreage. The areas of strawberry and wild strawberry crops are not included as orchards.

In 2018, 32.2 thousand tonnes fruit were gathered from trees, fruit bushes and berry plantations located in orchards in Pomorskie Voivodship, by 5.8 thousand tonnes (22.0%) more than a year earlier.

W odniesieniu do 2017 r. zanotowano wzrost powierzchni uprawy w sadach: gruszy, śliw i czereśni, natomiast spadek powierzchni uprawy jabłoni, wiśni oraz orzechów włoskich stanowiących (obok moreli i brzoskwiń) pozostałe drzewa.

W omawianym roku zbiory jabłek wyniosły 19,7 tys. t i w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku zwiększyły się o 4,4 tys. t (o 28,5%). Produkcję gruszek oszacowano na 0,7 tys. t, czyli o 0,2 tys. t (o 46,7%) więcej niż w 2017 r. Zbiory śliwek osiągnęły poziom 0,6 tys. t i ukształtowały się na poziomie o 0,2 tys. t (o 43,4%) wyższym niż rok wcześniej. Ponadto zebrano 0,6 tys. t wiśni, czyli o 0,2 tys. t (o 58,0%) więcej niż przed rokiem, zaś zbiory czereśni wyniosły 0,4 tys. t i w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku zwiększyły się o 0,3 tys. t. Produkcja z pozostałych drzew ukształtowała się na poziomie 28,2 t i była o 24,8% wyższa niż rok wcześniej.

Compared to 2017, there was an increase in crop acreage in orchards: pear trees, plums and sweet cherries, while a decrease was recorded in the area of apples, sour cherries and walnuts listed (together with apricots and peaches) under the 'others' category.

Apple harvest amounted to 19.7 thousand tonnes in 2018, 4.4 thousand tonnes (28.5%) more than in 2017. The production of pears was estimated at 0.7 thousand tonnes, i.e. 0.2 thousand tonnes (46.7%) more than in the previous year. Plum harvest reached 0.6 thousand tonnes and was 0.2 thousand tonnes (43.4%) higher than a year earlier. In addition, 0.6 thousand tonnes of sour cherries were gathered, 0.2 thousand tonnes (58.0%) more than a year earlier, while the harvest of sweet cherries amounted to 0.4 thousand tonnes, 0.3 thousand tonnes more than in 2017. The production from other trees stood at 28.2 t and was 24.8% higher than in the previous year.

Tablica 23. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych w sadach

Table 23. Crop area, yields and production of tree fruit in orchards

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2017=100	
Powierzchnia uprawy ^a w ha Crop area ^a in ha						
Ogółem Total	2761	2468	2712	2447	98,2	99,1
Jabłonie Apples	2158	1900	2102	1870	97,4	98,4
Grusze Pears	92	80	99	85	107,7	106,3
Śliwy Plums	130	120	140	130	107,7	108,3
Wiśnie Sour cherries	227	220	218	215	95,7	97,7
Czereśnie Sweet cherries	126	120	131	125	104,2	104,2
Pozostałe ^b Others ^b	28	28	22	22	78,8	78,6

a Stan w czerwcu. b Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.
a As of June. b Apricots, peaches, walnuts.

Tablica 23. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych w sadach (dok.)

Table 23. Crop area, yields and production of tree fruit in orchards (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2017=100	
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt						
Jabłonie Apples	71,2	51,2	93,9	82,3	131,9	160,7
Grusze Pears	52,3	30,3	71,3	42,1	136,3	138,9
Śliwy Plums	32,2	22,4	42,9	33,4	133,2	149,1
Wiśnie Sour cherries	15,3	15,6	25,3	25,6	165,4	164,1
Czereśnie Sweet cherries	13,1	12,0	31,8	29,4	242,7	245,0
Pozostałe ^a Others ^a	8,0	8,0	12,7	12,8	158,8	160,0
Zbiory w dt Production in dt						
Ogółem Total	167970	107484	220416	171280	131,2	159,4
Jabłonie Apples	153609	97280	197385	153900	128,5	158,2
Grusze Pears	4822	2420	7073	3575	146,7	147,7
Śliwy Plums	4189	2688	6007	4340	143,4	161,5
Wiśnie Sour cherries	3484	3432	5505	5504	158,0	160,4
Czereśnie Sweet cherries	1640	1440	4164	3680	253,9	255,6
Pozostałe ^a Others ^a	226	224	282	281	124,8	125,4

^a Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.
^a Apricots, peaches, walnuts.

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych, łącznie z truskawkami i poziomkami, w 2018 r. wyniosły 10,2 tys. t i były o 0,6 tys. t (o 5,8%) wyższe od uzyskanych przed rokiem. Na wzrost produkcji wpłynęły wyższe zbiory wszystkich gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Fruit harvest from fruit bushes and berry plantations, including strawberries and wild strawberries totalled 10.2 thousand tonnes in 2018 and was by 0.6 thousand tonnes (5.8%) higher than that obtained a year earlier. The increase in production was due to higher yields of all fruit species from fruit bushes and berry plantations.

W 2018 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, odnotowano wzrost areалу uprawy malin oraz pozostałych krzewów owocowych i plantacji jagodowych (leszczyny, aronii, borówki wysokiej, winorośli i pozostałych jagodowych), natomiast zmniejszeniu uległa powierzchnia uprawy truskawek i porzeczek, zaś powierzchnia uprawy agrestu pozostała na takim samym poziomie.

W analizowanym roku produkcja truskawek i poziomek wyniosła 6,7 tys. t i w ujęciu rocznym zwiększyła się o 0,8%. O wzroście produkcji zdecydowały wyższe plony (o 1,1%), gdyż powierzchnia uprawy obniżyła się o 0,2%.

W 2018 r. zbiory malin osiągnęły poziom 0,3 tys. t i były o 21,7% wyższe niż przed rokiem. Ogólne zbiory porzeczek (czarnych i kolorowych łącznie) wyniosły 1,8 tys. t i były o 0,1 tys. t (o 5,9%) wyższe niż w 2017 r. Produkcję agrestu oszacowano na 0,1 tys. t, tj. o 6,0% wyżej niż rok wcześniej.

Łączne zbiory orzechów laskowych, aronii, borówki wysokiej, winogron i pozostałych jagodowych w omawianym roku osiągnęły poziom 1,4 tys. t i zwiększyły się o 0,3 tys. t (o 33,7%) w odniesieniu do uzyskanych rok wcześniej.

In 2018, compared to the previous year, an increase in the area of raspberry and other fruit bush and berry plantations (hazel, chokeberry, highbush blueberry, grapevine and other berries) was recorded. However, the area under strawberry and currant cultivation decreased, while the area of gooseberry cultivation was stable.

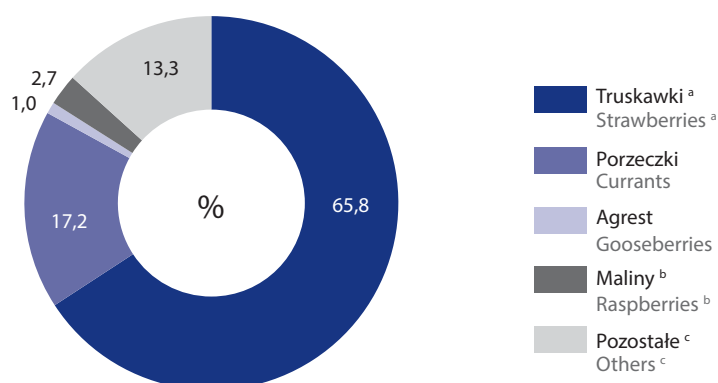
The production of strawberries and wild strawberries amounted to 6.7 thousand tonnes and increased by 0.8% on an annual basis. Higher production was due to better yields (1.1%), as the crop area decreased by 0.2%.

In 2018, raspberry harvest reached 0.3 thousand tonnes and was 21.7% higher than a year earlier. Currant crops (black and other varieties) totalled 1.8 thousand tonnes. They were 0.1 thousand tonnes (5.9%) higher than in 2017. Gooseberry production was estimated at 0.1 thousand tonnes, i.e. 6.0% higher than a year earlier.

The total harvest of hazelnuts, chokeberry, highbush blueberry, grapes and other berries reached 1.4 thousand tonnes, 0.3 thousand tonnes (33.7%) more than in 2017.

Wykres 10. Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2018 r.

Chart 10. Structure of fruit bushes and berry fruit production in 2018

a Łącznie z poziomkami. b Łącznie z jeżyną bezkolcową. c Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

a Including wild strawberries. b Including thornless blackberry. c Including hazelnuts, chokeberries, blueberries, grapes and other berries.

Tablica 24. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Table 24. Crop area, yields and production of fruit bushes and berry fruit

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2017=100	
Powierzchnia uprawy ^a w ha Crop area ^a in ha						
Ogółem Total	2857	2682	2907	2736	101,8	102,0
Truskawki ^{bc} Strawberries ^{bc}	1714	1650	1710	1650	99,8	100,0
Maliny ^d Raspberries ^d	93	82	108	97	115,9	118,3
Porzeczki Currants	563	465	554	456	98,4	98,1
Agrest Gooseberries	26	26	26	26	100,0	100,0
Pozostałe ^e Others ^e	461	459	509	507	110,4	110,5
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt						
Truskawki ^{bc} Strawberries ^{bc}	38,8	38,5	39,2	39,5	101,1	102,6
Maliny ^d Raspberries ^d	24,3	26,0	25,6	27,0	105,3	103,8
Porzeczki Currants	29,4	30,3	31,6	34,1	107,5	112,5
Agrest Gooseberries	37,0	37,0	39,2	39,2	105,9	105,9
Pozostałe ^e Others ^e	22,1	22,2	26,7	26,9	120,8	121,2
Zbiory w dt Production in dt						
Ogółem Total	96406	90832	101991	97985	105,8	107,9
Truskawki ^{bc} Strawberries ^{bc}	66444	63460	67075	65175	100,8	102,7
Maliny ^d Raspberries ^d	2272	2132	2766	2622	121,7	123,0
Porzeczki Currants	16535	14085	17505	15543	105,9	110,4
Agrest Gooseberries	962	962	1020	1020	106,0	106,0
Pozostałe ^e Others ^e	10193	10193	13625	13625	133,7	133,7

a Stan w czerwcu. b Łącznie z poziomkami. c Łącznie z ogrodami przydomowymi. d Łącznie z jeżyną bezkolcową. e Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

a As of June. b Including wild strawberries. c Including kitchen gardens. d Including thornless blackberry. e Including hazelnuts, chokeberries, blueberries, grapes and other berries.

Rozdział 2

Produkcja zwierzęca

2.1. Bydło i owce

Pogłowie bydła w województwie pomorskim w czerwcu 2018 r. liczyło 213,6 tys. szt. i było o 1,0 tys. szt. (o 0,5%) mniejsze niż w analogicznym okresie 2017 r., a w odniesieniu do stanu zanotowanego w grudniu 2017 r. poprzedniego roku wzrosło o 3,4 tys. szt. (o 1,6%).

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 28,5 szt. (w tym krów – 9,8 szt.) wobec 28,7 szt. (w tym krów – 9,4 szt.) w czerwcu 2017 r. co uplasowało województwo na 10 lokacie w kraju.

Tablica 25. Pogłowie bydła

Table 25. Cattle stock

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads				2017=100	
Stan w czerwcu As of June						
Ogółem Total	214587	203772	213598	203975	99,5	100,1
Cielęta w wieku poniżej 1 roku Calves aged less than 1 year	61823	59048	58186	55685	94,1	94,3
Młode bydło w wieku 1–2 lat Bovines aged 1-2 years	67817	65763	68293	66242	100,7	100,7
Bydło w wieku 2 lat i więcej Bovines aged 2 years and over	84947	78961	87119	82048	102,6	103,9
w tym krowy of which cows	70362	65154	73328	68620	104,2	105,3
w tym mleczne of which dairy	58544	53615	59823	55446	102,2	103,4

Chapter 2

Animal output

2.1. Cattle and sheep

In June 2018, the cattle stock totalled 213.6 thousand heads in Pomorskie Voivodship. It was by 1.0 thousand heads (0.5%) smaller than in the corresponding period of 2017, but bigger by 3.4 thousand heads (1.6%) in relation to December 2017.

The cattle stock density was 28.5 heads (including 9.8 cows) per 100 ha of agricultural land versus 28.7 heads (including 9.4 cows) in 2017. This ranked the Voivodship 10th in the country.

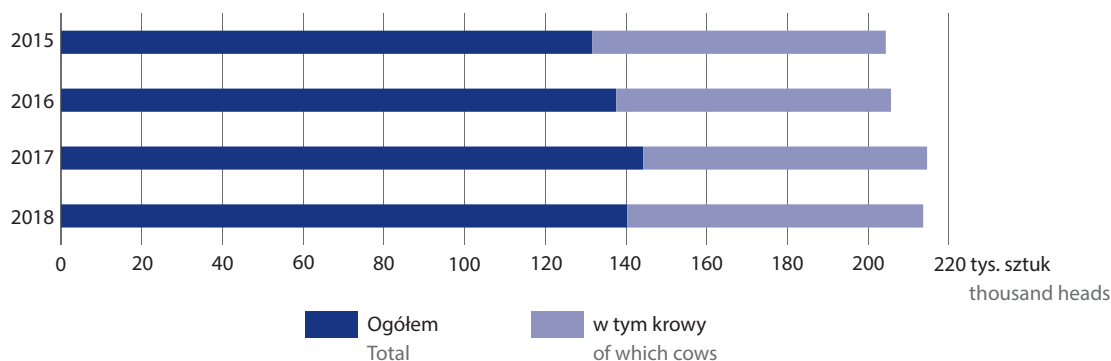
Tablica 25. Pogłowie bydła (dok.)

Table 25. Cattle stock (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads				2017=100	
Stan w grudniu As of December						
Ogółem Total	210243	200961	210941	201740	100,3	100,4
Cielęta w wieku poniżej 1 roku Calves aged less than 1 year	58992	56592	59022	56693	100,1	100,2
Młode bydło w wieku 1–2 lat Bovines aged 1-2 years	68227	66337	65733	63774	96,3	96,1
Bydło w wieku 2 lat i więcej Bovines aged 2 years and over	83024	78032	86187	81274	103,8	104,2
w tym krowy of which cows	69461	64891	74106	69793	106,7	107,6
w tym mleczne of which dairy	58287	54040	59552	55538	102,2	102,8
Na 100 ha użytków rolnych – stan w czerwcu Per 100 ha of agricultural land – as of June						
Ogółem Total	28,7	31,9	28,5	31,5	99,3	98,7
Cielęta w wieku poniżej 1 roku Calves aged less than 1 year	8,3	9,2	7,8	8,6	94,0	93,5
Młode bydło w wieku 1–2 lat Bovines aged 1-2 years	9,1	10,3	9,1	10,2	100,0	99,0
Bydło w wieku 2 lat i więcej Bovines aged 2 years and over	11,4	12,4	11,6	12,7	101,8	102,4
w tym krowy of which cows	9,4	10,2	9,8	10,6	104,3	103,9
w tym mleczne of which dairy	7,8	8,4	8,0	8,6	102,6	102,4

Wykres 11. Pogłowie bydła Stan w czerwcu

Chart 11. Cattle stock
As of June

Na przestrzeni roku w strukturze stada bydła w województwie pomorskim zwiększył się udział młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 0,4 p.proc.) i bydła w wieku 2 lat i więcej (o 1,2 p.proc.), a zmniejszył się udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 1,6 p.proc.). W tym czasie udział krów w ogólnym pogłowie bydła zwiększył się o 1,5 p.proc. i w czerwcu 2018 r. wyniósł 34,3%.

Over the year, the share of both bovines aged 1-2 years and 2 years and more increased in the cattle stock by 0.4 and 1.2 percentage points respectively. On the other hand, the share of calves aged less than 1 year decreased by 1.6 percentage points. At the same time, the percentage of cows in the total stock increased by 1.5 percentage points to reach 34.3% in June 2018.

Tablica 26. Pogłowie bydła i owiec według użytkowników gospodarstw rolnych w 2018 r. Stan w czerwcu

Table 26. Cattle and sheep stock by holders of agricultural holdings in 2018
As of June

Wyszczególnienie Specification	Bydło Cattle						Owce Sheep	
	ogółem grand total	cieleta w wieku poniżej 1 roku calves aged less than 1 year	młode bydło w wieku 1–2 lata bovines aged 1-2 years	bydło w wieku 2 lat i więcej bovines aged 2 years and over			ogółem total	w tym maciorki 1-roczone i starsze of which ewes aged 1 year and older
				razem total	w tym krowy of which cows			
					razem total	w tym mleczne of which dairy		
W sztukach In heads								
Ogółem Total	213598	58186	68293	87119	73328	59823	16259	9490
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	203975	55685	66242	82048	68620	55446	15828	9075
W % In %								
Ogółem Total	100,0	27,2	32,0	40,8	34,3	28,0	100,0	58,4
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	100,0	27,3	32,5	40,2	33,6	27,2	100,0	57,3

W czerwcu 2018 r. stado owiec w województwie pomorskim liczyło 16,3 tys. szt. i było o 0,7 tys. szt. (o 3,8%) mniejsze w porównaniu ze stanem zanotowanym w analogicznym okresie poprzedniego roku, natomiast w odniesieniu do grudnia 2017 r. zwiększyło się o 0,6 tys. szt. (o 3,8%).

W analizowanym okresie obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,2 szt. i w skali roku zmniejszyła się o 0,1 szt.

W stadzie owiec w czerwcu 2018 r. maciorki 1-roczone i starsze stanowiły 58,4% i w odniesieniu do stanu w analogicznym okresie poprzedniego roku ich udział w pogłowie ogółem zmniejszył się o 5,2 p.proc.

In June 2018, the sheep population in Pomorskie Voivodship amounted to 16.3 thousand heads and was 0.7 thousand heads (3.8%) lower than a year earlier, but bigger by 0.6 thousand heads (3.8%) than in December 2017.

The density of sheep per 100 ha of agricultural land was 2.2 heads in that period. It decreased by 0.1 head over the year.

In June 2018, ewes aged one year and older accounted for 58.4% of the sheep stock. Their share in the total sheep flock decreased by 5.2 percentage points in relation to the same period of the previous year.

Tablica 27. Pogłowie owiec

Table 27. Sheep stock

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads			2017=100		
Stan w czerwcu As of June						
Ogółem Total	16909	16069	16259	15828	96,2	98,5
W tym maciorki 1-roczone i starsze Of which ewes aged 1 year and older	10760	10140	9490	9075	88,2	89,5
Stan w grudniu As of December						
Ogółem Total	15659	15114	13764	13063	87,9	86,4
W tym maciorki 1-roczone i starsze Of which ewes aged 1 year and older	8513	8088	8792	8209	103,3	101,5
Na 100 ha użytków rolnych – stan w czerwcu Per 100 ha of agricultural land – as of June						
Ogółem Total	2,3	2,5	2,2	2,4	95,7	96,0
W tym maciorki 1-roczone i starsze Of which ewes aged 1 year and older	1,4	1,6	1,3	1,4	92,9	87,5

2.2. Trzoda chlewna

Na początku czerwca 2018 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie pomorskim liczyło 772,4 tys. szt. i zwiększyło się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej o 46,3 tys. szt. (o 6,4%), natomiast w odniesieniu do stanu w grudniu 2017 r. wzrost wyniósł 4,3 tys. szt. (o 0,6%). W porównaniu ze stanem z marca 2018 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 14,4 tys. szt. (o 1,8 %).

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2018 r. wyniosła 102,9 szt. i była o 5,9 szt. większa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, natomiast obsada loch na chów osiągnęła poziom 9,3 szt., co oznacza wzrost w skali roku o 0,3 szt.

2.2. Pigs

At the beginning of June 2018, the pig population in Pomorskie Voivodship amounted to 772.4 thousand heads and was by 46.3 thousand heads (6.4%) bigger than in the previous year, but 4.3 thousand heads (0.6%) smaller than in December 2018. As compared to March 2018, the pig population decreased by 14.4 thousand heads (1.8%).

The pig stock density per 100 ha of agricultural land reached 102.9 heads in June 2018, 5.9 heads more than in the same period of the previous year. The density of breeding sows was 9.3 heads, which represents an increase of 0.3 heads on a yearly basis.

Tablica 28. Pogłowie trzody chlewnej

Table 28. Pig stock

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads				2017=100	
Stan w marcu As of March						
Ogółem Total	719367	388285	786790	451433	106,4	116,3
Prosięta o wadze do 20 kg Piglets up to 20 kg	239693	100027	265228	113867	110,7	113,8
Warchlaki o wadze 20–50 kg Pigs 20–50 kg	183066	115718	195845	131163	107,0	113,3
Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej Pigs 50 kg and more for slaughter	228922	142223	256761	173896	112,2	122,3
Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej Breeding pigs 50 kg and more	67686	30317	68955	32506	101,9	107,2
w tym lochy of which sows	66696	29423	67915	31547	101,8	107,2
w tym prośne of which gestating	44258	20250	44658	21559	100,9	106,5

Tablica 28. Pogłowie trzody chlewnej (cd.)

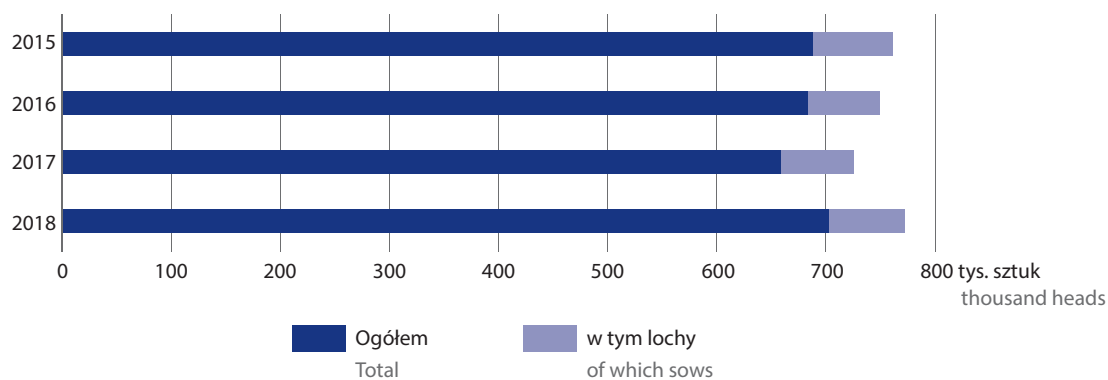
Table 28. Pig stock (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads				2017=100	
Stan w czerwcu As of June						
Ogółem Total	726033	388192	772370	440938	106,4	113,6
Prosięta o wadze do 20 kg Piglets up to 20 kg	241686	97129	264102	109807	109,3	113,1
Warchlaki o wadze 20–50 kg Pigs 20–50 kg	188332	115409	189974	137238	100,9	118,9
Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej Pigs 50 kg and more for slaughter	227844	144624	247315	160210	108,5	110,8
Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej Breeding pigs 50 kg and more	68171	31030	70979	33683	104,1	108,5
w tym lochy of which sows	67208	30174	70035	32847	104,2	108,9
w tym prośne of which gestating	44341	20507	43406	20256	97,9	98,8
Stan w grudniu As of December						
Ogółem Total	768115	438319	682680	355720	88,9	81,2
Prosięta o wadze do 20 kg Piglets up to 20 kg	270189	118123	210609	59043	77,9	50,0
Warchlaki o wadze 20–50 kg Pigs 20–50 kg	196464	137406	156116	101638	79,5	74,0
Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej Pigs 50 kg and more for slaughter	234003	151872	255861	171636	109,3	113,0
Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej Breeding pigs 50 kg and more	67459	30918	60094	23403	89,1	75,7
w tym lochy of which sows	66526	30078	59340	22756	89,2	75,7
w tym prośne of which gestating	44459	20988	38108	14533	85,7	69,2

Tablica 28. Pogłowie trzody chlewnej (dok.)

Table 28. Pig stock (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms		
	w szt. in heads					
Na 100 ha użytków rolnych – stan w czerwcu Per 100 ha of agricultural land – as of June						
Ogółem Total	97,0	60,8	102,9	68,0	106,1	111,8
Prosięta o wadze do 20 kg Piglets up to 20 kg	32,3	15,2	35,2	16,9	109,0	111,2
Warchlaki o wadze 20–50 kg Pigs 20–50 kg	25,2	18,1	25,3	21,2	100,4	117,1
Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej Pigs 50 kg and more for slaughter	30,5	22,6	32,9	24,7	107,9	109,3
Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej Breeding pigs 50 kg and more	9,1	4,9	9,5	5,2	104,4	106,1
w tym lochy of which sows	9,0	4,7	9,3	5,1	103,3	108,5
w tym prośne of which gestating	5,9	3,2	5,8	3,1	98,3	96,9

**Wykres 12. Pogłowie trzody chlewnej
Stan w czerwcu**Chart 12. Pig stock
As of June

Według stanu w czerwcu 2018 r., w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, w strukturze stada trzody chlewnej zwiększył się udział prosiąt o wadze do 20 kg (o 0,9 p.proc.) i trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (o 0,6 p.proc.), a zmniejszył się udział warchlaków o wadze 20–50 kg (o 1,3 p.proc.) i trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej (o 0,2 p.proc.). W omawianym okresie udział loch na chów w ogólnym pogłowie świń ukształtował się na poziomie 9,1% i był mniejszy (o 0,2 p.proc.) niż w czerwcu 2017 r.

As of June 2018, the pig stock had a bigger share of piglets up to 20 kg (0.9 percentage points) and pigs for slaughter 50 kg or more (by 0.6 percentage points) than a year earlier. However, the share of pigs 20–50 kg decreased by 1.3 percentage points, and the share of breeding pigs 50 kg or more fell by 0.2 percentage points. The share of breeding sows in the total pig population stood at 9.1% and was 0.2 percentage points smaller than in June 2017.

Tablica 29. Pogłowie trzody chlewnej według użytkowników gospodarstw rolnych w 2018 r.
Stan w czerwcu

Table 29. Pig stock by holders of agricultural holdings in 2018
As of June

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Prosięta o wadze do 20 kg Piglets up to 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg Pigs 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej Pigs 50 kg and more for slaughter	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej Breeding pigs 50 kg and more	
					razem total	w tym lochy of which sows
W sztukach In heads						
Ogółem Total	772370	264102	189974	247315	70979	70035
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	440938	109807	137238	160210	33683	32847
W % In %						
Ogółem Total	100,0	34,2	24,6	32,0	9,2	9,1
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	100,0	24,9	31,1	36,3	7,7	7,4

2.3. Drób

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2018 r. liczyło 6588,5 tys. szt. i w ciągu roku zwiększyło się o 211,4 tys. szt. (o 3,3%), w tym liczebność stada kur ukształtowała się na poziomie 6206,3 tys. szt. wyższym niż rok wcześniej o 72,0 tys. szt. (o 1,2%). Pogłowie kur niosek stanowiło 28,4% ogólnego stada kur.

2.3. Poultry

The total poultry stock in June 2018 amounted to 6,588.5 thousand heads and was by 211.4 thousand heads (3.3%) bigger than a year earlier. The flock of hens stood at 6,206.3 thousand heads, which meant 72.0 thousand (1.2%) more hens than in June 2017. The flock of laying hens accounted for 28.4% of the total hen population.

Tablica 30. Pogłowie drobiu
Stan w czerwcu

Table 30. Poultry stock
As of June

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w szt. in heads			2017=100		
Ogółem Total	6377091	6040801	6588533	6410412	103,3	106,1
W tym kury Of which hens	6134313	5818046	6206332	6047760	101,2	103,9
w tym nioski of which laying hens	1473819	1370552	1763536	1661177	119,7	121,2
Na 100 ha użytków rolnych Per 100 ha of agricultural land	852,3	945,9	877,6	989,1	103,0	104,6
W tym kury Of which hens	819,8	911,1	826,7	933,2	100,8	102,4
w tym nioski of which laying hens	197,0	214,6	234,9	256,3	119,2	119,4

W czerwcu 2018 r. obsada drobiu ogółem na 100 ha użytków rolnych wyniosła 877,6 szt. i zwiększyła się w ciągu roku o 25,3 szt., natomiast obsada drobiu kurzego ukształtowała się na poziomie 826,7 szt. – o 6,9 szt. wyższym niż rok wcześniej.

In June 2018, the total poultry density per 100 ha of agricultural land reached 877.6 heads, by 25.3 heads more yearly, whereas the density of hens was 826.7 heads – 6.9 heads more than a year earlier.

2.4. Produkcja ważniejszych produktów zwierzęcych

2.4. Output of major animal product

Dane o **produkcji żywca rzeźnego** dotyczą skupu zwierząt rzeźnych (pomniejszonego o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaży targowiskowej oraz uboju z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

Produkcję żywca rzeźnego podaje się:

- w „**wadze żywej**”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem,
- w „**wadze poubojowej ciepłej**” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną), łącznie z tłuszczami i podrobami (jeżeli tak zaznaczono), za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

Data on **the production of animals for slaughter** refer to the procurement of animals for slaughter (reduced by animals selected for further breeding), marketplace sale and slaughter intended for natural consumption.

The output of animals for slaughter is given:

- in „**live weight**”, i.e. according to the weight of animals before slaughter,
- in „**post-slaughter hot weight**”, i.e. per meat equivalent (meat and bone mass), including fats and pluck (if so indicated), calculated by means of coefficients determining post-mortem productivity of particular animal species.

Tablica 31. Produkcja żywca rzeźnego

Table 31. Production of animals for slaughter

Wyszczególnienie Specification	2016		2017			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2016=100	
W sztukach In heads						
Bydło (bez cieląt) Cattle (excluding calves)	44178	42265	55900	53951	126,5	127,6
Cielęta Calves	1013	152	389	310	38,4	203,9
Trzoda chlewna Pigs	1530275	960626	1547925	1018015	101,2	106,0
Owce Sheep	7374	7329	6662	6587	90,3	89,9
Konie Horses	133	133	66	66	49,6	49,6
W wadze żywej w t In live weight in t						
Ogółem Total	397747	330844	423261	359652	106,4	108,7
Bydło (bez cieląt) Cattle (excluding calves)	25663	24586	33288	32214	129,7	131,0
Cielęta Calves	97	17	37	31	38,1	182,4
Trzoda chlewna Pigs	239070	174878	259673	198992	108,6	113,8
Owce Sheep	251	250	243	237	96,8	94,8
Konie Horses	68	68	39	39	57,4	57,4
Drób Poultry	132586	131033	129977	128135	98,0	97,8
Kozy i króliki Goats and rabbits	12	12	4	4	33,3	33,3

Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) w 2017 r. wyniosła 328,0 tys. t, i była wyższa o 19,1 tys. t (o 6,2%) od uzyskanej rok wcześniej. O wzroście produkcji zdecydowała wyższa o 29,2% produkcja mięsa wołowego, o 8,6% produkcja mięsa wieprzowego i 0,5% produkcja dziczyzny. Produkcja mięsa baraniego i koziego utrzymała się na poziomie z 2016 r., a pozostałych gatunków żywca rzeźnego wyprodukowano mniej niż w 2016 r.

The production of animals for slaughter per meat equivalent (including fats and pluck) in 2017 amounted to 328.0 thousand tonnes and was higher by 19.1 thousand tonnes (6.2%) than a year earlier. The increase in the output was due to a bigger beef production (by 29.2%), pork production (8.6%) and higher game output (0.5%). The production of mutton and goat meat was the same as in 2016, while the population of other animals for slaughter was smaller than in 2016.

Tablica 32. Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów

Table 32. Production of meat, fats and pluck

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	
		w t in t	2016=100
Produkcja żywca rzeźnego^a w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) Production of animals for slaughter^a in meat equivalent (including fats and pluck)	308828	327953	106,2
Mięso i tłuszcze Meat and fats	295015	313134	106,1
wołowe beef	13400	17318	129,2
cielęce veal	58	23	39,7
wieprzowe pork	186475	202546	108,6
baranie mutton	117	117	100,0
końskie horseflesh	38	22	57,9
drobiowe poultry	92810	90984	98,0
kozie goat	1	1	100,0
królicze rabbit	5	1	20,0
dziczyzna game	2111	2122	100,5
Podroby Pluck	13813	14819	107,3

a W wadze poubojowej ciepłej.
a In post-slaughter hot weight.

W 2017 r. produkcja mleka krowiego, jaj kurzych konsumpcyjnych i wylęgowych oraz wełny była wyższa niż przed rokiem, a produkcja miodu była niższa. Produkcja mleka krowiego wyniosła 362,3 mln l i w skali roku wzrosła o 8,0 mln l (o 2,3%). Jaj kurzych wyprodukowano 357,7 mln szt., czyli o 64,3 mln szt. (o 21,9%) więcej, a wełny owczej niepranej – 55,1 t, tj. o 2,8 t (o 5,3%) więcej. Natomiast produkcja miodu wyniosła 379,4 t, czyli o 158,6 t (o 29,5%) mniej niż rok wcześniej.

In 2017, the production of cow's milk, hen table and hatching eggs and wool was higher than the year before, but the production of honey was lower. The production of cow's milk amounted to 362.3 million litres and increased by 8.0 million litres (2.3%) per year. 357.7 million hen eggs were produced, i.e. 64.3 million (21.9%) more, and greasy sheep wool – 55.1 t, i.e. 2.8 t (5.3%) more. On the other hand, honey production amounted to 379.4 t, i.e. 158.6 t (29.5%) less than a year earlier.

Tablica 33. Produkcja mleka krowiego, jaj kurzych, wełny owczej i miodu

Table 33. Production of cows' milk, hen eggs, sheep wool and honey

Wyszczególnienie Specification	2016		2017			
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2016=100	
Produkcja mleka krowiego: Cow's milk production:						
w tysiącach litrów in thousand litres	354308	320487	362338	324572	102,3	101,3
na 100 ha użytków rolnych w tys. l per 100 ha of agricultural land in thousand litres	48,9	51,6	48,4	50,8	99,0	98,4
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l Average annual quantity of milk per cow in l	5268	5178	5271	5086	100,1	98,2
Produkcja jaj kurzych w tys. szt. Egg production – thousand eggs	293419	249781	357732	328655	121,9	131,6
Przeciętna roczna liczba jaj od kury nioski w szt. Average annual number of eggs per laying hen	209	207	225	234	107,7	113,0
Produkcja wełny owczej niepranej w kg Sheep's greasy wool production in kg	52318	48339	55070	54970	105,3	113,7
Przeciętna roczna ilość wełny od 1 owcy w kg Average annual quantity of wool per 1 sheep in kg	3,8	3,7	3,5	3,7	92,1	100,0
Produkcja miodu w kg Honey production in kg	538000	537900	379433	379358	70,5	70,5

Rozdział 3

Ciągniki i urządzenia do zabiegów ochrony roślin w gospodarstwach rolnych

W czerwcu 2016 r. w województwie pomorskim 25,6 tys. (65,6%) gospodarstw rolnych było wyposażonych w ciągniki. Liczba ciągników wyniosła 48,2 tys., tj. o 3,4% więcej niż w 2013 r. W gospodarstwach indywidualnych spisano 46,8 tys. szt. ciągników, co stanowiło 97,2% ogólnej liczby ciągników. Udział podmiotów z ciągnikami w ogólnej liczbie gospodarstw był zróżnicowany w zależności od grupy obszarowej. W przypadku jednostek o powierzchni do 1 ha użytków rolnych wyniósł tylko 12,0%, podczas gdy wśród gospodarstw o areale 50–100 ha użytków rolnych oraz w podmiotach największych (100 ha i więcej użytków rolnych) kształtował się na takim samym poziomie i wyniósł 95,1%.

Najwięcej gospodarstw posiadało ciągniki o mocy 25–40 kW oraz 40–60 kW i stanowiły one odpowiednio 44,8% oraz 38,5% ogólnej liczby gospodarstw posiadających ciągniki. Najmniej było jednostek z ciągnikami o najniższej (do 15 kW) i najwyższej mocy (100 kW i więcej). Ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw kształtował się odpowiednio na poziomie 3,7% i 14,4%. Udział gospodarstw z ciągnikami o mocy od 60 do 100 kW wyniósł 28,2%. W strukturze ciągników dominowały pojazdy o mocy silnika 25–40 kW i 40–60 kW i stanowiły one odpowiednio 27,0% i 25,4% ogólnej liczby ciągników.

W 2016 r. średnio na 1 gospodarstwo posiadające ciągniki przypadało 1,9 szt. tych pojazdów wobec 1,8 szt. w 2013 r. Udział ten wzrósł w 2016 r. od 1,1 szt. wśród gospodarstw o powierzchni 1–2 ha użytków rolnych do 4,6 szt. w grupie jednostek największych (100 ha i więcej użytków rolnych). Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik w 2016 r. uległa zmniejszeniu w stosunku do 2013 r. i wyniosła 15,0 ha wobec 15,8 ha trzy lata wcześniej.

Chapter 3

Tractors and machines for plant protection treatment in agricultural holdings

In June 2016, 25.6 thousand holdings (65.6%) were equipped with tractors in Pomorskie Voivodship. There was a total of 48.2 thousand tractors, i.e. 3.4% more than in 2013. 46.8 thousand tractors were reported by private farms, i.e. 97.2% of the total number of tractors. The share of entities having tractors in the total number of farms varied depending on the area group. Units with the area of up to 1 ha of agricultural land had only 12.0% share, while farms with 50–100 ha of agricultural land and the largest entities (agricultural land 100 ha and more) both stood at 95.1%.

The most holdings had tractors with a capacity of 25–40 kW and 40–60 kW. They constituted respectively 44.8% and 38.5% of the total number of holdings having tractors. The fewest units had tractors with the lowest (up to 15 kW) and the highest engine power (100 kW and more). Their share in the total number of holdings stood at 3.7% and 14.4%, respectively. Farms with tractors 60–100 kW had 28.2% share. Vehicles with engine power of 25–40 kW and 40–60 kW prevailed, accounting for 27.0% and 25.4% of the total number of tractors, respectively.

In 2016, there were 1.9 tractors on average per one holding having tractors, versus 1.8 tractors in 2013. In 2016, this share increased from 1.1 in farms with 1–2 ha of agricultural land to 4.6 tractors in the group of the largest units (100 ha and more). The mean area of agricultural land per 1 tractor in 2016 decreased in relation to 2013 and amounted to 15.0 ha compared to 15.8 ha three years earlier.

**Tablica 34. Ciągniki w gospodarstwach rolnych
Stan w czerwcu**

Table 34. Tractors in agricultural holdings
As of June

Wyszczególnienie Specification	2013		2016	
	w szt. in units		2013=100	
Ogółem Total	46590	48158	103,4	
w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych: in agricultural holdings of the area:				
Do 1 ha Up to	114	129	113,2	
1–5	4647	4566	98,3	
5–10	7564	8618	113,9	
10–15	8343	8697	104,2	
15–20	5470	5869	107,3	
20–50	12919	12012	93,0	
50–100	3939	4169	105,8	
100 ha i więcej and more	3594	4098	114,0	

W czerwcu 2018 r. w województwie pomorskim 17,5 tys. gospodarstw (43,3%) było wyposażonych w opryskiwacze polowe i sadownicze. Opryskiwacze ręczne lub plecakowe oraz taczkowe zarejestrowano w 2,2 tys. gospodarstw, a specjalistyczny sprzęt oraz instalacje do wykonywania oprysków w produkcji pod osłonami posiadało jedynie odpowiednio 19 i 27 gospodarstw. W zaprawiarki do nasion wyposażonych było 0,7 tys. gospodarstw.

W roku gospodarczym 2017/18 liczba użytkowników gospodarstw rolnych korzystających z różnych form wsparcia doradców w podejmowaniu decyzji w zakresie stosowania środków ochrony roślin kształtowała się na poziomie 10,3 tys., co stanowiło 25,5% wszystkich użytkowników gospodarstw. Z personalnego doradztwa prywatnego, ośrodków doradztwa rolniczego, Państwowej Inspekcji i innych instytucji skorzystało 7,5 tys. użytkowników, z systemów wspomagania wskazujących optymalny termin wykonania zabiegów – 3,2 tys. użytkowników, natomiast 3,9 tys. użytkowników korzystało z innych źródeł doradzania w tej dziedzinie. Monitoring organizmów szkodliwych prowadziło 2,3 tys. użytkowników, a progi ekonomicznej szkodliwości dla chorób i szkodników pozwalające ograniczyć stosowanie chemicznych środków do niezbędnego minimum uwzględniło 5,2 tys. użytkowników gospodarstw rolnych.

In June 2018, 17.5 thousand holdings (43.3%) were equipped with field and orchard sprayers in Pomorskie Voivodship. Hand, backpack and barrow sprayers were registered in 2.2 thousand holdings, while only 19 and 27 holdings respectively had specialised equipment and systems for spraying in production under covers. 0.7 thousand holdings were equipped with seed dressing machines.

In the 2017/18 farming year, 10.3 thousand farmers used various forms of advisors' support in making decisions regarding the use of plant protection products. They constituted 25.5% of all farm holders. 7.5 thousand holders benefited from private personal consulting, agricultural advisory centres, the State Inspectorate and other institutions. 3.2 thousand used support systems indicating the optimal time for treatment, while 3.9 thousand holders used other sources of advice in this area. 2.3 thousand holders monitored harmful organisms, while 5.2 thousand accounted for the economic damage thresholds for diseases and pests, which allow to limit the use of chemical agents to the necessary minimum.

**Tablica 35. Opryskiwacze i niestandardowe urządzenia do zabiegów ochrony roślin i gospodarstwa rolne je wykorzystujące w 2018 r.
Stan w czerwcu**

Table 35. Sprayers and non-standard machines for plant protection treatment as well as agricultural holdings using them in 2018
As of June

Wyszczególnienie Specification	Opryskiwacze polowe i sadownicze Field and orchard sprayers	Urządzenia niestandardowe Non-standard machines					
		ogółem total	zaprawiarki do nasion seed dressing machines	opryskiwacze ręczne lub plecakowe hand or backpack sprayers	opryskiwacze taczkowe wheel-barrow sprayers	specjalne instalacje do wykonywania oprysków w szklarniach lub tunelach foliowych special systems for spraying in glasshouses or plastic tunnels	inny sprzęt specjalistyczny do zabiegów ochrony roślin other specialised equipment for plant protection treatment
Liczba urządzeń Number of units							
Ogółem Total	18734	3284	868	2331	32	33	19
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	18469	3213	837	2292	31	33	19
Gospodarstwa wykorzystujące urządzenia Agricultural holdings using machines							
Ogółem Total	17521	2727	692	2179	21	27	19
W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	17377	2694	668	2158	20	27	19

Rozdział 4

Skup produktów rolnych

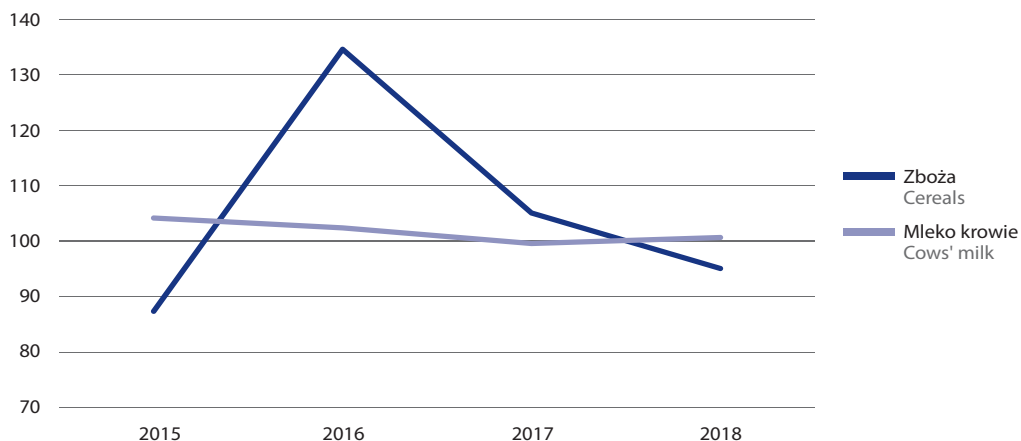
Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze prowadzące skup produktów rolnych bezpośrednio od producentów z terenu województwa.

W 2018 r. w województwie pomorskim skupiono 1018,0 tys. t zbóż, czyli 68,9% ich ogólnej produkcji. W porównaniu z poprzednim rokiem oznacza to spadek o 12,6 tys. t (o 1,2%).

Skup ziemniaków w omawianym roku wyniósł 286,7 tys. t i stanowił 50,8% ich produkcji. Był on o 26,0 tys. t (o 10,0%) wyższy od zanotowanego w 2017 r.

Wykres 13. Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) i mleka krowiego Rok poprzedni=100

Chart 13. Indices of procurement of basic cereals (including cereal mixtures, excluding sowing seed) and cows' milk
Previous year=100

Ze zbiorów uzyskanych w 2018 r. skupiono 97,7 tys. t rzepaku, tj. o 51,9 tys. t (o 34,7%) mniej niż rok wcześniej.

Skup warzyw gruntowych w omawianym roku osiągnął poziom 36,4 tys. t, czyli zmniejszył się o 17,8 tys. t (o 32,9%) w stosunku do roku poprzedniego. Łącznie skupiono 30,0% ich ogólnej produkcji.

Chapter 4

Procurement of agricultural products

Procurement of agricultural products refers to the quantity and value of agricultural products (crop and animal) purchased by economic entities conducting procurement of agricultural products directly from producers based in the voivodship.

In 2018, a total of 1,018.0 thousand tonnes of cereals were purchased in Pomorskie Voivodship, i.e. 68.9% of their total output. This means a decline of 12.6 thousand tonnes (1.2%) as compared with the previous year.

Potato procurement amounted to 286.7 thousand tonnes and accounted for 50.8% of their production volume, i.e. 26.0 thousand tonnes (10.0%) more than in 2017.

97.7 thousand tonnes of rape was purchased from the crop obtained in 2018, i.e. 51.9 thousand tonnes (34.7%) less than a year earlier.

Procurement of field vegetables reached 36.4 thousand tonnes in the same year, which means a decrease of 17.8 thousand tonnes (32.9%) compared to the previous year. Overall, 30.0% of their total production was purchased.

ROZDZIAŁ 4

Skup owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2018 r. był o 16 t (o 0,2%) większy niż przed rokiem i wyniósł 8,0 tys. t.

Procurement of fruit from trees, bushes and berry plantations in 2018 was by 16 t (0.2%) bigger than the year before and amounted to 8.0 thousand tonnes.

Tablica 36. Skup ważniejszych produktów rolnych

Table 36. Procurement of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2017=100	
Zboża w t Cereals in t	1030626	1017986	98,8	
w tym podstawowe of which basic	1005938	956202	95,1	
pszenica wheat	713615	721103	101,0	
żyto rye	116598	90434	77,6	
jęczmień barley	55526	34641	62,4	
owies i mieszanki zbożowe oats and cereal mixtures	19304	37970	196,7	
pszenżyto triticale	100895	72054	71,4	
w tym konsumpcyjne i paszowe of which for consumption and for feed	1026679	1014498	98,8	
pszenica wheat	712351	720337	101,1	
żyto rye	116211	90007	77,5	
jęczmień barley	54942	33449	60,9	
owies i mieszanki zbożowe oats and cereal mixtures	18826	37553	199,5	
pszenżyto triticale	99682	71391	71,6	
Ziemniaki w t Potatoes in t	260707	286663	110,0	
Rzepak i rzepik w t Rape and turnip rape in t	149604	97713	65,3	
Warzywa w t Vegetables in t	54275	36429	67,1	
Owoce w t Fruit in t	8032	8048	100,2	
Żywiec rzeźny w wadze żywej w t Animals for slaughter in live weight in t	434135	437339	100,7	
bydło cattle	31992	31760	99,3	
cielęta calves	30	34	113,3	
trzoda chlewna pigs	273112	272010	99,6	

Tablica 36. Skup ważniejszych produktów rolnych (dok.)

Table 36. Procurement of major agricultural products (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2017=100	
Żywiec rzeźny w wadze żywej w t (dok.) Animals for slaughter in live weight in t (cont.)				
owce sheep	217	317	146,1	
konie horses	25	14	56,0	
drób poultry	128759	133204	103,5	
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso ^a (łącznie z tłuszczami) w t Animals for slaughter in meat equivalent ^a (including fats) in t	326594	329031	100,7	
Mleko krowie w tys. l Cows' milk in thousand litres	316970	319071	100,7	
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt. Consumer hen eggs in thousand units	57395	50507	88,0	

^a Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.
a Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter hot weight.

W 2018 r. skupiono 329,0 tys. t żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, czyli o 2,4 tys. t (o 0,7%) więcej niż rok wcześniej, na co wpływ miał wzrost podaży cieląt, owiec i drobiu, natomiast skup pozostałych gatunków zwierząt rzeźnych zmniejszył się.

W omawianym roku w województwie skupiono 31,8 tys. t żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim. Skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie 272,0 tys. t i był o 0,4% niższy niż przed rokiem. Żywca drobiowego skupiono 133,2 tys. t, czyli o 3,5% więcej niż w roku poprzednim.

Skup mleka w województwie pomorskim w 2018 r. wyniósł 319,1 mln l i był o 2,1 mln l (o 0,7%) wyższy niż przed rokiem.

Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w omawianym roku ukształtował się na poziomie 50,5 mln szt. i zmniejszył się o 6,9 mln szt. (o 12,0%) w odniesieniu do 2017 r.

Wartość skupionych produktów rolnych (w cenach bieżących) w analizowanym roku zamknęła się kwotą 3539,9 mln zł i była o 156,7 mln zł (o 4,2%) niższa od zanotowanej rok wcześniej. O spadku wartości skupu ogółem zdecydowało zmniejszenie wartości skupionych produktów zwierzęcych (o 6,1%) i roślinnych (o 0,3%). Produkty zwierzęce stanowiły 66,2% ogólnej wartości skupu, natomiast roślinne – 33,8%.

329.0 thousand tonnes of animals for slaughter per meat equivalent were purchased in 2018, 2.4 thousand tonnes (0.7%) more than a year earlier. This was influenced by the increased supply of calves, sheep and poultry, while the procurement of other species of animals for slaughter decreased.

In the analysed year, 31.8 thousand tonnes of live cattle were purchased, i.e. 0.7% less than in the previous year. The procurement of live pigs amounted to 272.0 thousand tonnes and was 0.4% lower than a year earlier. 133.2 thousand tonnes of live poultry was purchased, 3.5% more than in the previous year.

Procurement of milk in Pomorskie Voivodship in 2018 amounted to 319.1 million litres and was 2.1 million litres (0.7%) higher than the year before.

50.5 million hen table eggs were bought in procurement, by 6.9 million (12.0%) fewer than in 2017.

The value of agricultural products in procurement (in current prices) reached PLN 3,539.9 million and was PLN 156.7 million (4.2%) lower than a year earlier. The decline in the total procurement value was determined by the reduced value of purchased animal products (by 6.1%) and crop products (by 0.3%). Animal products accounted for 66.2% of the total procurement value, while plant products – 33.8%.

Wartość skupu ogółem (w cenach bieżących) w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 4715 zł, co oznacza spadek o 225 zł (o 4,6%) w porównaniu z poprzednim rokiem.

The total purchase value (in current prices) per 1 ha of agricultural land amounted to PLN 4,715, which means a decrease of PLN 225 (4.6%) as compared to the previous year.

Tablica 37. Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące ^{a)})

Table 37. Procurement value of agricultural products (current prices ^{a)})

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		
	ogółem total		w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2017=100	
W milionach złotych In million PLN					
Ogółem Total	3696,6	3539,9	2882,9	95,8	94,4
Produkty roślinne Crop products	1199,5	1196,4	836,7	99,7	110,4
Produkty zwierzęce Animal products	2497,1	2343,6	2046,2	93,9	89,1
Na 1 ha użytków rolnych w zł Per 1 ha of agricultural land in PLN					
Ogółem Total	4940	4715	4448	95,4	93,0
Produkty roślinne Crop products	1603	1594	1291	99,4	108,8
Produkty zwierzęce Animal products	3337	3122	3157	93,6	87,8

^a Płacone dostawcom; bez podatku od towarów i usług.
a Paid to suppliers; excluding VAT.

Rozdział 5

Ceny w rolnictwie

W województwie pomorskim w 2018 r., podobnie jak w roku poprzednim, zanotowano wzrost cen ziemi w obrocie prywatnym. Przeciętna cena 1 ha gruntów ornych ukształtowała się na poziomie 39,7 tys. zł i była o 0,4% wyższa niż przed rokiem. Ceny ziemi były uzależnione od klasy bonitacyjnej, położenia gruntów oraz jakościowej przydatności do prowadzenia określonych upraw. Za 1 ha dobrych (pszenno-buraczanych) gruntów ornych płacono przeciętnie 60,1 tys. zł (o 0,8% więcej niż w 2017 r.), średnich (żytnio-ziemniaczanych) - 40,6 tys. zł (o 4,2% więcej niż rok wcześniej) i słabych (piaszczystych) - 32,1 tys. zł (o 0,7% więcej niż w poprzednim roku).

Przeciętna cena zakupu/sprzedży 1 ha łąki w analizowanym roku ukształtowała się na poziomie 27,9 tys. zł i była o 0,8% wyższa niż rok wcześniej. Za 1 ha łąki dobrej płacono 27,7 tys. zł (o 18,0% mniej niż w 2017 r.), a za 1 ha łąki słabej - 28,2 tys. zł (o 19,3% więcej niż przed rokiem).

Średnia cena dzierżawy 1 ha gruntu ornego w 2018 r. wyniosła 829 zł i była niższa niż w poprzednim roku o 0,8%. Wyzdierżawienie 1 ha łąki kosztowało średnio 600 zł i cena ta była o 9,1% niższa niż rok wcześniej.

Chapter 5

Prices in agriculture

In 2018, as in the previous year, an increase was recorded in land prices in private trading in Pomorskie Voivodship. The average price per hectare of arable land amounted to PLN 39.7 thousand and was by 0.4% higher than the year before. Land prices depended on the quality class, the location of the land and the qualitative suitability for growing certain crops. An average of PLN 60.1 thousand was paid for 1 ha of good (wheat-beet) arable land (0.8% more than in 2017), medium (rye-potato) - PLN 40.6 thousand (4.2% more than a year earlier) and poor (sandy) - PLN 32.1 thousand (0.7% more than in the previous year).

The average purchase/sale price of 1 ha of meadow was PLN 27.9 thousand in the analysed year. It was by 0.8% higher than a year earlier. PLN 27.7 thousand was paid for 1 ha of good meadow (18.0% less than in 2017) and PLN 28.2 thousand for 1 ha of poor meadow (19.3% more than the year before).

The average lease price of 1 ha of arable land amounted to PLN 829 in 2018 and was lower than in the previous year by 0.8%. Leasing 1 ha of meadow cost PLN 600 on average and this price was 9.1% lower than a year earlier.

Tablica 38. Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym

Table 38. Average prices of arable land and meadows in private turnover

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		2017		2018	
	Województwo Voivodship				Polska Poland			
	za 1 ha w zł per 1 ha in PLN		2017=100		za 1 ha w zł per 1 ha in PLN		2017=100	
Zakup/sprzedż Purchase/sale								
Grunty orne	39539	39709	100,4	41288	44381	107,5		
Arable land								
dobre (klasy I, II, IIIa)	59626	60079	100,8	52586	55487	105,5		
good quality (I, II, IIIa class)								
średnie (klasy IIIb, IV)	38971	40592	104,2	42196	45621	108,1		
medium quality (IIIb, IV class)								
słabe (klasy V, VI)	31834	32058	100,7	29277	31663	108,1		
poor quality (V, VI class)								
Łąki	27725	27948	100,8	25681	27735	108,0		
Meadows								
dobre	33812	27727	82,0	27655	30346	109,7		
good quality								
słabe	23666	28240	119,3	22320	23236	104,1		
poor quality								

Tablica 38. Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym (dok.)

Table 38. Average prices of arable land and meadows in private turnover (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		2017		2018	
	Województwo Voivodship				Polska Poland			
	za 1 ha w zł per 1 ha in PLN		2017=100		za 1 ha w zł per 1 ha in PLN		2017=100	
Dzierżawa Lease								
Grunty orne Arable land	836	829	99,2	1000	1132	113,2		
dobre (klasy I, II, IIIa) good quality (I, II, IIIa class)	1053	1153	109,5	1134	1305	115,1		
średnie (klasy IIIb, IV) medium quality (IIIb, IV class)	897	857	95,5	1036	1176	113,5		
słabe (klasy V, VI) poor quality (V, VI class)	651	708	108,8	719	784	109,0		
Łąki Meadows	660	600	90,9	595	640	107,6		
dobre good quality	•	•	x	630	684	108,6		
słabe poor quality	660	600	90,9	524	544	103,8		

W 2018 r. w kraju przeciętne ceny zakupu/sprzedaży, jak i dzierżawy gruntów ornych i łąk, były wyższe niż w poprzednim roku.

Pomimo obserwowanych zmian cen ziemi rolnej w skali kraju i województwa, nadal przeciętne ceny zakupu/sprzedaży gruntów ornych oraz dzierżawy gruntów ornych i łąk w województwie pomorskim były niższe niż w Polsce, natomiast średnia cena zakupu/sprzedaży łąk w regionie kształtowała się powyżej średniej w kraju.

Dane o **cenach skupu** prezentuje się bez podatku VAT; dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen prowadzone przez stałych ankietowanych na celowo wytypowanych targowiskach.

In 2018, average purchase/sales prices in Poland, as well as lease of arable land and meadows were higher than in the previous year.

Despite the observed changes in agricultural land prices on both the national and voivodship level, the mean purchase/sales prices of arable land and lease of arable land and meadows in Pomorskie Voivodship were lower than countrywide, while the mean purchase/sales price of meadows in the region was above the national average.

Data regarding **procurement prices** are presented excluding VAT; they refer to prices paid by economic units conducting procurement of agricultural products directly from agricultural producers. Mean prices were computed as a quotient of value (excluding tax on goods and services) and quantity of each agricultural product.

The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from monthly price quotations of agricultural products provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces.

Średnia cena skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych w województwie pomorskim w 2018 r. wyniosła 73,53 zł za 1 dt i była o 13,5% wyższa niż przed rokiem. Ceny wszystkich gatunków zbóż w skupie i na targowiskach zwiększyły się. Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w omawianym roku wyniosła 76,27 zł za 1 dt i była o 11,1% wyższa niż przed rokiem. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 85,22 zł, czyli o 11,4% więcej niż w roku poprzednim. W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 61,42 zł za 1 dt, tj. o 15,5% wyższym od zanotowanego w 2017 r. W obrocie targowiskowym cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 8,7% i osiągnęła poziom 59,39 zł za 1 dt.

W omawianym roku przeciętna cena skupu ziemniaków osiągnęła wartość 47,54 zł za 1 dt i zmniejszyła się o 0,8% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej. Średnia cena ziemniaków jadalnych późnych na targowiskach ukształtowała się na poziomie 109,05 zł za 1 dt i zwiększyła się o 17,3% w stosunku do roku poprzedniego.

In 2018, the mean procurement price of basic cereals, both consumption and feed varieties, amounted to PLN 73.53 per 1 dt in Pomorskie Voivodship and was by 13.5% higher than in the previous year. Prices of all kinds of cereals in procurement and on marketplaces increased. The average procurement price of wheat for consumption and feed amounted to PLN 76.27 per 1 dt in 2018 and was higher by 11.1% than a year earlier. On marketplaces, PLN 85.22 was paid for 1 dt of wheat, i.e. 11.4% more than in the previous year. The procurement price of rye for consumption and fodder was PLN 61.42 per 1 dt, i.e. 15.5% higher than in 2017. On marketplaces, the price of rye increased by 8.7% compared to the previous year, and reached PLN 59.39 for 1 dt.

The mean procurement price of potatoes reached PLN 47.54 per 1 dt in 2018 and was by 0.8% smaller than a year earlier. The marketplace price of late ware potatoes averaged PLN 109.05 per 1 dt and was 17.3% higher than the previous year.

Tablica 39. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych

Table 39. Average procurement prices of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	2017	2018				
	miesiące months					
	I – XII	III	VI	IX	XII	
	W złotych In PLN					
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt Basic grains: for consumption and for feed – per dt	64,81	73,53	68,08	66,94	79,08	83,29
w tym: of which:						
pszenicy wheat	68,65	76,27	69,65	69,80	80,59	84,76
żyta rye	53,19	61,42	57,85	60,16	70,28	71,12
jęczmienia barley	58,45	66,80	68,18	65,67	69,87	79,76
Ziemniaki – za 1 dt Potatoes – per dt	47,93	47,54	53,34	51,76	34,52	43,11
Żywiec rzeźny – za 1 kg: Animals for slaughter – per kg:						
wołowy beef	6,46	6,50	6,46	6,43	6,69	6,32
wieprzowy pork	4,97	4,39	4,53	4,39	4,58	4,05
drobiowy poultry	3,39	3,54	3,56	3,71	3,66	3,02
Mleko – za 1 l Milk – per l	1,40	1,32	1,31	1,27	1,31	1,40

Tablica 39. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (dok.)

Table 39. Average procurement prices of major agricultural products (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	miesiące months					
	I – XII		III	VI	IX	XII
Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Analogous period of the previous year=100						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt Basic grains: for consumption and for feed – per dt	105,2	113,5	96,9	92,0	122,9	126,9
w tym: of which:						
pszenicy wheat	107,3	111,1	95,7	94,8	119,0	124,1
żyta rye	101,7	115,5	98,4	91,1	134,7	132,1
jęczmienia barley	107,0	114,3	111,1	91,0	122,5	113,6
Ziemniaki – za 1 dt Potatoes – per dt	103,7	99,2	86,6	89,7	105,9	117,4
Żywiec rzeźny – za 1 kg: Animals for slaughter – per kg:						
wołowy beef	104,9	100,6	104,2	102,4	104,9	93,1
wieprzowy pork	105,5	88,3	93,4	81,6	90,0	94,2
drobiowy poultry	98,8	104,4	100,0	108,5	100,5	88,8
Mleko – za 1 l Milk – per l	132,1	94,3	97,8	94,8	88,5	92,7

Tablica 40. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach

Table 40. Average marketplace prices received by farmers

Wyszczególnienie Specification	2017		2018			
	miesiące months					
	I – XII		III	VI	IX	XII
W złotych In PLN						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt Basic grains for consumption – per dt						
pszenicy wheat	76,47	85,22	82,15	82,00	88,45	96,50
żyta rye	54,62	59,39
jęczmienia barley	73,91	81,44	76,67	91,67	80,67	86,00
Ziemniaki jadalne ^a – za 1 dt Edible potatoes ^a – per dt	92,99	109,05	96,12	100,69	115,73	132,57

^a Przeciętne ceny roczne – bez notowań cen ziemniaków wczesnych; od lipca – dla okresów miesięcznych ceny ziemniaków ze zbiorów danego roku.

^a Average annual prices – excluding quotations of early kinds of potatoes; since July – for month periods the prices of potatoes harvested in a given year.

Tablica 40. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (dok.)

Table 40. Average marketplace prices received by farmers (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2017	2018				
		miesiące months				
	I – XII	III	VI	IX	XII	
	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Analogous period of the previous year=100					
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt Basic grains for consumption – per dt						
pszenicy wheat	101,2	111,4	106,2	107,4	116,2	124,7
żyta rye	104,8	108,7	x	x	x	x
jęczmienia barley	107,8	110,2	x	120,6	112,0	112,8
Ziemniaki jadalne ^a – za 1 dt Edible potatoes ^a – per dt	96,6	117,3	111,2	114,7	119,7	142,6

a Przeciętne ceny roczne – bez notowań cen ziemniaków wczesnych; od lipca – dla okresów miesięcznych ceny ziemniaków ze zbiorów danego roku.
a Average annual prices – excluding quotations of early kinds of potatoes; since July – for month periods the prices of potatoes harvested in a given year.

W 2018 r. w województwie pomorskim średnia cena 1 kg żywca wołowego w punktach skupu wzrosła o 0,6% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej i wyniosła 6,50 zł.

Za 1 kg żywca wieprzowego w skupie w omawianym roku płacono średnio 4,39 zł, czyli o 11,7% mniej niż w 2017 r.

Relacja ceny skupu żywca wieprzowego do ceny targowiskowej żyta uległa zmniejszeniu w odniesieniu do roku poprzedniego. Ukształtowała się ona na poziomie 7,4 wobec 9,1 w 2017 r. Relacja ceny skupu żywca wieprzowego do targowiskowej ceny jęczmienia w analizowanym roku wyniosła 5,4 wobec 6,7 w 2017 r.

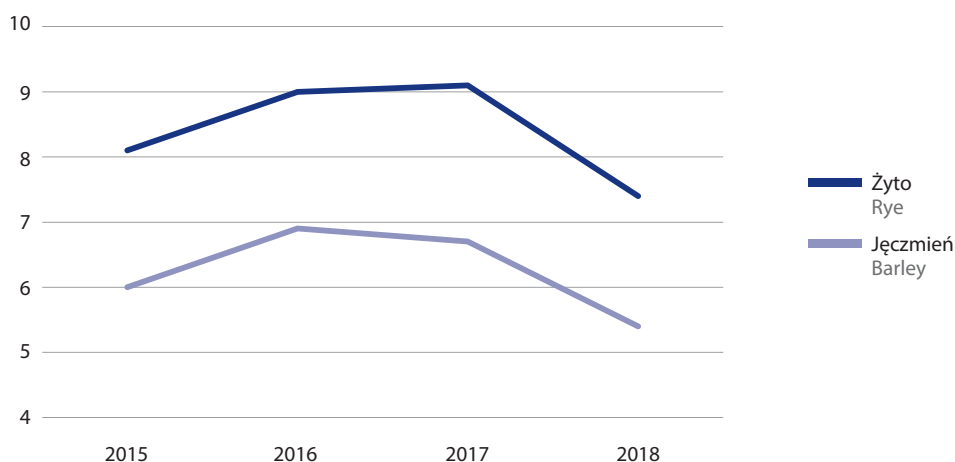
In Pomorskie Voivodship, the mean price of 1 kg of live cattle in procurement increased by 0.6% in 2018 as compared to the previous year and came to PLN 6.50.

1 kg of live pigs averaged PLN 4.39 in procurement, which is 11.7% less than in 2017.

The relation of procurement price of live pigs to marketplace price of rye decreased with reference to the previous year. It stood at 7.4, compared to 9.1 in 2017. The relation of procurement price of live pigs to marketplace price of barley was 5.4 in 2018 versus 6.7 in 2017.

Wykres 14. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

Chart 14. Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley

Przeciętna cena 1 kg żywca drobiowego w 2018 r. wyniosła 3,54 zł, tj. o 4,4% więcej niż przed rokiem.

Za 1 l mleka skupionego na terenie województwa w 2018 r. producenci otrzymywali średnio 1,32 zł, tj. o 5,7% mniej niż w roku poprzednim.

The price of 1 kg of live poultry in 2018 averaged PLN 3.54, i.e. 4.4% more than a year earlier.

Producers received an average of PLN 1.32 for 1 l of milk in the Voivodship in 2018, i.e. 5.7% less than in the previous year.

Rozdział 6

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

Globalna produkcja rolnicza obejmuje (ustaloną szacunkowo):

- produkcję roślinną, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- produkcję zwierzęcą, tj. produkcję żywa rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

W 2017 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wartość globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w województwie pomorskim zwiększyła się o 8,6%, przy czym wzrosła zarówno wartość produkcji roślinnej (o 10,0%), jak i zwierzęcej (o 7,4%).

Chapter 6

Gross, final and market agricultural output

Gross agricultural output includes (estimated):

- crop output, i.e. raw (not processed) products of plant origin (for a given year);
- animal output, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin, as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd) which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, consumption of agricultural products from own production, increase in inventories of plant and animal products and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilised for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and marketplaces.

When determining agricultural production at constant prices, the average domestic current prices from the year preceding the survey year were assumed (for marketplace sales – prices obtained by farmers on marketplaces, for other production component – average procurement prices), with the exception of potatoes, vegetables and fruit, for which average prices from two consecutive years are assumed, i.e. from the year preceding the study year and from the study year.

In 2017, the value of gross agricultural output (in constant prices) in Pomorskie Voivodship increased by 8.6% compared to the previous year, while the value of crop production increased by 10.0% and animal output – by 7.4%.

Wartość końcowej produkcji rolniczej wytworzonej w województwie w 2017 r. była o 13,4% wyższa w odniesieniu do zanotowanej w 2016 r., o czym zadecydowało zwiększenie (o 7,6%) produkcji zwierzęcej i wzrost (o 23,9%) produkcji roślinnej.

Na skutek wzrostu produkcji zwierzęcej (o 7,3%) i produkcji roślinnej (o 9,5%), wartość towarowej produkcji rolniczej w województwie wzrosła w ujęciu rocznym o 8,1%.

The value of the final agricultural output obtained in the Voivodship in 2017 was 13.4% higher in relation to that recorded in 2016, which was due to the increase in both animal output (7.6%) and crop production (23.9%).

As a result of the increase in animal output (7.3%) and crop production (9.5%), the value of agricultural market output in the Voivodship rose by 8.1% on an annual basis.

Tablica 41. Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)

Table 41. Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2016		2017	
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	rok poprzedni=100 previous year=100			
Produkcja globalna Gross output	93,7	96,4	108,6	108,3
roślinna crop	87,9	90,4	110,0	106,0
zwierzęca animal	99,8	101,9	107,4	110,0
Produkcja końcowa Final output	93,6	95,4	113,4	112,9
roślinna crop	85,2	85,5	123,9	118,6
zwierzęca animal	99,8	102,0	107,6	110,2
Produkcja towarowa Market output	95,8	96,0	108,1	106,0
roślinna crop	90,6	88,5	109,5	97,4
zwierzęca animal	99,3	100,4	107,3	110,1

W 2017 r. udział województwa pomorskiego w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 4,3% (w przypadku produkcji roślinnej wyniósł on 4,1%, a zwierzęcej – 4,6%).

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w województwie pomorskim 45,8% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 54,2% przypadało na produkcję zwierzęcą. Najwyższy udział w wartości wytworzonej produkcji roślinnej miały zboża, które stanowiły 20,1% produkcji globalnej ogółem, a w produkcji zwierzęcej – mleko krowie (9,0%).

In 2017, the share of Pomorskie Voivodship in domestic gross agricultural output accounted for 4.3% (4.1% in crop production and 4.6% in animal output).

Crop output accounted for 45.8% of the total value of gross agricultural output in Pomorskie Voivodship, while the animal output reached 54.2%. Cereals had the highest share in the value of generated crop production, concentrating 20.1% of total gross output, whereas in animal output – milk (9.0%).

Tablica 42. Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)

Table 42. Structure of gross and market agricultural output (constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017
	w odsetkach in percent	
Produkcja globalna Gross output		
Ogółem Total	100,0	100,0
Produkcja roślinna Crop output	47,5	45,8
zboża cereals	20,2	20,1
w tym zboża podstawowe of which basic cereals	18,0	17,8
w tym: pszenica of which: wheat	11,0	10,6
żyto rye	1,7	2,1
jęczmień barley	2,2	1,6
ziemniaki potatoes	6,6	6,2
przemysłowe industrial	8,0	7,1
w tym buraki cukrowe of which sugar beets	1,8	1,6
warzywa vegetables	3,4	3,3
owoce fruit	1,6	1,8
siano łąkowe meadow hay	1,4	1,3
pozostałe others	6,3	6,0
Produkcja zwierzęca Animal output	52,5	54,2
żywiec rzeźny ^a animals for slaughter ^a	38,6	40,6
w tym: of which:		
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	3,4	4,1
cielęta calves	0,0	0,0
trzoda chlewna pigs	23,7	26,5
owce sheep	0,0	0,0
drób poultry	11,4	10,0

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

Tablica 42. Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) (cd.)

Table 42. Structure of gross and market agricultural output (constant prices) (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017
	w odsetkach in percent	
Produkcja globalna (dok.) Gross output (cont.)		
Produkcja zwierzęca (dok.) Animal output (cont.)		
przyrost stada (podstawowego i obrotowego) increase in herd (basic and working)	0,3	0,5
mleko krowie cows' milk	9,3	9,0
jaja kurze hen eggs	3,2	3,8
obornik manure	0,7	-
pozostałe others	0,4	0,3
Produkcja towarowa Market output		
Ogółem Total	100,0	100,0
Produkcja roślinna Crop output	37,5	36,3
zboża cereals	17,9	15,5
w tym zboża podstawowe of which basic cereals	17,3	15,0
w tym: pszenica of which: wheat	13,1	10,5
żyto rye	1,5	1,7
jęczmień barley	1,0	0,8
ziemniaki potatoes	6,0	5,4
przemysłowe industrial	6,1	8,1
w tym buraki cukrowe of which sugar beets	2,2	2,0
warzywa vegetables	3,6	3,4
owoce fruit	1,7	1,9
pozostałe others	2,2	2,0

Tablica 42. Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) (dok.)

Table 42. Structure of gross and market agricultural output (constant prices) (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017
	w odsetkach in percent	
Produkcja towarowa (dok.) Market output (cont.)		
Produkcja zwierzęca Animal output	62,5	63,7
żywiec rzeźny ^a animals for slaughter ^a	47,7	48,6
w tym: of which:		
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	4,1	4,8
cielęta calves	0,0	0,0
trzoda chlewna pigs	29,3	31,9
owce sheep	0,0	0,0
drób poultry	14,1	11,9
mleko krowie cows' milk	11,0	10,2
jaja kurze hen eggs	3,5	4,1
pozostałe others	0,3	0,8

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

Rozdział 7

Koniunktura w gospodarstwach rolnych w I i II półroczu 2018 r.

Badanie „Ankieta koniunktury w gospodarstwie rolnym” (formularz AK-R) prowadzone jest w cyklu półrocznym, tj. w czerwcu i grudniu każdego roku i dostarcza informacji o tym, jak rolnicy w sposób subiektywny oceniają przeszłą (poprzednie półrocze) i bieżącą koniunkturę w gospodarstwach rolnych oraz prognozują jej zmiany w następnym półroczu.

Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa rolne osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz wylosowana próba gospodarstw indywidualnych o wielkości ekonomicznej powyżej 4 tys. euro prowadzących sprzedaż wytworzonych produktów rolnych.

Prosty wskaźnik koniunktury tzw. saldo odpowiedzi to różnica między procentowym udziałem odpowiedzi pozytywnych (+) oraz procentowym udziałem odpowiedzi negatywnych (-). Saldo odpowiedzi nie uwzględnia wariantu neutralnego. Wskaźnik ten informuje o przewadze uzyskanych opinii pozytywnych nad negatywnymi (jeśli saldo jest dodatnie) lub negatywnych nad pozytywnymi (jeśli saldo jest ujemne).

Chapter 7

Economic tendency on the agricultural holding in the first and second half of 2018

The survey „Economic tendency on the agricultural holding questionnaire” (AK-R form) is conducted on a biannual basis, i.e. in June and December each year, and provides farmers’ subjective opinions about the past (previous six months) and current economic situation of agricultural holdings, as well as their expectations for the coming six months.

The survey covers all agricultural holdings of legal persons and organisational units without legal personality and randomly sampled private farms of economic size above EUR 4,000 which sell agricultural products.

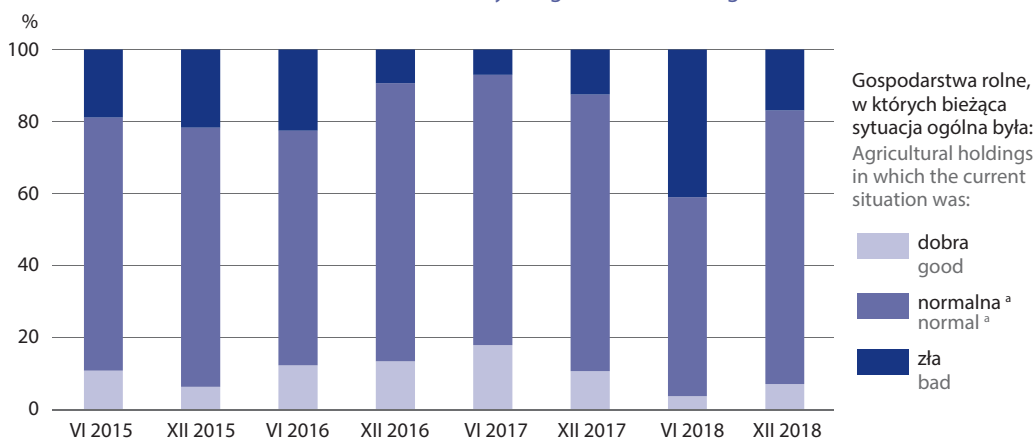
The simple economic tendency indicator, i.e. the so-called response balance, is the difference between the percentage share of positive responses (+) and the percentage share of negative responses (-). The balance of responses does not take into account the neutral option. This indicator informs about the prevalence of positive opinions over negative ones (if the balance is positive) or negative over positive opinions (if the balance is negative).

7.1. Ocena sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych

7.1. Assessment of the overall situation of agricultural holdings

Wykres 15. Ocena bieżącej ogólnej sytuacji w badanych gospodarstwach rolnych

Chart 15. Assessment of overall situation of surveyed agricultural holdings

a Normalna, jak na tę porę roku.

a Normal as for this time of the year.

W I półroczu 2018 r. 55,3% rolników (o 21,5 p.proc. mniej niż w grudniu 2017 r.) uznało bieżącą ogólną sytuację prowadzonych przez siebie gospodarstw rolnych jako normalną jak na tę porę roku. Zaledwie 3,7% rolników oceniło ją jako dobrą. Należy zauważyć, że w czerwcu 2018 r. odnotowano wyraźną przewagę opinii negatywnych dotyczącą sytuacji gospodarstw rolnych nad opiniami pozytywnymi w porównaniu z poprzednimi półroczami. Natomiast w II półroczu 2018 r. w ocenie 76,0% rolników (o 20,7 p.proc. więcej niż w czerwcu 2018 r.) ogólną sytuację swoich gospodarstw rolnych uznało jako normalną. Dodatkowo w porównaniu z poprzednim półroczem do 7,1% (o 3,4 p.proc.) zwiększyła się liczba rolników, którzy uznali sytuację jako dobrą. W grudniu 2018 r. zmniejszyła się istotnie przewaga opinii o złej sytuacji gospodarstw rolnych nad opiniami przeciwnymi z minus 37,3 p.proc. w czerwcu 2018 r. do minus 9,8 p.proc. w grudniu 2018 r.

W czerwcu 2018 r. 57,7% rolników (o 13,8 p.proc. mniej niż w grudniu poprzedniego roku), a w grudniu 2018 r. 67,5% rolników (o 9,8 p.proc. więcej niż w czerwcu) uznało, że sytuacja ogólna w ciągu ostatniego półroczu w ich gospodarstwach rolnych pozostała bez zmian. W I półroczu 2018 r. odnotowano wyraźną przewagę opinii dotyczących pogorszenia sytuacji w gospodarstwach rolnych nad opiniami mówiącymi o polepszeniu sytuacji w porównaniu z poprzednimi analizowanymi półroczami. Natomiast w II półroczu 2018 r. przewaga ta zmniejszyła się.

W czerwcu 2018 r. 60,5% rolników (o 16,8 p.proc. mniej niż w grudniu 2017 r.) uznało, że sytuacja ogólna w najbliższym półroczu w ich gospodarstwach rolnych pozostanie bez zmian. Odnotowano wyraźną przewagę opinii mówiących o pogorszeniu się sytuacji gospodarstw rolnych nad opiniami mówiącymi o poprawie sytuacji w porównaniu z poprzednimi analizowanymi półroczami. Natomiast w grudniu 2018 r. aż 79,2% rolników (o 18,7 p.proc. więcej niż w czerwcu omawianego roku) prognozowało, że sytuacja ogólna w gospodarstwie rolnym w najbliższym półroczu nie zmieni się.

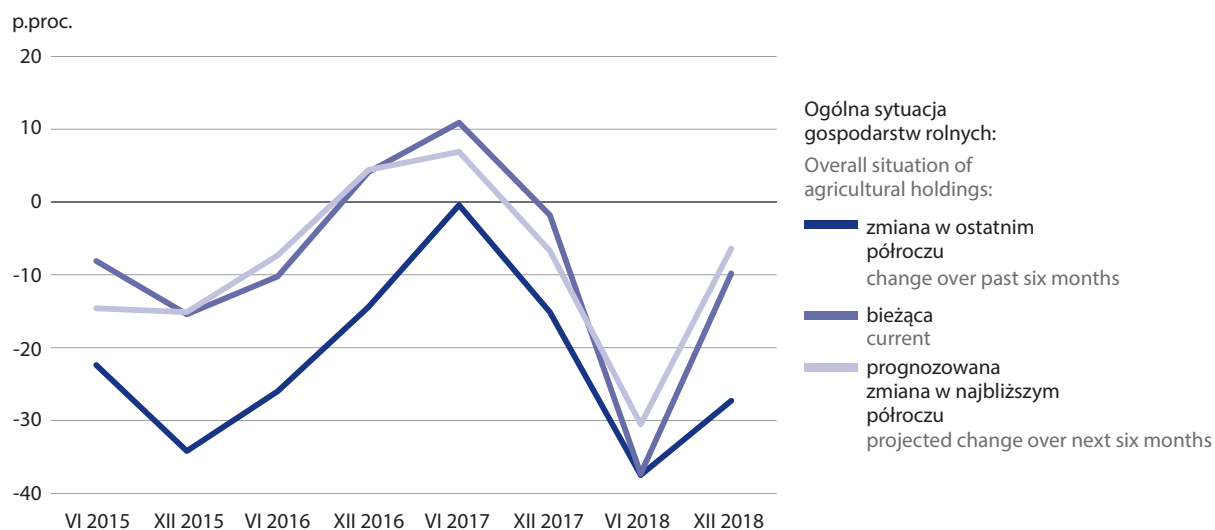
During the first half of 2018, 55.3% of farmers (21.5 percentage points fewer than in December 2017) assessed the current overall situation of their farms as normal for that time of year. Only 3.7% of farmers rated it as good. It is noteworthy that a definite advantage of negative opinions over positive ones regarding the situation on the farm was recorded in June 2018 in comparison with previous half-years. However, in the second half of 2018, 76.0% of farmers (20.7 percentage points more than in June 2018), considered the general situation of their holdings as normal. In addition, the number of farmers who assessed the situation as good increased up to 7.1% (by 3.4 percentage points) compared to the previous half year. Adverse opinions about the situation of agricultural holdings declined significantly from minus 37.3 percentage points in June 2018 to minus 9.8 percentage points in December 2018.

In June 2018, 57.7% of farmers (by 13.8 percentage points fewer than in December of the previous year), while in December 2018, 67.5% of farmers (by 9.8 percentage points more than in June) assessed the general situation on their farms over the last six months as stable. In the first half of 2018, opinions that the situation deteriorated prevailed distinctively over favourable opinions, as compared to the previous half-years. However, this prevalence was lower in the second half of 2018.

In June 2018, 60.5% of farmers (by 16.8 percentage points fewer than in December 2017) forecast stabilisation of the general situation of their holdings over the nearest six months. Many more people thought the situation would deteriorate rather than improve as compared to the prior six-month periods. In December 2018, as many as 79.2% of farmers (by 18.7 percentage points more than in June of the analysed year) expected that the situation would not change over the coming six months.

Wykres 16. Salda odpowiedzi dotyczące bieżącej i prognozowanej sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych oraz jej zmian w ostatnim półroczu

Chart 16. Balances of responses on overall current and expected situation of agricultural holdings and its changes over past six months

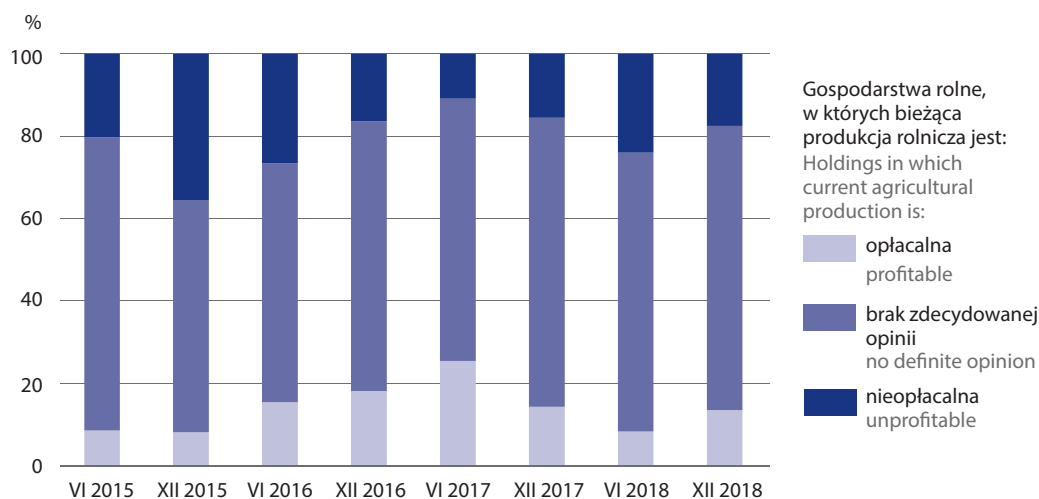

7.2. Ocena opłacalności produkcji rolniczej gospodarstw rolnych

7.2. Assessment of agricultural production profitability of agricultural holdings

Wykres 17. Ocena bieżącej opłacalności produkcji rolniczej w badanych gospodarstwach rolnych

Chart 17. Assessment of agricultural production profitability of surveyed agricultural holdings

W I półroczu 2018 r. rolnicy negatywnie ocenili bieżącą opłacalność produkcji rolniczej w porównaniu z II półroczem 2017 r. Natomiast w II półroczu 2018 r. w stosunku do I półrocza zmniejszyła się przewaga opinii negatywnych w zakresie nieopłacalności o 6,5 p.proc. W czerwcu 2018 r. niewiele ponad 8% respondentów stwierdziło, że prowadzenie produkcji rolniczej jest opłacalne, a 24,0% rolników uznało, że jest nieopłacalne, natomiast 67,7% nie miało zdecydowanej opinii. W grudniu 2018 r. ocena opłacalności produkcji rolniczej była mniej pesymistyczna niż ocena dokonana przez respondentów w czerwcu 2018 r. Brak zdecydowanej opinii pozostał na zbliżonym poziomie (69,0%), a opinii stwierdzających, że prowadzenie produkcji rolniczej jest opłacalne było o 5,2 p.proc. więcej niż w czerwcu 2018 r. W analizowanym okresie najwięcej negatywnych ocen opłacalności odnotowano w grudniu 2015 r. (35,5%).

W czerwcu 2018 r. 52,5% rolników (o 14,6 p.proc. mniej niż w grudniu poprzedniego roku), a w grudniu 2018 r. 60,6% respondentów (o 8,1 p.proc. więcej niż w czerwcu omawianego roku) uznało, że opłacalność produkcji rolniczej w ciągu tych półroczy w ich gospodarstwach rolnych pozostała bez zmian. W I półroczu odnotowano wyraźną przewagę opinii o pogorszeniu się opłacalności produkcji rolniczej gospodarstw rolnych nad opiniami o jej poprawie (o minus 43,9 p.proc.), a w II półroczu przewaga ta zmniejszyła się do minus 32,6 p.proc. W ciągu analizowanego okresu więcej negatywnych ocen w przypadku opłacalności produkcji rolniczej notowano jedynie w II półroczu 2015 r.

W czerwcu 2018 r. 57,5% rolników (o 21,6 p.proc. mniej niż w grudniu 2017 r.), a w grudniu 2018 r. 76,9% respondentów (o 19,4 p.proc. więcej niż w czerwcu 2018 r.) uznało, że opłacalność produkcji rolniczej w najbliższym półroczu w ich gospodarstwach rolnych pozostanie bez zmian. W czerwcu 2018 r. odnotowano wyraźną przewagę opinii mówiących o pogorszeniu się opłacalności produkcji rolniczej w najbliższym półroczu nad opiniami mówiącymi o jej poprawie (o minus 33,3 p.proc.), a w grudniu 2018 r. ta przewaga zmniejszyła się i wyniosła minus 12,1 p.proc. W czerwcu 2018 r. saldo odpowiedzi w tym zakresie było najmniej korzystne w analizowanym okresie.

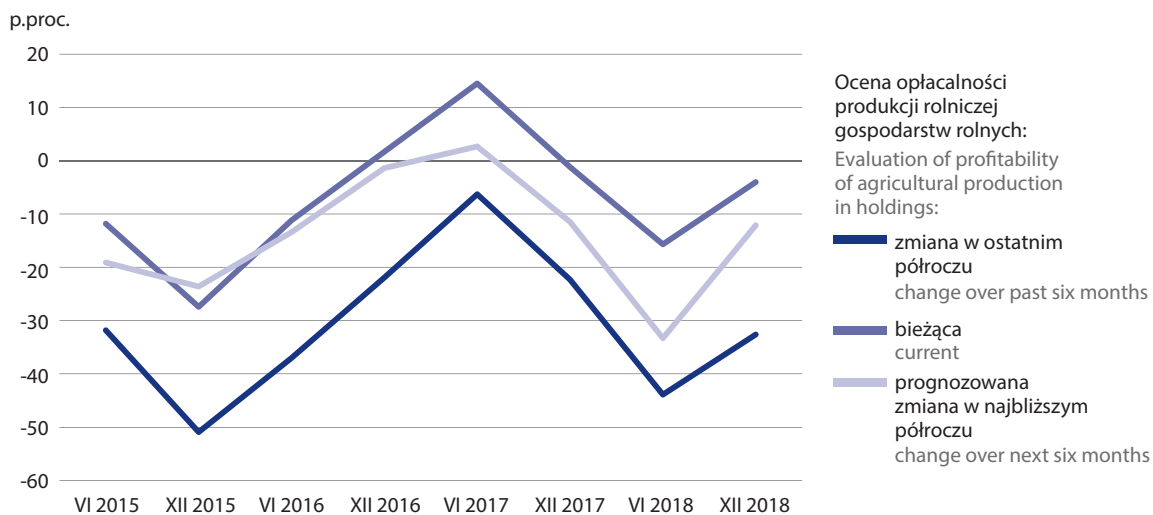
In the first half of 2018, farmers negatively assessed the current profitability of agricultural production as compared to the second six months of 2017. In the second half of 2018, compared to the first half of the year, the prevalence of adverse opinions on profitability decreased by 6.5 percentage points. In June 2018, slightly over 8% of respondents found agricultural production profitable, 24.0% considered it unprofitable, while 67.7% were undecided. In December 2018, the assessment of profitability of agricultural production was less pessimistic than in June 2018. Lack of strong view remained unchanged (69.0%), while opinions that conducting agricultural production was profitable were by 5.2 percentage points more numerous than in June 2018. The biggest number of negative profitability assessments was recorded in December 2015 (35.5%).

In the opinion of 52.5% of farmers in June 2018 (14.6 percentage points fewer than in December of the previous year) and 60.6% in December 2018 (8.1 percentage points more than in June), profitability of agricultural production on their farms during these half-years was stable. A large advantage of adverse opinions over favourable ones (by minus 43.9 percentage points) was recorded in the first half of the year. In the second half of the year, this advantage decreased to minus 32.6 percentage points. During the analysed period, more negative assessments of the agricultural production profitability were recorded only in the second half of 2015.

57.5% of farmers in June 2018 (by 21.6 percentage points fewer than in December 2017), and 76.9% of respondents in December 2018 (19.4 percentage points more than in June 2018) expected that the profitability of agricultural production of their farms would stay the same over the following six months. In June 2018, there was a clear predominance of adverse opinions regarding profitability of agricultural production in the upcoming six months over opinions on its improvement (minus 33.3 percentage points). This advantage decreased in December 2018 and stood at minus 12.1 percentage points. In June 2018, the balance of responses was the least favourable during the analysed period.

Wykres 18. Salda odpowiedzi dotyczące bieżącej oceny opłacalności produkcji rolniczej oraz jej zmian w ostatnim i nadchodzącym półroczu

Chart 18. Balances of responses on current assessment of agricultural production profitability and its changes over past and next six months

Uwagi ogólne

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do której są zaliczane.

2. Dane zostały przedstawione dla rolnictwa ogółem oraz gospodarstw indywidualnych (gospodarstw rolnych osób fizycznych).

3. **Gospodarstwo rolne** – jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą. Do działalności rolniczej zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym również uprawę grzybów), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych, chów i hodowlę zwierząt w gospodarstwie (bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, zwierząt futerkowych, zwierząt łownych utrzymywanych na rzeź), pszczoł oraz działalność polegającą na utrzymaniu gruntów rolnych już niewykorzystywanych do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
- gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Za **użytkownika gospodarstwa rolnego** uważa się osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa, czy też użytkuje je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

General notes

1. The presented information was compiled using the kind-of-activity method and concerns agricultural activity in the scope of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) in which they are included.

2. Data have been presented for agriculture and private farms (natural person's agricultural holdings) in total.

3. **Agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which conducts agricultural activity. Agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants and animal husbandry, covering: all field crops (including edible mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops, as well as activity related to rearing and breeding of livestock, i.e. cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, game animals kept for slaughter and bees, as well as maintaining agricultural land not used anymore for production purposes in good agricultural condition compliant with environmental protection requirements (according to standards).

Private farm is an agricultural holding utilised by a natural person. Private farms include:

- holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land,
- holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by appropriate thresholds) scale, including special branches of agricultural activity.

Holder of an agricultural holding is understood as a natural person, a legal person or an organisational unit without legal personality, actually cultivating the land, regardless of whether as an owner, a leaseholder, or using the land in any other respect, regardless of whether this land is situated in one or in several gminas.

4. Wielkość **produkcji roślinnej** obliczono na podstawie:

- wyników reprezentacyjnego czerwcowego badania rolniczego (R-CzBR) i badania struktury gospodarstw rolnych (SGR) lub powszechnych spisów rolnych – w zakresie powierzchni zasiewów,
- wyników reprezentacyjnych badań plonów i zbiorów oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS,
- sprawozdań statystycznych z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek z udziałem mienia sektora prywatnego i publicznego.

5. Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha). W szacunkach plonów obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych jako średnich ważonych, gdzie waga jest powierzchnią danej uprawy. Uwzględniane są przy tym powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku gradobicia, powodzi itp.).

6. **Produkcję ziemniaków, warzyw i truskawek** ujęto łącznie z produkcją z działek pracowników gospodarstw państwowych i członków gospodarstw spółdzielczych.

7. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich zestawiono **według siedziby użytkownika**, tzn. miejsca zamieszkania użytkowników gospodarstw indywidualnych bądź miejsca lokalizacji zarządu w przypadku pozostałych gospodarstw, bez względu na miejsce położenia gruntów.

8. Do wyliczeń **wskaźników natężenia na jednostkę powierzchni użytków rolnych** przyjęto użytki rolne według stanu w czerwcu; w 2010 r. – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego.

9. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnym publikacjach Urzędu Statystycznego.

11. Ze względu na zaokrąglenia danych (w tym zaokrąglenia automatyczne zastosowane w procesie uogólnienia danych z próby w badaniach reprezentacyjnych), w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Dane te są poprawne pod względem merytorycznym.

4. **Crop output** volume was calculated on the basis of:

- results of agricultural sample survey conducted in June, the farm structure survey (FSS) or agricultural censuses – in the scope of sown area,
- results of sample surveys regarding yields and harvests, and assessments and opinions issued by Statistics Poland's experts,
- statistical reports of the state agricultural holdings, agricultural production cooperatives and companies with a share of private and public sector property.

5. **Yields** are understood as the volume of weighing units (dt) of particular agricultural products harvested from the area unit (ha). Yield estimation consists of calculation of average yields as a weighted average, where the weight is the area of the given cultivation. Areas of high and low yields are included, as well as areas from which yields were not harvested (due to hailstorm, flood, etc.).

6. The **production of potatoes, vegetables and strawberries** is included in the production of allotments of workers of state-owned holdings and members of cooperative farms.

7. Data on land use, sown area, livestock population were collated according to the **official seat of the landholder**, i.e. place of residence of private farm holders or the place of management for other holdings, irrespective of the land location.

8. **Intensity ratios per unit of agricultural land area** were calculated on the basis of agricultural land as of June; in 2010 – according to Agricultural Census.

9. **Relative numbers (indices, percentages)** were, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with greater precision than given in the tables.

10. Some information for the last year has been presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

11. Due to the rounding of data (including automatic rounding used in the process of generalisation of sample data in sample surveys), in some cases the sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total". The data are factually correct.

Aneks

Appendix

I. Rolnictwo w województwie pomorskim na tle pozostałych województw w 2018 r.

I. Agriculture in Pomorskie Voivodship against the background of other voivodships in 2018

Lp. No.	Województwa Voivodships	Użytki rolne ^a w gospodarstwach rolnych Agricultural land ^a in agricultural holdings		Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych posiadających użytki ^a Average area of agricultural land in agricultural holdings with agricultural land ^a		Plony z 1 ha Yields per 1 ha						Bydło ^a na 100 ha użytków rolnych Cattle ^a per 100 ha of agricultural land	
		w tys. ha in thousand hectares	lokata place	w ha in ha	lokata place	zboża podstawowe łącznie z mieszankami zbożowymi basic cereals including ceveal mixtures		ziemniaki ^e potatoes ^e		rzepak i rzepik rape and turnip rape		w szt. in heads	lokata place
						w dt in dt	lokata place	w dt in dt	lokata place	w dt in dt	lokata place		
1	POLSKA	14669,0	x	10,29	x	32,3	x	251	x	26,1	x	42,3	x
2	Dolnośląskie	855,1	8	15,00	7	41,2	2	284	2	28,0	5	12,3	16
3	Kujawsko-pomorskie	1097,6	4	17,30	6	33,0	7	214	14	22,2	13	46,5	6
4	Lubelskie	1413,3	3	8,41	11	38,1	3	280	3	29,9	4	26,4	11
5	Lubuskie	388,1	15	18,60	4	26,7	14	200	15	20,8	15	21,6	13
6	Łódzkie	995,2	6	7,95	12	28,7	13	252	8	24,3	9	47,9	5
7	Małopolskie	557,1	11	3,87	16	34,3	6	245	10	30,2	3	30,7	9
8	Mazowieckie	2148,2	1	9,07	10	26,6	15	260	6	34,6	1	53,7	3
9	Opolskie	488,6	13	18,58	5	48,2	1	332	1	32,0	2	26,1	12
10	Podkarpackie	548,5	12	4,25	15	32,7	8	243	11	26,0	7	14,6	14
11	Podlaskie	1072,7	5	14,07	8	23,3	16	270	4	26,6	6	95,2	1
12	Pomorskie	750,8	10	18,73	3	34,9	5	258	7	25,5	8	28,5	10
13	Śląskie	371,9	16	6,44	13	35,9	4	236	13	22,3	11	32,8	7
14	Świętokrzyskie	470,7	14	5,61	14	29,9	12	242	12	17,6	16	32,7	8
15	Warmińsko-mazurskie	948,7	7	22,36	2	32,1	10	189	16	22,3	12	49,9	4
16	Wielkopolskie	1737,6	2	13,96	9	30,0	11	249	9	23,1	10	59,0	2
17	Zachodniopomorskie	824,9	9	27,55	1	32,6	9	261	5	22,0	14	13,4	15

a Stan w czerwcu. b Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; łącznie z tłuszczami i podrobami; w wadze poubojowej ciepłej.
a As of June. b It concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; including fats and pluck; in post-slaughter hot weight. c Paid to suppliers; excluding VAT. d Including mixed

Trzoda chlewna ^a na 100 ha użytków rolnych Pigs ^a per 100 ha of agricultural land		Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso ^b na 1 ha użytków rolnych w 2017 r. Production of animals for slaughter in equivalent meat ^b per 1 ha of agricultural land in 2017		Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w 2017 r. Cow's milk production per 1 ha of agricultural land in 2017		Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w 2017 r. Average annual quantity of milk per cow in 2017		Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych (ceny bieżące ^c) Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land (current prices ^c)		Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych ^d na 1 ha użytków rolnych w roku gospodarczym 2017/18 Consumption of mineral or chemical ^d fertilisers per 1 ha of agricultural land in the 2017/18 farming year		Lp. No.
w szt. in heads	lokata place	w kg in kg	lokata place	w l in l	lokata place	w l in l	lokata place	w zł in PLN	lokata place	w kg in kg	lokata place	
80,6	x	348,6	x	910	x	5687	x	4380	x	141,6	x	1
23,3	16	102,1	16	197	15	4443	11	2532	14	174,5	3	2
113,2	3	324,3	7	877	6	6093	3	4997	3	190,5	2	3
39,2	11	188,1	14	556	8	5749	7	2858	12	163,3	5	4
42,6	10	280,1	9	252	14	3331	16	3277	10	112,8	13	5
120,9	2	407,8	5	1014	5	5648	8	4371	8	132,7	7	6
30,4	14	218,8	12	531	10	3697	14	2156	15	82,3	16	7
58,5	8	537,5	2	1457	2	5795	6	5950	2	128,9	8	8
76,6	5	226,5	11	551	9	6494	2	4461	6	202,8	1	9
27,4	15	125,6	15	362	13	4424	12	1870	16	85,0	15	10
30,6	13	257,3	10	2567	1	6090	4	4930	4	124,0	10	11
102,9	4	438,4	4	484	12	5271	10	4715	5	152,6	6	12
59,3	7	482,8	3	698	7	5813	5	3835	9	124,9	9	13
49,0	9	309,5	8	486	11	4216	13	3060	11	106,0	14	14
60,4	6	362,6	6	1140	3	5388	9	4401	7	113,6	12	15
235,1	1	601,6	1	1037	4	6606	1	6717	1	170,4	4	16
36,9	12	207,4	13	167	16	3540	15	2669	13	115,5	11	17

c Płacone dostawcom; bez podatku od towarów i usług. d Łącznie z nawozami wieloskładnikowymi; w przeliczeniu na czysty składnik. e Łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych.
fertilisers; in terms of pure ingredient. e Including production in kitchen gardens.

II. Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie

II. Trends and major economic and production results in agriculture

Wyszczególnienie Specification	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^a w tys. Agricultural holdings (as of June) ^a in thousand	41,1	42,0	40,0	40,0	•	•	39,0	•	•
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	40,9	41,8	39,8	39,7	•	•	38,8	•	•
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^a w tys. ha Agricultural land area ^a (as of June) in thousand hectares	750,2	739,4	747,3	738,3	732,4	759,9	724,7	748,2	750,8
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	615,8	621,2	631,2	633,2	621,0	637,8	621,7	638,6	648,1
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^a w %: Share in total sown area ^a (as of June) in %:									
zbóż podstawowych basic cereals	60,3	60,8	60,0	58,1	57,5	56,9	58,0	58,6	60,2
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	61,1	61,4	61,2	59,1	58,3	57,7	58,9	60,0	61,0
ziemniaków potatoes	3,6	4,0	4,0	3,5	3,0	3,0	3,3	3,1	3,6
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	3,8	4,1	4,1	3,5	2,9	2,8	3,1	2,8	3,4
roślin przemysłowych industrial plants	14,7	12,3	11,5	15,8	16,5	14,7	13,4	15,5	11,9
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	11,9	10,3	9,1	13,8	14,7	13,0	11,7	13,7	10,6
Plony z 1 ha w dt: Yields per 1 ha in dt:									
zbóż podstawowych basic cereals	38,5	36,6	38,4	41,6	46,6	43,9	40,7	44,3	36,1
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	37,0	34,6	35,8	38,4	42,4	40,0	38,7	41,3	34,1
ziemniaków ^b potatoes ^b	248	249	256	238	297	260	304	291	258
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	230	225	233	210	270	223	265	260	235
rzepaku i rzepiku of rape and turnip rape	22,8	23,1	29,2	24,0	36,7	29,1	28,3	32,4	25,5
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	19,2	23,7	26,9	19,6	35,6	25,0	28,5	31,8	25,6
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{acd} na 100 ha użytków rolnych Cattle, pigs, sheep and horses per large units (as of June) ^{acd} per 100 ha of agricultural land	39,8	39,0	37,8	37,5	39,0 ^e	38,0 ^e	39,8	39,0 ^f	39,7 ^f
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	40,4	37,8	36,3	35,2	37,2	35,5	36,9	36,4	37,1

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Bez ogrodów przydomowych. c Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0. d Trzoda chlewna w latach: 2011, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. e Do obliczeń przyjęto wielkość pogłowia koni z 2013 r. f Do obliczeń przyjęto wielkość pogłowia koni z 2016 r.

a In 2010 data of the Agricultural Census. b Excluding kitchen gardens. c The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per large units: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0. d Pigs in 2011, 2012 and 2013 – as of the end of July. e Horse stock size as of 2013 was used in the calculation. f Horse stock size as of 2016 was used in the calculation.

II. Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (dok.)

II. Trends and major economic and production results in agriculture (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^a w % Share of cows in cattle stock (as of June) ^a in %	38,8	39,9	40,2	37,3	36,1	35,6	33,1	32,8	34,3
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	37,9	39,2	39,8	36,7	35,4	34,9	32,3	32,0	33,6
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{ab} w % Share of sows in pig stock (as of June) ^{ab} in %	10,7	9,5	10,3	10,2	9,8	9,7	8,8	9,3	9,1
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	9,6	8,4	9,9	9,6	8,7	8,8	7,7	7,8	7,4
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^c na 1 ha użytków rolnych w kg Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^c per 1 ha of agricultural land in kg	289,9	324,8	321,4	302,5	387,5	385,2	426,2	438,4	•
Produkcja mleka krowiego w l: Production of cows' milk in l:									
na 1 ha użytków rolnych per 1 ha of agricultural land	381	415	441	486	489	461	489	484	•
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	384	421	458	501	506	491	516	508	•
na 1 krowę per cow	4096	4072	4325	4920	4956	4992	5268	5271	•
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	3793	3823	4130	4739	4731	4860	5178	5086	•
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^a na 100 ha użytków rolnych w szt. Agricultural tractors (as of June) ^a per 100 ha of agricultural land in units	6,2	•	•	6,3	•	•	6,6	•	•
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	7,3	•	•	7,2	•	•	7,5	•	•
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{ad} na 1 ha użytków rolnych w kg Consumption of mineral or chemical fertilisers (including compound fertilisers) per pure ingredient ^{ad} per 1 ha of agricultural land in kg	131,3	139,3	138,5	153,9	142,8	126,0	142,4	136,2	152,6
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	122,0	127,3	128,0	127,2	130,6	116,3	137,0	130,1	144,6

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Trzoda chlewna w latach: 2011, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcogo, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. d Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 i 2017/18; lata gospodarcze obejmują okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2017/18 oznacza okres od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.).

a In 2010 data of the Agricultural Census. b Pigs in 2011, 2012 and 2013 – as of the end of July. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter hot weight. d Concerns respectively the: 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 and 2017/18 farming years; farming years cover the period from 1st July to 30th June (e.g. the 2017/18 farming year covers the period from 1st July 2017 to 30th June 2018).